22. Februar 1985
Nummer: 51

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 185562 tpa d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇIKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.-KRN
ISVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

İsveç Konferansı Sonuç Bildirgesi'nden: Türkiye Avrupa Konseyi'nde kalmak istiyorsa, Konsey kararlarına uyacağına dair garanti vermelidir.

Evren-Özal rejimine çok sert bir şamar: İsveç Konferansı !..

İsveç'in başkenti Stockholm'de toplanan "Türkiye'de insan hakları ve demokrasi" konulu uluslararası konferans, Batı Avrupa'nın 13 ülkesinden gelmiş 200 delegenin katılımıyla gerçekleştirildi. Isveç parlamento binasında yapılan ve iki gün süren toplantıya televizyon geniş yer verdi. Konferansa delege olarak katılan Profesör Server Tanilli hiç kuşkusuz konferansın en etkili ve çarpıcı kişisiydi. Profesör Tanilli kendi deyimiyle "1982

Halklar Hitler faşizminin yıkılışının 40. yıldönümünü coşkuyla kutluyor

Bu yılki 8 Mayıs, Hitler faşizminin yenilgiye uğratılışının 40. yıldönümü. Bütün dünya halkları, barış ve demokrasi güçleri bu büyük günün 40. yıldönümünü "zafer günü" olarak kutlamaya hazırlanıyorlar.

● Yazısı Sayfa 7'de

DİSK'in kuruluşunun 18. yıldönümü kutlanıyor

DİSK'in kuruluşunun 18. yıldönümü Batı Avrupa'daki çeşitli toplantılarla kutlanıyor. Yapılan toplantılarda DİSK üzerindeki yasağın kaldırılması, yöneticilerinin yargılanmasına son verilmesi ve politik af ilan edilmesi talepleri dile getiriliyor. Londra'da İngiliz sendikalarının çatı örgütü TUC'un Genel Merkez Konsey Salonu'nda 13 Şubat günü ve Viyana'da da 8 Şubat günü birer kutlama toplantısı düzenlendi. Fransa'da FTİB' in düzenlediği toplantı ise 23 Şubat günü yapılıyor. Hatırlanacağı gibi, Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK'i geçtiğimiz günlerde üyeliğe kabul ederek konfederasyon üzerindeki yasağı tanımadığını ilan etmişti.

Türk-İş yönetimi işçileri "zirve" ve "zırva"larla oyalama çabasında

Grev, patronları değil, sendika yönetimlerini ürkütür oldu

Tanilli kendi deyimiyle "1982 Anayasası diye bir şey"i paçavraya çevirdi ve Batı Avrupalı aydınlara düşen demokratik sorumluluk üstüne somut bir çağrı yaptı. Fotoğraflarda görüldüğü gibi 1982 Anayasası'nı delegelere uzatarak gösteren Tanilli, "Bu anayasaya karşı çıkmak demokratlığın ölçütüdür" dedi ve bu anayasayı bir "kışla talimnamesi" olarak niteledi. Konferansın ikinci ve sonuncu gününde 200 delegenin oybirliği ile bir sonuç bildirgesi kabul edildi. Bildirgede, bir durum saptamasından sonra Türk hükümetine dokuz noktada özetlenen bir uyarılar demeti yöneltti.

● Yazısı 3'de

Foto: Türkiye Postası

Cuntanın, Danışma Meclisi'nden onaylattığı sendikal çalışmaları, grev hakkının kullanımını düzenleyen yasalar, işçi sınıfının en etkili sendikal savaşım silahını, **grevi** hemen hemen kullanılamaz hale getirdi. Nitekim 12 Eylül'den sonra sadece dört işyerinde grevin göze alınabilmesi ve bunların sonuçları bu gerçeğin kanıtı oluyor. Grevden **artık** patronlar değil sendikalar ürker hale geldi. Nitekim bir sendikacı (Tekstil Sendikası'ndan **Hikmet Polat**) şu değerlendirmeyi yaptı: **"Türkiye'de bugünkü yasalarla grevin pek anlamı yoktur. Yasal prosedürü yerine getiriyoruz".** Kısacası işçi sınıfı faşizmi kendi deneyimleri ile öğreniyor, daha bir iyi kavrıyor. Buna karşılık Türk-Iş yönetimi işçi sınıfını **"zirve"**lerle, **"zırvalarla"** oyalamaya çabalıyor. Oysa ücretler konusunda bıçak kemiğe dayanmış durumda. Beş yıldır oynanan oyun sürekli yineleniyor. Yılın başında enflasyonun yüzde 25 olarak gerçekleşeceği **"tahmin"** ediliyor. Ücretler de buna uygun olarak yüzde 30 zamlı olarak saptanıyor. Ancak yıl sonu geldiğinde **"küçük bir hesap hatası olmuş"** denip enflasyonun yüzde 50 olduğu pişkince itiraf ediliyor. Ama bu arada işçinin gerçek ücretinin hızla ve bilinçle düşürüldüğü gözlerden saklanmaya çabalanıyor.

● Yazısı Sayfa 5'de

Bulgaristan üstüne koparılan yaygaralara Sofya'dan etkili bir yanıt

Katliamda öldürülen (!) Türkler Sofya'daki basın toplantısındaydı...

Tercüman

BBC radyosu dünyaya duyurdu

Dobruca'da ölüm kol geziyor

Razgrat ve Şumnu'daki Türkler'in feryadı:

«Ev basıp 850 Türk'ü öldürdüler»

Foto: Türkiye Postası - özel

BBC Radyosu'nun Dobruca'da büyük çatışmalar çıktığını ve 200 kişinin öldüğünü haber verdiği günlerde, Sofya'da uluslararası bir basın toplantısı düzenleniyordu. Türkiye boyalı basınının bir süre önce öldüklerini iddia ettiği iki Türk asıllı Bulgar yurttaşı bu basın toplantısına gelip yabancı gazetecilerin sorularını yanıtladılar.

● Yazısı Sayfa 6'da

Türkiye'nin gerçek dostları

Batı Avrupa'nın 13 ülkesinden 200 delegeyle İsveç Parlamentosu binasında toplanan **"Türkiye'de İnsan hakları ve demokrasi"** konulu uluslararası konferans, ülkemizdeki demokrasi güçleriyle dayanışma hareketinin 12 Eylül'den bu yana diktatörlük rejiminin ve onun destekçilerinin suratına indirdikleri en güçlü şamarlardan biri oldu. Bu şamarın gücünü ve önemini görebilmek için, Evren-Özal rejiminin hem dış dünyadaki hem de içteki durumuna şöyle bir göz atmak yeterlidir.

12 Eylül darbesinden bu yana 4,5 yıl geçti. Amerikan, Federal Alman ve İngiliz hükümetlerinin Türkiye'deki diktatörlüğe verdikleri bütün desteğe rağmen; anayasa oylaması, 6 Kasım genel seçimleri ve 25 Mart yerel seçimleri gibi başvurulan bütün manevralara rağmen, dünya kamuoyu Türkiye'de **"demokrasiye geçildiğine"** inandırılamadı. Geçen yılın mayıs ayında Türk delegasyonunun Avrupa Konseyi toplantılarına katılması kabul edildi ama, başta Konsey'in kendisi olmak üzere insan hakları ve demokrasi sorunlarıyla ilgili hiçbir uluslararası kuruluş bugünkü meclisi ve Özal hükümetini Türkiye halkını **"meşru temsilcisi"** olarak görmüyor.

O yüzden de, Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu dönem başkanlığı, sırası geldiği halde Türkiye'ye verilmiyor. Fransa, İsveç, Norveç, Danimarka ve Hollanda'nın bugünkü rejime aleyhine Av-

Baştarafı 1. Sayfada

Türkiye Postası

Hollanda'da Geri Dönüş Yasası'na karşı kampanya hükümete geri adımlar attırıyor

Hollanda hükümetinin yabancı işçileri geri gönderme girişimine karşı HTIB'in yürüttüğü kampanya hükümeti geri adımlara zorluyor. Özellikle emeklilik konusu yeniden ele alınacak. HTIB'in yürüttüğü anket, Türkiyeli işçilerin kampanyada öne sürülen görüşleri benimsediklerini ortaya koyuyor.

● Yazısı Sayfa 4'de

Dev zam dalgaları durup dinlenmek bilmeksizin birbirini izliyor

Türkiye'de pahalılığa yine zam geldi

Özal hükümetinin ardarda ilan ettiği dev zam dalgaları ülkeyi derinden sarsıyor. Tüm Türkiye'de emekçi sınıflar kelimenin tam anlamıyla açlık sınırında. Fuhuş, hırsızlık, çocuk satışı alabildiğine arttı. Ancak zamların da ardı arkası gelmiyor. Örneğin gübreye yüzde 20 zam yapıldı. KIT ürünlerine yapılan zamlar ise artık trilyonla ölçülüyor.

● Yazısı 8'de

Fırt dergisinden

"Yıldızlar savaşı"nın tek müşterisi gerici Kohl hükümeti

ABD hükümeti NATO'daki ortaklarına uzayı silahlandırma programını kabul ettirebilmek için her yolu deniyor. Kamuoyunda "Yıldızlar Savaşı" diye anılan bu programın "reklamı" için Weinberger özellikle çaba harcıyor. Ancak görünüşe göre Kohl hükümetinden başka bir müşteri bulunamıyor. Heilbronn'daki "Pershing-2 kazası" ise işin tuzu biberi oldu. Kohl hükümetini iyice köşeye sıkıştırdı.

● Yazısı Sayfa 9'da

Türkiye'nin gerçek dostları

Baştarafı Sayfa 1'de

rupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptıkları başvuru hâlâ gündemde duruyor. Ortak Pazar Türkiye'ye verilmesi planlanmış krediler üzerindeki ambargosunu kaldıramıyor.

Bugünkü naylon meclis ve Özal hükümeti kendisini Türkiye halkına kabul ettirememiştir. Geçen yılın mart ayındaki yerel seçimlerde halkın yüzde 42'sinin oyunu alan **SODEP, Doğru Yol** ve **Refah** partileri ve kuruluş aşamasındaki **Sosyal Demokrat Parti** ile yasal çalışmalarına izin verilmeyen bütün sol partiler, üç kukla partinin temsilcilerinden oluşan bugünkü meclisi ve Özal hükümetinin, **"halkın meşru temsilcisi"** olduğunu kabul etmiyor.

Türkiye'deki rejimi içine yuvarlandığı bu yalnızlıktan kurtarmak için Amerika, Federal Almanya ve İngiliz yönetimleri tekrar kolları sıvamışa benziyorlar. Reagan ve Kohl hükümetleri kendi parlamentolarına **"Türkiye demokrasiye geçiyor"** biçiminde raporlar sunuyorlar... Batı Avrupa'da ve Amerika'da üç-beş gerici parlamentere sözde **"Türkiye'yi sevenler"** dernekleri kurdurtuluyor... İngiliz Dışişleri Bakanı Türkiye'ye gösterişli geziler düzenliyor...

Stockholm'deki konferans işte bu tablo içindeki yerine oturtularak değerlendirilmelidir. Konferans için İsveç Parlamento binasının tahsis edilmiş oluşundan, toplantıdaki delegelerin siyasal ağırlık ve niteliklerine kadar; temsil edilen politik yelpazenin genişliğinden sonuç bildirgesinde dile getirilen istemlere kadar bu konferans, Evren-Özal rejiminin ve bütün destekçilerinin suratında patlayan gerçek bir şamar oldu. Hem de ne zaman? Tam da Avrupa Konseyi'nin mayıs ayında yapacağı toplantının arifesinde...

Bu konferansın yaratabileceği sonuçları görebilmek hiç de zor değil. Birincisi, **"Türkiye'nin demokrasiye geçmekte olduğu"** yalanını dünya kamuoyuna kabul ettirebilmek şimdi çok daha güçleşmiştir. İkincisi, İskandinav ülkelerinden başlayarak Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma hareketinin Avrupa çapında ve uluslararası düzeyde **merkezileşmesi** olanağı doğmuştur. AP'lisinden MSP'lisine kadar, sosyal demokratından komünistine kadar demokrasi isteyen bütün Türkiye halkı için, dayanışma hareketinin böyle merkezi bir yapıya kavuşmasının önemi ortada değil mi?

Politik göçmeniyle ve göçmen işçisiyle yurt dışındaki Türkiyeliler olarak bu konuda bizlere de büyük sorumluluklar düşüyor. Konferansta konuşan Avrupa Parlamentosu üyesi İngiliz **David Blackman**'ın dediği gibi, Avrupalı demokratların Türkiye halkıyla dayanışmalarını daha da güçlendirebilmeleri için, Türkiye demokrasi güçlerinin bir araya gelebilmeleri çok önemli. Halkımıza dost elini uzatan Avrupalı demokratlar bizden bunu bekliyor.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Yolculuk

1984'ün Kasım ayı içinde kendi vilayetimden İstanbul'a yolculuk yapıyordum. Şehir çıkışından bir saat sonra kontroller başladı. Önce kimlik kontrolü yapıldı. Herkes hüviyet cüzdanını gösterdi. Ben ve benim gibi bir yolcu pasaportlarımızı gösterdik. Askerler: **"Biz bundan anlamıyoruz, nüfus cüzdanınızı göstermeniz lazım"** dediler. **"Bizim hüviyetimiz bu, biz yurt dışındayız"** dediysek de, **"hayır olmaz, bize böyle emrettiler. O zaman bizimle karakola kadar gelin"** deyince yolcular hep birden **"Kardeşim karakola gidip gelmeniz saatleri alır, çoluk çocuk hep yolda perişan olacağız"** dediler. İçlerinden birisi insan evladı imiş de, yolcuların rica minnetine bizi bıraktılar.

Otobüs hareket etti. Biraz ileride bizi gene çevirdiler. **"Kontrol var, anarşist arıyoruz."** diye. Bu arada şoför **"Beyefendi, 5 km. önce bizi kontrol ettiler"** dedi. Bu arada kontrol bitmişti. Ama şoförün sözüne kızan 3 pırpırlı generallerin köpekliğini yapan üst çavuş ve iki asker şoförü alıp götürdüler. Tahminen 1 saat sonra şoför geldiğinde yüzü gözü mosmor olmuştu. Suratında 5 parmaklarının izi kalmıştı. Şoför **"Arkadaşlar"** dedi, **"hele yanlarımı, bacaklarımı görseniz. İki kelime yüzünden ne hale getirdiler lastik copla görüyorsunuz"** dedi. Ve yola devam ettik.

E. Tunalı/Federal Almanya

"Haydi sendikaya"

On senedir Ford Fabrikası'nda çalışıyorum. Patron vampir gibi kanımızı emiyor. 1985 senesine girdik. Ocak ayında günde yirmiden fazla araba çıkarıyoruz. Bir saniye boş zamanımız olmuyor. Ocak ayının ilk haftasında patron bir bildiri dağıttı. Gitmemizi istedikleri toplantı için 2 saat fazla mesai ödeyeceğiz dediler. Toplantıda bize yeni teknolojiden söz edip, robotların nasıl çalıştığına dair bir film gösterdiler. Tabi bunun altından bir şey çıkacağını anladık. Zaten on senedir de böyle bir şey bekliyordum. Ben bantda çalışıyorum. Toplantıdan bir hafta sonra patron iyice bir gaddarlaştı. Bant alabildiğine hızlı gidiyor... Nefes alamıyoruz, kan kusuyoruz. Baktım bu böyle gitmez. Yanımdaki arkadaşıma sokuldum. "Arkadaşım bu böyle gitmez, bizim kaybedecek bir şeyimiz yok. Hakkımızı aramazsak patron bize nefes aldırmaz, haydi sendikaya gidelim" **dedim. Arkadaş** "bir iki kişiyle gitmem, kalabalık olmalıyız" **dedi. Sonunda 5 kişi olduk.** "Haydi arkadaşlar sendikaya gidiyoruz" **diye bir bağırdık! Bir dakikada tornavida, çekiç, tabanca ne varsa ellerinden fırlattılar. Bir anda 50-60 kişi olduk. Çok kalabalık olduk ama çok da heyecanlandım ve mutlu dakikalar yaşadım. Sinirli, heyecanlı ama kafalarımız dimdik sendikanın önüne gittik. Sendikacı personel şefine telefon etti. Az sonra Halle şefi, obermayster telaşla geldiler. Korkudan dudakları yanmıştı nerdeyse... O an için çok sevinçliydim. Hep onların hareketlerine bakıyordum. Oradan bir gerçeği öğrendim. Biz işçiler birlik beraberlik olursak, onlar bir avuç insan, biz milyarlarca emekçiyiz, tükürükle boğarız. Yeter ki kendi emeğimize birlikte sahip çıkalım, hakkımızı söke söke alırız.**

Adının açıklanmasını istemeyen bir okuyucu/Köln

Ülke ile bir telefon konuşması

Bundan bir kaç ay önce bir arkadaşa hatır sormak için telefon ettim. Kendisi PTT'de çalışır. Telefonu açmasıyla küfüre başlaması bir oldu."... **Bizde sorulacak hal hatır kalmadı, biz işçi ve memurların anası ağlıyor. Özal Hükümeti herşeyimizi elimizden aldı. Söz verdi.İktidara geldi. Söz namustur dediler ama bizim namusumuza da göz diktiler. Elimizde bir avrat kaldı. Şimdilik bir ona sahibiz..."** dedi. Ben korktum. **"Yahu telefonu filan dinlerler öyle konuşma"** dedim. Ama baktım bizimki hala konuşuyor telefonu kapatıverdim. Önceleri yine böyle konuştuğundan bir sürgün yemişti, şimdi ekmeğinden olmasın dedim. Ama sonra da düşündüm, insanlar böyle pervasızca konuşabildiğine göre bu düzene büyük bir hınçları var. Belki bu mektubumu yayınlarsınız diye de size gönderdim.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okuyucu/Nachrodt

Bir fotoğraf sergisi

Türkiye'de 19 Mayıs Üniversitesi Resim bölümünde okumaktayken baskı sonucu Hollanda'ya gelmek zorunda kaldım. En

Açılış bu tatsız olayla bitti. Ama Fuara gelen Aziz Nesin'in resimlerimi beğenmesi, anı defterine izlenimlerini yazması sergiyi çok

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Zeki Sonracı için

Alnın soyulmuş patates
gibi Zeki Sonracı
Şakakların bahar.
Ölümün eşiğinde taşkın
yaşama sevinci dudaklarında
Gazisin Zeki Sonracı.
Madalyasız.
Şimdi göğsünde iki nişanın
var.
Gezebilirsin gururla.
Yara değil,
nişan onlar,
şeref nişanı.
Taşı o nişanları, -
Zeki Sonracı şerefinle.
Niyetim seni putlaştırmak
değil.
Alınmayasın.
Layık değilsin sen
putlaşmaya.
Hakkın değil putlaşmak
senin.
İnsanın sen.
İnsanlara ve dünyaya olan
sevgisini,
anlatan babamız diyor-
oğlun.
Ben de görüyorum
fotoğrafta
Kin denen melanetin
zerresi yok dudaklarında.
Selam sana Zeki Sonracı.
Bugün mandalinayı
koklayarak,
ve yaşamın tadını
damağında sindirerek,
ve yaşam sevinci içinde
dolu dolu gülerek.
Selam yaşamasını bilenlere
Selam nice madalyasız
Gazilere.

Hemşeri/Fransa

5 Ocak 1985

Yılgın gibi görünüyorlardı
ilkin,
eski model ceketleri,
ürkek çehreleri
ve sanki zorunlu taşıdıkları
bıyıklarıyla...

Ufak ama sağlam duruyorlar
omuz-omuza
donarak eski on derece
soğukta.

İşte böyle umutsuzdu
görünüm
bu Cumartesi öğleden sonra.

Ama ilk arabalar başlayınca
yaklaşmaya,
kıpırdandı birden kalabalık;
başlattı biri sloganı:
"Faşistler defolun!"
Katıldı hepsi birden:
"İşçiler buraya! Faşistler
oraya!"
ve "Nie wieder Faschismus!"

Çınlıyor ortalık...
Boğazım yırtılacak
neredeyse:
"Hoch die internationale
Solidarität!"

Ve sıkılmış yumruklar
havada...

Ancak şimdi anlıyorum
yüzlerinden okunan acıyı,
gözlerindeki ışıltıyı
ve yüreklerindeki direnme
gücünü...

Kucaklamak istiyorum
hepsini;
şu soğuk günlerde birazcık
olsun ısıtmak
ve anlatmak Türkiyelilere
sevgimi.

Iris Heuser

Siegen'de 5 Ocak'ta düzenlenen antifaşist bir gösteriden etkilenen genç bir almanın Türkiyeliler üzerine yazdığı bu şiiri Timur Turgay çevirdi.

Bahnhof günleri

Kara Ağaç'la söyleşi

Federal Almanya topraklarında yaşayan ben, oturmuşum masamın başına, pencereden uzaklara bakıyorum. Dışarda güneş fabrika bacalarının arasından süzülerek bana ulaşıyor. Mevsimlerden sonbahar. Bulutların önünde bir ağaç, yapraklarını dökmüş, çırılçıplak kalmış dalları. Sonbaharda ağaçlar, böylesine simsiyah mı [illegible] diye soruyorum kendime. [illegible] kadar dalgınlığıma

bacaların ürettiği kimi güzel nimetlerden yararlanabilsin.

Ne oldu öyle Kara Ağaç? Şu insanlığın geldiği yere bakıp öç alırcasına bizimle alay mı ediyorsun yoksa? Yalnız insanlığı değil, seni de yok edecekler Kara Ağaç. Şimdi, hiç olmazsa kışın kararıp, yazın zar zor yeşilleniyorsun. Ama silah üreten, ölüm bacalarının sahipleri bu hakkını bile elin-

Yol ve Amaç
(3 Aylık Dergi)
Fiyatı: 5.- DM

•

TKP MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu yoldaşın
MK 3. Plenumu'nda okuduğu
Politik Büro Çalışma Raporu
Fiyatı: 3.- DM

•

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği -Belgeler-
10 Aralık 1984
(Türkçe, Kürtçe, İngilizce ve Almanca metinler biraradа)
Fiyatı: 4.- DM

•

İsteme Adresi:
Ermis Verlag
Postfach 10 10 16
4300 Essen 1

•

Ödeme:
Ermis Verlag
Stadtsparkasse Essen
BLZ 360 501 05
Konto Nr: 712 703

•

(*) Yasal zorunlulukla, "ASA-Verlag" olarak kurulan yayınevimizin adını değiştirmek zorunda kaldık. Bu değişikliğin yaratacağı aksamalardan dolayı okurlardan özür dileriz

simsiyah mı ... diye soruyorum kendime. ... kadar dalgınlığıma şaşarak, tek başına dikilen ağaca sesleniyorum: **"Söyle bana yalnız ağaç, seni karartan mevsim mi; yoksa fabrika bacalarından süzülen kara duman mı?"** Yanıt vermiyor Kara Ağaç. Sanki küsmüş gibi. Neden darıldığını anlıyor gibiyim. Dev gibi bacasını gökyüzüne salan fabrikaya bakıyorum. İçinde çalışanların alınterini, sahibinin keyfini canlandırıyorum beynimde. Dönüp Kara Ağaçla konuşuyorum.

"Sevgili arkadaşım Kara Ağaç, dön bak arkana. Senin ilk gördüğün, seni karartan dumanlı bacalar. Daha uzaklara bak Kara Ağaç. Görüyor musun, uzaklarda hem seni, hem bacaları, hem de bizleri tehdit eden direği. O direğin dikildiği yerlere, askeriye diyorlar Kara Ağaç. Sana söylemek istediğim şu ki; o dumanlı bacalar, oraları doyurmak için tütüyor şimdi. Bacaların sahipleri, kâr elde etmek için, silah üretip, insanlığın mezarını kazıyorlar Kara Ağaç. Oysa insanlığın çoğu aç, evsiz, yoksul. Beslenmeye, giyinmeye insanca yaşamaya muhtaç. Ama Kara Ağaç, bu açlar ordusunun cebinde para yok ki, dumanlı silah üreten, ölüm bacalarının sahipleri bu hakkını bile elinden alacaklar Kara Ağaç. O kara gün gelirse, hepimiz birlikte kararıp kül olacağız. Neden öyle titriyorsun Kara Ağaç. Korkma arkadaşım. Sen olduğun yerden, dünyada olup bitenleri göremediğin için, yüreğini korku saldı. Hiç korkma arkadaşım. Açlar ordusu, toklar ordusu, cesuru, korkağı, herkes ölüm tüccarlarının oynadığı tehlikeli oyunu gördükçe alanlara dökülüyor. Hepsi aynı dilleri konuşmasalar da haykırıyorlar: ÖLÜM ROKETLERİNE HAYIR. YAŞAMAK İSTİYORUZ. **İşte bu ses gürleştikçe, yeri göğü inlettikçe, ölüm bacalarının sahiplerinin üzerine yıkacağız. Onlar ölüm bacalarıyla yok olup gidecekler. Ve o zaman senin gürbüz dallarının altında bir soluk dinlenmek için oturacağız yine bacaların arasından sızan akşam güneşinin kızıllığını seyredeceğiz. İşte o zaman sen yeşil ağaç olacaksın, gökyüzü dupduru olacak. Sabırlı ol Kara Ağaç. Kavgamıza destek ol, bizimle birlik ol. Yaşamak için haydi el ele Kara Ağaç!**

Dönay Esinsel/Hamburg

... Resim bölümünde okumak... tayken baskı sonucu Hollanda'ya gelmek zorunda kaldım. En büyük uğraşım fotoğrafçılıktır. Size geçen sene Samsun Fuarı'nda açtığım bir resim sergisi ve başıma gelenleri özetlemeye çalışacağım.

Fuarda uzun uğraşlar sonunda duvarsız, kapısız bir yer bulabildim. Arkadaşlarımla günlerce uğraşıp tamirini gerçekleştirdik. Bu tür çalışmaları desteklemesi gereken okuldan hiç yardım alamadım. Fuar 12 Mayıs günü açıldı. Bize yardım ettikleri için SODEP il merkezine de davetiye göndermiştik. Sergimin açılışına gelen Belediye Başkanı ve komutanlar önce SODEP'den gelen çiçekle ilgilendiler. Suratları asıldı...Neyse, sergi açıldı, kokteyl dağıttık. Resimleri gezerken bana **"Neden belirli bir kesimi görüntüledin, güzel manzaralar, insanlar bulamadın mı?"** diye soruyorlardı... Bu sırada bir arkadaşım bu zevatla birlikte benim de resmimi çekti. Ama az sonra komutan yanında bir erle gelip benim adımı defterine not etti. Neden diye sorduğumda komutanların görev başındayken elinde içki kadehi ile resimlerinin çekilmeyeceği söylendi.

Fuara gelen Aziz Nesin'in resimlerimi beğenmesi, anı defterine izlenimlerini yazması, sergiyi çok kişinin ilgiyle gezmesi okulda gerici yönetim kadrolarında huzursuzluk yarattı. Beni **"bu okuldan mezun olacağını sanma"** diyerek tehdit etmeye başladılar... Bu sergi bana çok şey öğretti. Hayatımın en zor, arkadaşlarımla dayanışmanın en yüksek olduğu günlerdi bunlar. Eski bir anı da olsa ülkemizdeki gerçeği bir nebze olsun aktarabildiysem acıyı bal eylerim, içerim.

A. Fevzi Mert/Hollanda

Bahnhof günleri

Bakıyorum her geçen
günün ardından
İçim burkuluyor
Eller sallanıyor bahnhofdan
Bakıyorum geçen
herşeye
üzgün...
Ölümcül haberler geliyor
uzaktan
Ve gencecik güne açılan
kapı
Gidin artık üstümden

İstemiyorum külrengi
bulutları
Görüyorum her gelen
günde seni
Susadım sana açim
Var mı ötesi sevdalım
Sen orda ben burda
Orda dostlar
Burda dostlar
Yalnız değiliz sevdalım

Mehmet Esen/Duisburg

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1. DİSK'in kurucularından olup, 22 Temmuz 1980'de faşist kurşunlarıyla öldürülmüş sendikacı, 2. Alet kelimesinin çoğulu (eski dilde) - **(Tersi)** Humeyni yönetimiyle çelişkiye düşerek yurt dışına kaçan ve yaşamını Fransa'da sürdüren eski İran devlet başkanının soyadı - Bir harfin kalın okunuşu, 3. Güney Amerika'da bir devlet - Aşırı bir ruhsal sarsıntı ve gerginlik sonucunda insanlarda baş gösteren ani değişim, 4. Prensip - Bir pamuk türü, 5. Bir cetvel adı - Façetalı, alt kısmı düz olan yontulmuş elmas veya böyle taşlarla süslenmiş mücevherat - Fizikte bir kanun adı, 6. Yurdumuzun güneyinde, Antakya ili sınırları içerisinde bir göl ve ova adı - **(Tersi)** Japon imparatorlarına verilen bir san, 7. Orta Torosların birbirine paralel olarak uzanan sıradağlarından en doğuda olanı, 8. Bir ilimiz - Müzikte bir nota - **(Tersi)** Ovmaktan bir emir, 9. İngiltere'de bir soyluluk ünvanı - Konuşulurken elde olmadan yapılan ufak hata, pot kırma - Savaş, harp, kavga, 10. Televizyonu simgeleyen harfler - Nahiyeden daha küçük yerleşim merkezi - Eski Çin felsefesinde evrenin birliğini yapan düzen ilkesi veya bu felsefenin kurucusunun adı, 11. Yerleştirme, yerine koyma - Avrupa'da bir ırk, 12. Küçük çayır bitkilerinin genel adı - **(Tersi)** Bir tropikal iklim bitkisi ve bunun meyvesine verilen isim.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Sahip olduğu servetini artı değer için kullanan kişilere denir, 2. Başkaları, elgün - Çamaşır yıkamada kullanılan bir madde, 3. Alman para birimi - Avrupa da bir yarımada, 4. Aile içinde babanın hakimiyetini öngören ve soyda temel olarak babayı alan sosyal sistem - Adale, 5. Define, hazine, 6. Faşist yapılı bir parti olan MHP'nin militanlarının kendilerine yakıştırmış oldukları bir sıfat - Kuran surelerini meydana getiren cümlelerden herbiri, 7. **(Tersi)** Eski dilde düşman - 2. dünya savaşının çıkmasına ve bundan ötürü 40 milyon insanın ölmesine neden olan faşist liderin ön adı, 8. **(Tersi)** Bir şeyi düzeltme veya altının saflık derecesi - Yurdumuzda bilhassa Doğu Anadoluda feodal köy toplumunda egemen olan ve sözü geçen anlamında bir sıfat - Caka, fiyaka, 9. Kısım kelimesinin kısaltılmış şekli - Güney Amerika'da And dağlarında yetişen ve uyuşturucu bir madde olan kokainin hammaddesi olan ağaç türü - Vilayet, 10. İçine alan, kapsayan anlamında bir erkek adı - Sicilya'da bir yanardağ adı, 11. Tarz, üslüp veya Fr. Okul - Bir deniz taşıtı, 12. **(Tersi)** Sıksık elinden ufak tefek kazalar çıkan kişilere denir - Deniz kabuğu ve çakıltaşından yapılmış süsleme veya renklerin, süslemelerin, ve asimetrik eğrilerin toplanmasına önem veren süsleme stili.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Totaliter - Po, 2. Ekaliyet - Caz, 3. Ladik - Zar, 5. Faiz - Pinti, 5. Izmarit - Klik, 6. Kra - Ak - Arıza, 7. Fatin - iye - Az, 8. Im - Mars - Ten, 9. Kont - Tmo, 10. Rt - İnka - Ekti, 11. İndüs -Aet, 12. Tura - Şili - Re.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Tefikfikret, 2. Ok - Azramot, 3. Talimat - Ir, 4. Alaza - İmtina, 5. Lid - Rana - Nd, 6. İyilik - Rüküş, 7. Tek - İs - Asi, 8. Et - Ay, 9. Zikretme, 10. Canlı - Eoka, 11. Partizan - Ter, 12. Oz - İkaz - Site

Heval'in bir kızı oldu

15 Ocak 1985'de.
Üretip var edenlerin tezgaha
ilk el attığı
sabah vardiyasında
bir kızımız oldu.
Adı: **Ceren**, anası: **Cevahir**,
babası: **Heval.**
Acaba ne söylüyor?
Belki de:
"Silah yerine
Daha çok kitap
Daha çok kalem
Daha çok sebze
yumurta,
süt"
diyordur.
Soluğunu **Sümeyra**'dan,
ışığını **Ruhi Su** dedesinden
alması dileğiyle, sevincimizi
tüm dostlarımızla paylaşırız.

Türkiye Postası: 15 günde bir cuma günleri çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. 1000 Berlin 44, Donaustr. 1 Tel: (030) 624 60 92 **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 34 03 97 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM. 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcilikler: Fransa-Paris**, Tel: 0-258 26 90 **İsviçre-Basel**, Tel: 061-22 15 91 **Hollanda-Amsterdam**, Tel: 020-90 85 46 **İngiltere-Londra**, Tel: 01-340 47 39 **Danimarka-Kopenhag**, Tel: 01-707 506 **İsveç-Stockholm**, Tel: 08-367 576 **Batı Berlin**, Tel: 030-624 60 92

Stockholm'de parlamento binasında toplanan Konferans'ta Isveç parlamentosunun merkez sağdan komünistlere kadar bütün partileri temsil edildiler

Evren-Özal rejimine inen çok sert bir şamar: İsveç Konferansı !..

Türkiye konusunu tekrar gündeme alacak olan Avrupa Konseyi'nin Mayıs ayındaki toplantısı öncesinde, 16 ve 17 Şubat günleri İsveç'in başkenti Stockholm'de, parlemento binasında yapılan **"Türkiye'de insan hakları ve demokrasi"** konulu uluslararası konferans, beklenenin de üstünde bir başarıyla sonuçlandı. Konferans, İsveç parlementosundaki Merkez-Sağ'dan Komünist'lere kadar **bütün** partilerin temsilcilerinin de içinde yer aldığı **"Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları için Dayanışma Komitesi"** tarafından düzenlenmişti. Konferansa İsveç dışında, Finlandiya, Norveç, Danimarka, Hollanda, Federal Almanya, Fransa, İsviçre, Yunanistan, İngiltere, Belçika ülkelerinden de delegeler çağırılmıştı. 200 delege ve 100 kadar da basın mensubu ve konuk, parlemento binasındaki 300 kişilik salonu tümüyle doldurmuşlardı. Batı Avrupalı delegeler arasında Avrupa Konseyi Sosyalist Grup sözcüsü Danimarkalı parlamenter **Lasse Budtz**, Avrupa Parlementosu üyesi ve İngiliz İşçi Partisi milletvekili **David Blackman**, Avrupa Konseyi üyesi ve Fransız Sosyalist Partisi milletvekili **Fourre Jean Piere**, Avrupa Konseyi üyesi ve İsveç Merkez Partisi eski Göçmenler Bakanı **Carin Andersson**, Federal Alman Sosyalist Demokrat Partisi milletvekili **Klaus Thüsing**, İsveç Sosyal Demokrat milletvekili **Hans Göran Franc** ve Uluslararası Gazeteciler Federasyonu Genel Sekreteri **Hans Larsen** de bulunuyordu. Bunların dışında bütün Avrupa düzeyinde, çok sayıda politikacı, sendikacı, barış hareketi temsilcisi ve basın mensubu da delege olarak gelmişlerdi. Konferansa delege olarak katılan Türkiyeliler arasında Profesör **Server Tanilli**, Maden-İş Genel Başkanı **Mehmet Karaca**, DİSK Yürütme Kurulu üyesi **Kemal Daysal**, TÖB-DER Genel Sekreteri **Mustafa Düzgün**, Barış Derneği Genel Sekreteri **Enis Coşkun**, Bank-Sen Genel Başkanı **Metin Denizmen**, yazar **Demir Özlü** ve FİDEF Genel Başkanı **Hasan Özcan** da vardı.

Birinci gün

İki gün süren konferans, 16 Şubat Cumartesi günkü, konferansı düzenleyen komitenin başkanı İsveç Bağımsız Kiliseler Konseyi Genel Sekreteri **Karl-Axel Elmqvist**'in ve komitenin yönetim kurulu üyesi İM-DER Genel Başkanı **Ahmet Erol**'un açış konuşmalarıyla başladı. Akşam saat 20'ye kadar süren ilk gün, **"1980 askeri darbesinden sonra Türkiye'nin yasal yapısı"**, **"insan hak ve özgürlükler"** konulu oturumlar yapıldı. Türkiye'nin yasal yapısı konulu oturumda söz alan Profesör **Server Tanilli**'nin yaptığı konuşma büyük bir ilgiyle izlendi ve coşkuyla alkışlandı. Server Tanilli'den sonra kürsüye gelen Avrupa Konseyi üyesi **Lasse Budtz**, **"Bu muhteşem konuşmadan sonra konuşmak çok güç olacak"** diyordu.

Türkiye'de işkence görmüş iki tanığın da konuştuğu ilk günün akşamı Stokholm Belediyesi, Nobel ödülü törenlerinde verilen akşam yemeklerinde kullanılan binada, delegelere ve konuklara çok görkemli bir akşam yemeği sundu. Stokholm Belediye Başkanı'nın konuşmasıyla başlayan bu akşam yemeğinde delegeler bütün gece boyunca görüş alışverişinde bulundular.

İkinci gün

Konferansın sabah saat 9:30'da başlayıp öğleden sonra 15:30'da biten ikinci gününde **"basın ve düşünce özgürlüğü"**, **"politik hak ve özgürlükler"** ve **"Türkiye ile dayanışma"** konuları ele alındı. İkinci gün birincisinden çok daha canlı ve coşkuluydu. Konferansın bu ikinci gününde de en büyük ilgiyi uyandıran konuşmayı gene Profesör **Server Tanilli** yapmıştı.

Konferansın sonuç bildirgesi 200 delegenin tümünün oybirliği ile ayakta uzun alkışlarla kabul edilirken, oturum başkanı İsveçli parlamenter ve ünlü hukukçu **Hans Göran Franck** gözyaşlarını tutamamış ağlıyordu. Alkışlar dinip de herkes tekrar yerine oturduğunda başkan, konferansa ilişkin yazdığı şiiri okumak üzere Profesör **Servet Tanilli**'yi kürsüye çağırdı. Tanilli "spontane" çevirisi yapılan **"Veda"** adlı şiirini bitirdiğinde bütün salon tekrar ayağa kalkmış büyük bir coşkuyla kendisini alkışlamaktaydı.

Konferansa katılan Avrupa Konseyi üyelerinin ve politikacıların genel eğilimi, Konsey'in Mayıs ayında yapılacak toplantısında Türkiye konusunda artık kesin bir karara varılması istemek doğrultusundaydı. Nitekim, Konsey üyesi **Andersson**, oturum arasında gazetecilerin sorularını yanıtlarken, **"Türkiye'deki uygulamalar böyle devam ederse Konsey'den çıkarılması yolunda karar alınması gerektiğini savunacağını"** söylüyordu.

Isveç televizyonu ve radyosu iki gün boyunca Konferansa yayınlarında önemli yer verdi. Bu tür konferanslara alışık olan delegelerin ve basın mensuplarının özellikle dikkatlerini çeken nokta, konferansın iki gün boyunca canlılığından hiçbirşey yitirmeden sürmüş oluşuydu.

17 Şubat Pazar günü Stokholm'den ayrılmaya başlayan delege ve konuklar şu görüşte fikir birliği içindeydiler: Ankara yönetimi ve onun destekçileri 12 Eylül'den bu yana **"uluslararası"** düzeyde bu kadar güçlü bir **"şamarı"** az yemişlerdi.

ISVEÇ KONFERANSINDAN BAZI SEÇMELER

David Blackman

İngiliz İşçi Partisi milletvekili ve Avrupa parlamentosu üyesi

Avrupa Konseyi ilkbahar toplantısında Türkiye hakkında artık kesin karar vermelidir. Bunun yararına ve gereğine kesinlikle inanıyorum. Kişisel kanım pek açık. Türkiye'nin bugünkü yönetim biçimi ve süregelen uygulamalarla Avrupa Konseyi içinde kalmaması gerekir. Biz Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye ile ilişkilerimizi donduruyoruz. Dondurduk. Ama Türkiye, kimi baskı grupları oluşturuyor, Türkiye'ye gazeteci ve politikacılar davet ederek kendi lehinde propaganda olanakları arıyor.

KONFERANSIN SONUÇ BILDIRGESI

Stokholm uluslararası konferansının ikinci gününün sonunda, İsveç dışından 13 ülkeden ve İsveç parlamentosunda temsil edilen bütün partilerden ve sendikalardan 200 delegenin oybirliği ve sürekli alkışlarıyla bir **"sonuç bildirgesi"** kabul edildi. Bu bildirge, Türkiye'de insan haklarının ve demokrasinin durumu konusunda saptamalar yapıyor ve Türkiye hükümetinden, Mayıs ayında toplanacak Avrupa Konseyi'nden ve Batı Avrupa hükümetlerinden, politik partilerinden, sendika ve diğer örgütlerinden bir dizi taleplerde bulunuyordu. **"Sonuç bildirgesi"** özetle şöyleydi:

12 Eylül 1980 askersel devirmesiyle iktidara gelen yönetim, mümkün olan en kısa zamanda demokrasiye geçileceği sözünü verdi. Yönetimin bu açıklaması, iktidara el konulmasından bu yana geçen dört yıldan uzun zamandan sonra, Türkiye'de demokrasi ve insan haklarının durumunu ele alan Stokholm Konferansı'nın sonuç bildirgesinin çıkış noktası oldu.

Durum saptaması

- **1982 Anayasası demokrasinin temel ilkelerini içermediği gibi yurttaşlık haklarını, sendikal hak ve özgürlükleri de kısıtlıyor.**
- 1983 Kasım'ında yapılan seçimlere yalnız generallerin onayladığı partiler ve adaylar katıldı.
- **1984 Mart'ında, sıkıyönetim koşulları altında yapılan yerel seçimler demokratik olarak nitelendirilemez.**
- 1982'deki Anayasa oylamasından sonra uygulanan politika, temel insan hakları

davet ederek kendi lehinde propaganda olanakları arıyor. Bu çabaları boşa çıkarmak gerek.

Hadar Cars
İsveç Liberal Parti Yürütme Kurulu üyesi

Türkiye devletinin egemen olduğu Anadolu toprakları uygarlığın beşiğidir. Böylesine köklü bir uygarlık geleneğinin mirasçısı olan Türkiye halkı, bugünkü yönetim biçimine lâyık değildir. Demokratik seçimlerle gelen iktidarların askeri darbelerle gitmesini meşru, kabul edilebilir ve haklı bulabilmemiz mümkün değildir. Bizim demokrasi anlayışımız ne buna izin verir, ne de bir askeri darbeyi onaylamamıza...Generallerin ve Özal hükümetinin bizden istedikleri işte bu "olanaksız olan"dır.

Lasse Budtz
Avrupa Konseyi Sosyalist Grup sözcüsü, Danimarkalı parlamenter

Avrupa Konseyi, Türkiye delegasyonunu yeniden kabul ederken, bunu kendi temel ilkeleriyle uyuştuğu için değil, güvenlik açısından yaptı. Türkiye'yi bir NATO ülkesi olarak ele aldı ve onun NATO içinde kalmasında yarar gördü. Bu görüş Konsey'in bahar toplantısında yeniden oy toplayabilir. Türkiye'de 12 Eylül'den bu yana olup bitenler yavaş yavaş unutuluyor. Bu yüzden halkın dikkatini yeniden Türkiye üzerine yoğunlaştırmak gerekiyor. Bu açıdan bu konferansın toplanması son derece yararlı olmuştur

Hans Göran Frank
İsveç Sosyal Demokrat Parti milletvekili

12 Eylül'de Evren cuntası iktidara el koyduktan sonra "demokrasiye geçiş" adı altında bir dizi siyasal manevra gözledik. Bir Danışma Meclisi oluşturuldu. Yeni bir anayasa hazırlandı ve halkoyuna sunuldu. Bu anayasa ile Cumhurbaşkanlarına olağandışı yetkiler tanındı. Ardından Siyasal Partiler Yasası çıkarıldı. Bunların anti-demokratik nitelikleri bir hukukçu olarak benim için tartışılmaz bir açıklık taşıyor. Avrupa Konseyi gelecek toplantısında Türkiye'yi artık "tartışmamalıdır". Türkiye hakkında kesin bir karara varmalıdır. Tartışmak sadece Türkiye'deki rejime vakit kazandırmak anlamına gelecektir.

Foto: Türkiye Postası - özel

1982 Anayasası, sermayenin emeğe karşı manifestosudur

Stockholm Konferansı'nda, Türkiye aydınlarının sesini, İsveç parlamento binasının güngörmüş duvarlarında yankılandıranların başında, en başında kuşkusuz Profesör Server Tanilli geliyordu. Profesör Tanilli konferansın birinci ve ikinci günleri sunduğu iki bildiride bir yandan anlamlı ve önemli bir anayasa hukuku dersi verir ve kendi deyimi ile "1982 Anayasası denen şey"i paçavraya çevirirken, bir yandan da Stockholm'de bir araya gelen Avrupalı aydınlara demokratik ödevlerin daha derin ve kapsamlı kavranmasını hatırlatan etkili bir çağrı yöneltti. Tanilli'nin konferansın ilk günü "Türkiye' nin yasal yapısı" konulu sabah oturumunda yaptığı konuşma ile konferansın ikinci günü "Türkiye'de basın ve düşünce özgürlüğü" konulu oturumda yaptığı konuşmayı birbirini bütünlüyor. Bu yüzden her iki konuşmayı, aralarına bir nokta koyarak birlikte sunuyoruz.

●

1982 Anayasası adı verilen metne göre genel ve olağan yönetim düzeni çağdaş batılı özgürlükçü demokrasilerde istisnai ve olağanüstü hal rejimleri için bile aşırı sayılabilecek sınırlamalar ve kısıtlamalar taşımaktadır. Niçin böyle diye sorduğumuz vakit, **"Türkiye'nin kendine özgü koşulları böyle bir demokrasiyi gerektirmektedir"**; diye yanıt vermektedirler. Oysa demokrasi denen şey bir **kurumlar ve kurallar bütünüdür.** Bir takım kurumlar ve kurallar vardır ki bunlar demokrasinin temelini oluştururlar: Toplumda bütün sınıfların ve bunların partilerine açık serbest **seçimler,** bu seçimler sonunda oluşan ve halkın iradesini tüm sınıf ve zümreleriyle temsil eden bir parlamento, güvencelerle donatılmış **temel hak ve özgürlükler, yargının bağımsızlığı, hukukun üstünlüğü gibi...**

Demokrasilerde bir yönetim mekanizmasının kurulması ve işleyişi farklı olabilir. Yasama ile yürütmenin karşılıklı ilişkilerine ilişkin düzenlemeler bulunabilir. Bu organlara tanınan yetkiler de değişebilir. Ancak yukarıda belirtilen temel işleyiş ve kurallar hiç bir zaman değişmezler. Bunlar demokratik sistemin nerede uygulanırsa uygulanırsa uygulansın vazgeçilmez (sine quanon) unsurlarıdır.

Demokrasinin temel kurallarını reddeden bir rejime demokrasi denmez, denemez.

Bu bakımdan Türkiye'ye demokrasi gelmemiştir. 1982 Anayasası denen metnin kurduğu rejimin demokrasiyle yakından ve uzaktan hiç bir ilişkisi yoktur. Ve anayasa hukuku ve siyaset biliminin bana verdiği yetkiyle belirtmiş olayım, 1982 Anayasası adı verilen bu metne gerçek anlamıyla anayasa da diyemeyiz; bu bir **zabıta talimatnamesi,** bir disiplin yönetmeliği, bir **kışla talimnamesi** ve daha da iğrenç **sermayenin emeğe karşı manifestosudur.**

Bu niteliğiyle bir demokrasi getirmediği gibi demokrasinin önünde de **baş engellerden** biridir. O yüzden de, Türkiye'de demokrasi için mücadele verdiklerini söyleyenlere sizlerin soracağı soru şu olmalıdır: **"Bu anayasaya taraftar mı, değil mi?"** Eğer taraftarsa biliniz ki o insan ya bir hayvan yada bir sahtekârdır. Eğer anayasaya karşıysa onunla Türkiye'de demokrasinin sorunları üzerine oturup konuşabilirsiniz.

Bu anayasaya karşı çıkmak demokrasiye inanmanın asgarisidir, temel kriteridir.

●

"1982 Anayasası" denen şey başta olmak üzere yüzlerce başka kanunla ve kanunsuzluklarla yapılmak istenen, aslında **Prometheus'un özgürlük meşalesinin** söndürülmesidir. Bütün bunlarla yapılmak istenen, uzun mücadeleler sonucunda kazanılan düşünce, bilim ve sanat özgürlüklerinin ayaklar altına alınmasıdır. Saldırıya uğrayan **ortak** değerlerimiz, **ortak** özgürlük anlayışımız, insanlığın **ortak kazanımlarıdır.**

Baskılar ne kadar yoğun, ne kadar sistemli olursa olsun, bunlar Türkiye aydınlarını tümüyle sindirememiş, halkının çıkarlarını ve insanlığın evrensel değerlerini savunmaktan alıkoyamamıştır. Türkiye'nin en ünlü bilim adamlarından, hukukçularından, sanatçılarından 1256'sının imzaladığı **"Aydınlar Dilekçesi"**nin de ortaya koyduğu gibi. Türkiye aydını görevlerine sahip çıkma kararlılığı içindedir. Bu kararlılığın sonucudur ki aydınlar dilekçesini hazırlayanlardan 59'u hakkında açılan dava bu kişilerin değil, **demokrasi düşmanlarının yargılandığı** bir davaya dönüşmüştür. Artık günlük olay niteliğini alan başka somut baskılara rağmen, Türkiyeli aydınlar, aydın onurlarını koruma kavgasını yılmadan sürdürmektedirler.

Zorbalıkla demokrasi, bilimle boş inanç, gerçekle yalan, karanlıkla aydınlık kavgası, evrensel bir kavgadır. Sınır çizgilerinin hiçbir anlam taşımadığı bu kavgada, ortak değerlerimizin savunulması çok somut görevlerin yerine getirilmesine bağlıdır. Bu noktada bir Türk aydını olmanın ötesinde, halen kuruluş çalışmaları süren **"Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi"**nin naçiz bir temsilcisi olarak sizleri temel insan haklarına, demokratik özgürlüklere sahip çıkmanın, batılı aydınlarla Türkiye aydınları arasında ilişki ve dayanışmayı sıkılaştırmanın **günlük görevlerine** daha yakın sarılmaya çağırıyorum. Yurt dışındaki Türkiye aydınlarının bu amaçla yaptıkları bilimsel, sanatsal faaliyetlerini aktif bir biçimde desteklemenin, yalnız aydınlık bir Türkiye için değil, aydınlık ve güzel bir dünya için vazgeçilmezliğini vurgulamak istiyorum.

Ey Türkiye'nin Türk ve Kürt, ilerici, demokrat ve devrimci aydınları birleşiniz!...

● 1982'deki Anayasa oylamasından sonra uygulanan politika, temel insan haklarına saygı göstermedi.

● **Türkiye hükümeti demokrasinin uygulanması için yeterli önlemleri almıyor ve temel insan hak ve özgürlüklerine saygı göstermiyor.**

Türk hükümetine uyarılar

● Normal parlamenter demokrasi kurulmalıdır.

● **Temel insan hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmeli, yurttaşların düşünce ve basın özgürlükleri garanti edilmeli, politik ve sendikal çalışma için gerekli ortam yaratılmalıdır.**

● Sıkıyönetime derhal son verilmelidir.

● **Verilmiş idam cezaları kaldırılmalı ve infaz kararları uygulanmamalıdır.**

● **Bütün politik tutuklulara af çıkarılmalıdır.**

● **Tutuklulara ve yakınlarına uygulanan ve insan onurunu aşağılayan bütün uygulamalara son verilmelidir.**

● Zorunlu göç uygulamasına son verilmeli, isteyenler memleketlerine dönebilmelidir.

Avrupa Konseyi'ne uyarı

● **Türkiye'nin Konsey üyeliğinin devam etmesi, Avrupa Konseyi'nin kararlarını uygulayacağına ve ülkedeki demokratik gelişmeyi güvence altına alacağına dair garanti vermesi koşuluna bağlanmalıdır.**

Hükümetlere, siyasi partilere

● Türkiye'de demokratik gelişmeyi sağlama ve insan hak ve özgürlüklerinin elde edilmesi çalışmasına dayanışma gösterin. Türkiye insanlarına verilecek en iyi destek, ortak değerlerimiz için savaşan bu insanlarla dayanışmada bulunmaktır.

●

Hollanda hükümeti geri dönüşleri sürekli gündemde tutuyor

Hollanda'da Geri Dönüş Yasası'na karşı kampanya, hükümete geri adım attırıyor

Türkiye Postası'nın da daha önce bildirdiği gibi Hollanda hükümeti geri dönüşleri sürekli gündemde tutuyor. Aralık 1984'de hazırlanan bir Geri Dönüş Yasası tasarısıyla hükümet 55 yaşından sonra kendi ülkesine dönüş yapan işçilere ülkelerinin yaşam standartlarına göre aylık ödenmesini ve bu ödemenin emeklilik yaşı olan 65 yaşına kadar sürmesini ve daha sonra da emeklilik aylığı ödenmesini öngörüyordu. Hollanda hükümetinin bu tasarısı işçilerin tepkisiyle karşılaştı. Kendilerinden çalıştıkları süre içinde kendi ülkelerinin standartlarına göre değil, Hollanda standartlarına göre prim kesildiğini belirten yabancı işçiler, diğer taraftan ülkelerindeki yaşam pahalılığının Hollanda'dan az olmadığını vurguladılar. Bunun üzerine geçtiğimiz haftalarda hükümet ve muhalefet partilerinden oluşturulan bir heyet Fas'a giderek incelemeler yaptı. Heyet geçim standartlarının Hollanda'dan düşük olmadığını saptadı. Aynı komisyon şu anda Türkiye'de çalışmalarını sürdürüyor. Heyet üyelerinin aynı yargıyla geri dönmeleri bekleniyor.

Hollanda'da son dönemde emeklilik yaşının düşürülmesiyle ilgili mücadele sürüyor. Birçok iş kolunda emeklilik yaşı elliyedibuçuğa düştü. Hükümetin, dönen işçilere 65 yaşına kadar asgari ücretin altında aylık ödemesi, işsizlik ücretlerinden tasarruf yapması ve emeklilik sandıklarından işçilerin hakettiği emeklilik aylığını tam olarak aldığı halde geri dönüş yapanlara sadece bir kısmını ödemesi sonucu milyarlarca gulden kasasına aktaracağı bildiriliyor.

Ayrıca geri dönüşlerin sürekli güncelliğini korumasının bir nedeni de yabancı işçileri sürekli bir dönmek-kalmak ikilemi karşısında bırakıp, onların hakları için mücadele etmesini engellemek olarak değerlendiren HTİB ve diğer göçmen işçi örgütleri konuyla ilgili çalışmalarını yoğunlaştırdılar.

Hollanda Türkiyeli İşçiler Birliği'nin (HTİB) geri dönüşlerle ilgili açtığı kampanya geniş ilgi gördü. HTİB'in hazırladığı anket işçilerin büyük bir bölümü tarafından doldurulup geri gönderiliyor. Çeşitli kuruluşlar yaptıkları toplantılara HTİB'i davet ediyor ve görüşlerini alıyorlar. HTİB'in bilgilendirme kampanyası çerçevesinde yapılan toplantılar önümüzdeki günlerde şu yerlerde gerçekleşecek: **Leiden** 16 Şubat, **Nijmegen** 24 Şubar, **Den Haag** 17 Şubat, **Tilburg** 17 Şubat, **Rotterdam** 3 Mart, **Eindhoven** 10 Mart.

BÜLENT YAĞCI
ADM Tersanesi işyeri temsilcisi

Amsterdam'da kapatılan ADM Tersanesi işgal edildi

Bundan daha birkaç yıl öncesine kadar 1800 işçinin çalıştığı Amsterdam'daki ADM tersanesi 17 Ocak 1985 günü kapatıldı. Daha önceki yıllardaki işten çıkartmalardan arta kalan 880 işçiye toplu çıkış verildi. İşçiler daha önceleri maaşlarından ve sosyal haklarından feragat ederek tersaneyi

HTIB Başkanı Nihat Karaman sorularımızı yanıtladı

Anketlere göre işçilerin hemen tümü HTIB'in önerilerini benimsiyor

Türkiye Postası: HTİB'in geri dönüşlerle ilgili yaklaşımını bize kısaca anlatır mısınız?

Nihat Karaman: Bize göre hükümet geri dönüş konusunu bilinçli olarak gündemden indirmiyor. Şu ana kadar yapılan önerilerin hiç biri işçiler için çözüm verici, onların beklentilerine uygun nitelik taşımıyor. Hollanda hükümeti buradaki göçmen işçileri tereddüt içinde bıraktığı sürece, onların diğer önemli sorunlarını ikinci hatta üçüncü plana atmayı ve istemlerini kulak arkası etmeyi başarmaktadır. Şöyle ki; kendi sorunlarının çözümü için çalışma yapmak isteyen bir işçi önce Hollanda'da mı kalacak, yoksa Türkiye'ye mi dönecek, bu konuda karar vermek zorunda kalıyor. Toplu para alıp dönmek, her ne kadar işçilere bugün cazip görünse de, bu konuda verilecek kararın geriye dönüşü, düzeltilmesi söz konusu olamıyacaktır. İşçilerin burada bıraktukları hakları göz önüne alındığında bu sadece hükümetin ve işverenlerin yararınadır.

NİHAT KARAMAN
HTİB Genel Başkanı

dı. Burada gönüllü olarak ülkesine geri dönüş yapmak isteyen yabancılara 3 yıl süreyle ülkelerinde Hollanda'daki asgari ücret üzerinden aylık ödenmesini, Hollanda'ya dönüş olanağının açık olmasını, hastalık sigortası gibi primlerin ödenmesi koşuluyla, izin parası ve çocuk parası gibi Hollanda'da geçerli olan tüm yan ödemeleri de elde etmesini ista-

ortaya çıkıyor. Anket sonuçları alınır alınmaz kamuoyuna bir açıklama yapacağız. Ayrıca şu ana kadar Hollanda'nın 13 kentinde bilgilendirme toplantıları kesinleşmiş durumda. Buralarda kiliselerle de ortak toplantılar da yapıyoruz. HTİB'in yerel örgütleri de kendi bölgelerindeki örgüt ve kuruluşlarla ortak toplantılar yapıyorlar. HTİB şubelerinin olmadığı yerlerde de işçilerle konuyla ilgili yapılan çeşitli önerileri tartışıyoruz. Eğer bu çalışmalar sonucunda işçilerin yararına HTİB'in sunduğu önerilerden daha farklı öneriler de gelişirse, onları da değerlendireceğiz.

Türkiye Postası: Geri dönüş konusunda sendikaların görüşü ne?

Nihat Karaman: Bu konuda Hollanda Sendikalar Federasyonu (FND) ve Hristiyan Sendikalar Federasyonu (CND) aşağı yukarı ortak görüşler öne sürüyorlar. Hükümetin önerilerini onlar da benimsiyor. Ancak yaş sınırı konusunda iki sendika arasında gö-

Frankfurt Eyalet Mahkemesinin kararı kınandı

Birlik Yolu, DİBAF, Gerçek ADK, FİDEF, KKDK ve **KOMKAR** örgütleri yaptıkları bir açıklamayla Frankfurt Eyalet Mahkemesi'nin kararını protesto ettiler. Günlük basının da bildirdiği gibi Federal Almanya'nın Hessen eyaletindeki bir lokantanın sahibi kapısına **"Türkler giremez"** levhası asmış ve bununla da kalmayıp, lokanta içinde **"En iyi Türk, ölü Türktür"** gibi ırkçı, kışkırtıcı yazılar yazmıştı. Lokanta sahibi Darmstadt mahkemesi tarafından 4500 mark para cezasına çarptırılırken, yapılan itiraz üzerine davayı inceleyen Frankfurt Eyalet Mahkemesi böyle bir levha asmanın suç olmadığından yola çıkarak verilen para cezasını 1800 marka indirdi.

Türk ve Kürt işçilerinin 6 demokratik örgütü yaptıkları açıklamada özetle şunlara yer veriyorlar:

Bir kendini bilmezin münasebetsizliğini önemsemeyenler çıkabilir. Ancak Eyalet Mahkemesinin açığa vurduğu hukuk anlayışını protesto etmek her demokratın görevidir. Mahkemenin kararı yabancı düşmanlığını tamamen ser-

Yeni Yabancılar Yasası Tasarısı, Başbakan Kohl'ün çekmecesine kadar geldi

9/10 Şubat 1985 günlerinde Mühlheim Protestan Akademisi*'nde* "Tartışmalı Yabancılar Politikası, Federal Hükümet'in ve Partilerin Tavırları" *adı altında bir toplantı düzenlendi. Yabancılar Yasası'nda yapılacak değişikliğin tartışıldığı toplantıya hükümet ve partilerin üst düzey temsilcileri katıldı. Federal Hükümet'in görüşlerini Çalışma Bakanlığı Müşaviri* Helmut Heyden*, CDU ve CSU partilerinin yaklaşımını CSU Grubu Başkan yardımcısı* Peter W. Höffkes*, Federal Hükümetin Yabancılar Sorumlusu* Liselotte Funcke *kendi ve partisi FDP'nin görüşlerini, SPD'nin tavrını Mühlheim saylavı* Thomas Schröder *ve Yeşiller Partisinin tavrını ise Federal Parlamento Grubu Yabancılar Politikası Danışmanı* Muzaffer Tolalı *dile getirdiler.*

İçişleri Bakanlığı'nın hazırladığı yeni Yabancılar Yasası Taslağı çalışmaları sonuçlandı ve son şekliyle taslak Başbakan Helmut Kohl'a *sunuldu. Kohl'un incelemesinden sonra bir-iki aya kadar kabineye sunulması bekleniyor. Bu yolun seçilmesinin asıl amacı hükümet içindeki yabancılar politikasıyla ilgili değişik tartışmaların tepeden kesilebilmesi olanağının aranmasıdır. İçişleri Bakanlığı yetkililerinin yaptıkları açıklamalara göre yasanın bu yıl içinde yürürlüğe girmesi bekleniyor.*

Bilindiği gibi Kohl hükümetinin 1983 Mart'ında yönetime gelmesinden hemen sonra oluşturulan Yabancılar Komisyonu *iki ay içinde çalışmalarını tamamlamış ve bunun ardından Eylül 1983'de İçişleri Bakanlığı taslak görüşleri meclise sunmuştur. Ancak yasa taslağının hazırlanması demokratik kamuoyunun da baskısıyla hükümet içi muhalefetin artması üzerine ertelenmişti.*

Muzaffer Tolalı
(Yeşiller Federal Parlamento Grubu Yabancılar Danışmanı)

Peter W. Höffkes
(Federal Çalışma Bakanlığı Müşaviri)

larından feragat ederek tersaneyi kurtarmaya çalışmışlarsa da personelin ücretleri ödenemez duruma gelindiğinde firmanın iflas ettiği bildirildi. İflas kararından sonra sendika ve işyerindeki işçi temsilcilerinden oluşan danışma kurulu fabrikayı işgal etti. Tersanede yaklaşık yüzde 30 civarında yabancı işçi çalışıyordu ve 127 kişiyle bunların en büyük bölümünü ise Türkiyeliler oluşturuyordu. Tersanenin kapanması ve işçilerin direnişe geçmesi üzerine Türkiyeli sendikacı ve işyeri Danışma Kurulu üyesi **Bülent Yağcı** ile bir söyleşi yaptık. Bülent Yağcı 15 yıldır Hollanda'da bulunuyor ve 5 yıldır da ADM'de çalışıyor.

Türkiye Postası: Tersane kime ait ve kaç Türkiyeli işçi çalışıyor?

Yağcı: ADM hisse senetli bir kuruluş. 107 yıllık bir geçmişi var. Bir kaç kez el değiştirmiş. Tersanede 1978'de 4 yüz Türkiyeli işçi çalışıyormuş, şimdi sayıları 130'a düştü.

Türkiye Postası: Peki tersanenin tıkanmasının en önemli nedenleri nedir sizce?

Yağcı: Hep yönetim hataları yapılmış, bu hâlâ da sürüyor. Ayrıca gemi işkolunda üretimin son yıllarda Tayland, Japonya, Kore ve Federal Almanya'ya kaymış olması da bunda büyük rol oynadı. Örneğin biz elli gulden saat ücretiyle işe alırken, Hamburg 30 guldenle alıyor. Tamirat işleri de eskisi kadar iyi gitmiyor. Gemilerin yapımı Uzakdoğu'ya kayınca doğal olarak tamirat işleri de oraya kaydı. 1980 yılında kriz kendini tam anlamıyla dayatmıştı. O yıl 220, 1983'de 200, 1984 Temmuz'unda ise 110 kişi işten çıkarıldı. Şimdi ise toptan! Bu durumda yapacak tek şeyimiz kalmıştı, o da çeşitli eylemlerle hakkımızı aramak. Öyle de yapmaya başladık.

Türkiye Postası: İşgalin biraz göstermelik kaldığı söyleniyor.

Yağcı: Biraz doğru. İşgal denince, ben işletmede denetimi elimize alacağımızı düşünmüştüm. Ama nerde? **"Şu elimizdeki işi bari bir bitirelim"** diyenler bile çıktı.

Türkiye Postası: Peki şu andaki durum nedir?

Yağcı: 5 Şubat günü mahkeme var. Üç uzman tarafından tersanenin geleceğine ilişkin bir plan hazırlanacak. Ancak hükümet bu uzmanların da paralarını ödemeyi reddetti.

metin ve işverenlerin yararınadır. Geriye dönen işçi kendi ülkesinde tekrar uyum sağlayabilecek midir? Sürekli bir iş bulup, geçimini garanti edebilecek midir? Biz bu konuda son derece kuşkuluyuz. İşçilerimiz dönüşten sonra ekonomik ve psikolojik bunalımlarla karşı karşı kalacaklardır. Bu nedenden ötürü biz bu tür önerilere, ozendirmelere bel bağlamamalarını buradaki hakları için mücadele etmelerini öneriyoruz.

Türkiye Postası: Geri dönüşlere yönelik sizin çalışmalarınızdan biraz söz eder misiniz?

Nihat Karaman: 1983 Eylül'ünde **Yabancılar Notası** adında bir açıklama yapılmıştı. Bunun üzerine HTİB geri dönüşlerle ilgili görüşünü ilk kez Şubat 1984'de açıkla-

Hollanda'da geçerli olan tüm yan ödemeleri de elde etmesini istedik. Bu önerimiz o zamanlar hayalcilik olarak değerlendirildi. Ancak aradan geçen bu kısa süre içinde sendikalar, Kliseler Birliği ve Göçmen İşçi Örgütleri Platformu LSOBA da bu önerimizi desteklemeye başladılar. Böylece bizim bir yıl önce yaptığımız öneri bugün geniş destek görmeye başladı.

Türkiye Postası: Bize kampanyanızdan biraz söz eder misiniz?

Nihat Karaman: Şu anda ülke düzeyinde geniş bir anket çalışması sürdürüyoruz. Şimdiye kadar hiç görülmemiş sayıda doldurulan anketler geri geliyor. Elimize geçen yanıtları değerlendirdiğimizde, işçilerin yüzde 95'inin HTİB'in görüşlerini benimsediği

nusunda iki sendika arasında görüş ayrılığı var. Örneğin CND sınırı 50 yaş olarak önerirken, FND, göçmen işçilerin de yerli işçilerle eşit haklara sahip olmaları gerektiğini söyleyerek, geri dönüş yaş sınırının 57,5 olmasını savunuyor. Ödenecek ücret konusunda ise iki sendika da bir rakam önermiş değil. Diğer yandan sendikaların önemli bir yaklaşımı, göçmen işçilere döndüklerinde ödenecek ücret konusu ile ilgili. Sendikalar, burada ödenen primin esas alınması gerektiğini savunuyorlar. Bir de sendikaların bizim için olumlu olan bir önerileri de, göçmen işçilerin ülkelerindeki yaşam koşulları değiştiği oranda, ödentilerin de sürekli değişmesi. Ödentinin toplu olarak yapılmasına, sendikalar da karşı çıkıyorlar.

revidir. Mahkemenin kararı yabancı düşmanlığını tamamen serbest bırakmak anlamına geliyor. Türklerin lokantalara girmesini yasaklamak mümkünse bunun ardından Türklerin ve Türkiye'den gelen diğer uluslardan işçilerin, emekçilerin dükkanlara, sinemalara vs. sokulmamaları gelecektir. Bu kararla yalnızca Türkiyelileri değil, herhangi bir ulusal azınlığı aşağılamak, ayrımcılık yapmak yasal oluyor. Yabancılara özellikle Türkiye'den gelenlere karşı saldırıların arttığı, yurttaşlarımızın oturduğu binaların geceleyin kundaklandığı, insanların diri diri yakıldığı bir ortamda böyle bir kararın sorumluluğu daha da ağırdır. Hangi çağda, nerede yaşıyoruz? Frankfurt Eyalet Mahkemesinde hangi uğursuz anlayış hüküm sürüyor?

Hollanda'dan Türkiye'ye... Çam sakızı, çoban armağanı...

İnci GÖÇMEN

12 Eylül 1980 darbesinden bu yana Türkiye'deki rejimin niteliği, demokrasiye dönülüp dönülmediği veya varsa (!) kaç okka demokrasi olduğu, insan hakları vb. tartışılıyor, uluslararası örgütlerin gündemine geliyor. Öte yandan işkenceler, idam cezaları, tutuklamalar devam ediyor. Falanca ilde şu kadar kişi tutuklandı. Kaç numaralı sıkıyönetim mahkemesi şu kadar ceza verdi. Kimileri rakamların bu soğuk diline çoktan alıştı bile.

Bütün bu tartışmalarda söz hakkı olmayanlar var. Çocuklarımız. Onların ne Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden haberi var ne de demokrasinin nasıl bir şey olması gerektiğini anlatıp becerebilirler.

İşte Türkiye'de demokrasiye dönülüp dönülmediğini çocuklara sormalı. Dört yılın gözlerde biriktirdiği, acı, korku ve şaşkınlık içinde bakan çocuklara. Görüş günlerinde **"Ne zaman döneceksin?"** diye soran çocuklara. Bazıları ise gittikleri yerden hiç dönmeyecekler. Sokakta kurşunlanan sendikacı, hapisanede işkencede öldürülen yayıncı, yüzlerce insanın çocukları. Bu çocuklara sormalı, babası işkencede öldürülenlere demokrasi olup olmadığını ülkemizde.

Yılbaşı armağanı paketleri Hollanda'da postaya verilirken

Çocuklar doğdu zindanlarda bu dört yıl boyunca. Şairin dediği gibi görülecek ilk şey olarak demirparmaklıkları gördüler. Gölcük cezaevinde analar çocuklarını görüş günlerinde kucaklarına alma hakkı için direndikten sonra onlara dokunabildiler.

Çocuklara anlatmak zordur neden anasının, babasının demir parmaklıklar arkasında olduğunu. Yarın onlar için daha iyi bir gelecek hazırlamak uğruna, bugün yokluğa, yoksulluğa, acıya, ayrılığa katlanılması gerektiğini.

Anlatmak zordur çocuklarımıza Aydınlar Dilekçesinin anlamını, hapisanedeki açlık grevlerini, genel politik af için imza toplamayı, dayanışmayı, bildirilerle, kararla ifade edilen sözcükleri...

Yeni Yılda Tutuklu Çocuklarına Yılbaşı Hediyesi Kampanyası işte böylesi bir gereksinimden doğdu. Dört yıl boyunca Evren cuntasının acıdan başka bir şey vermediği bu çocuklara, onlarla birlikte olduğumuzu, analarının babalarının yanında olduğumuzu göstermenin küçük ama anlamlı bir fırsatı geçti. 50 çocuğa giysi, okul malzemesi ve oyuncak gönderildi Hollanda'dan. Bu çocukların arasında babası işkencede öldürülenler, babası, anası hapiste olan, politik göçmen olan vardı.

Hollanda-Türkiye İnsan Haklarını ve Demokrasiyi Savunma Komitesinin desteği ve Türkiye Hollanda Kadınlar Birliğinin girişimiyle giysiler satın alındı, her bir çocuğun yaşına göre oyuncak, bol okul malzemesi, kitap, defter, kalem, boya, silgi konuldu. Kısaca 7000 marklık eşya konuldu paketlere. Bunun üçte birini Hollandalı kadın kuruluşları, kimi yerel parti temsilcileri karşıladı. Ama üçte ikisini de Hollanda'da yaşayan analarımız, bacılarımız topladı. En az parası olan birkaç çift çorap aldı. Özenle yerleştirdiler paketleri. Adres bulmakta zorluk çekildi. Tutuklu olan her görüşten, öldürülen insanlarımızın çocuklarına hiçbir ayrım gösterilmeden gönderildi paketler. Ortak komiteler oluşturulmaya çalışıldı. Böylesine somut bir konuda herkesin birleşebileceğini gördük. Sonra elbirliğiyle postaladık paketlerimizi. Pek çoğunun da haberini aldık. Çam sakızı çoban armağanı paketlerimizin ulaştığını öğrendik. **"Biraz küçük geldi, ama anladık ne için gönderdiğinizi, ihtiyacı olan aynı durumda olan bir başka küçük kardeşe verdik"** dediler. Sınırlı da olsa, İzmir'de, Ankara'da, Diyarbakır'da, İstanbul'da yayıldı yılbaşı paketlerinin öyküsü. Küçük ama somut anlamlı bir dayanışma örneği oldu. Kuşkusuz aynı durumda olan binlerce çocuk arasında 50 çocuk, denizde bir damla su örneği. Ne ki küçük ama anlamlı böylesi örnekleri daha da çoğaltmak gerek.

Grubu Yabancılar Danışmanı)

1984 yılının sonuna dek 300 bin yabancının FAC'yi terk etmiş olası, onların burada her türlü güvenceden yoksun olduğunun kanıtıdır. Yabancıların yüzde 65'i 8 yıldan fazla bir süredir burada bulunduğu halde göç kavramı reddedilmeye devam ediyor. Yabancılar politikası bir azınlık politikasıdır. 5-8 yıl Federal Almanya'da yaşamış olanlara Alman vatandaşlığına geçme zorlaması getirilmeden yerleşme hakkı tanınmalı ve kendisine yerleşme hakkı tanınmış olan yabancılar Almanlarla eşit haklara kavuşmalıdır. Politik sığınmacılar da bu kapsama girmelidir. Yerleşme hakkına sahip olanlar yabancılar dairelerine bağlı olmamalıdır. Ülkelerine geri dönenlerin 5 yıl içinde tekrar Federal Almanya'ya geri dönme ve yerleşme hakkı saklı kalmalıdır. Bu hakkı alanlar sınırdışı edilemezler.

Bakanlığı Müşaviri)

Yeni yasada genel olarak sınırsız oturma iznine hak kazanmak diye bir şey olmayacak. Bir yabancı 5-8 yıl arasında oturma izni aldıktan sonra kendisine duruma göre ya süresiz oturma izni verilecek, yada sınırdışı edilecek. 6 yaşından sonra Federal Almanya'ya gelenlere güvenceli oturma izni verilmeyecektir. Oturma hakkı yeni yasada yer almayacaktır. En geç 6 yaşından itibaren Federal Almanya'da yaşayanlar Alman vatandaşlığına geçebilecek, diğerleri için bu olasılık zorlaştırılacaktır. Uyuşturucu maddelere tutkun olanlar, yasalara aykırı davrananlar, sosyal yardım ve işsizlik yardımı alanlar sınırdışı edilebilecek.

Thomas Schröder

(SPD milletvekili)

Oturma izni konusunda SPD olarak istemlerimiz şunlar: Federal Almanya'ya yeni gelenlere önce 1 yıllık, daha sonra iki yıllık, üç yıl dolduktan sonra otomatikman 2 yıllık ve beş yıldan sonra süresiz oturma izni ve 8 yılını dolduranlara da yerleşme hakkı verilmelidir. 10 yıldır burada yaşayanlar, isterlerse Alman yurttaşlığına geçebilmelidir. İşçi ailelerine eşlerinden bağımsız oturma izni verilmelidir. Sınırdışı edebilme olasılıkları büyük ölçüde sınırlandırılmalıdır. Sadece, bir yıldır burada yaşayanlar 6 aydan fazla, 3 yıldır burada olanlar 12 aydan fazla ve 5 yıldır burada olanlar iki yıldan fazla hapis cezasına çarptırıldığında sınırdışı söz konusu olmalıdır.

Liselotte Funcke

(Federal hükümet Yabancılar Sorumlusu)

İnsan onuru ve elde edilmiş yurttaşlık ve özgürlük hakları yabancılar politikasının da temel taşı olmalıdır. Ailenin birliği korunmalıdır. Federal Almanya'daki işçilerin yanına yerleşen eş ve çocuklarına beş yıldan sonra bağımsız oturma izni verilmeli, özel durumlarda (ailevi durumlar gibi) bu olanak daha önce de tanınmalıdır. 5 yıldan fazla bir süredir Federal Almanya'da olanlara süresiz oturma ve çalışma izni verilmelidir. Çocukları getirme yaşı 6'ya indirilmemeli, çocuklarını hangi yaşta yanına getireceği konusunda karar hakkı ailelere bırakılmalıdır. Eşlerin gelmesinde zorluk çıkarılmamalıdır. Sınırdışı olasılıkları kesin hüküm olarak yasaya alınmamalı, durumdan duruma göre belirlenmeli ve yabancılar ya Alman vatandaşlığı yada geri dönüş ikilemi karşısında bırakılmamalıdır.

Türkiye işçi sınıfı kendi deneyimiyle faşizmi öğreniyor... İşverenler işten atıyor... Türk-İş yönetimi uzlaşıyor... İşçiler direniyor...

Grev patronları değil sendikaları ürkütür oldu

"Türkiye'de bugünkü yasalarla grevin pek anlamı yoktur. Yasal prosedürü yerine getiriyoruz..." Bu sözleri **Izmir Batı Tekstil Fabrikası**'nda grev kararı alan Teksif Sendikası Çamdibi Şube Başkanı **Hikmet Polat** söylüyordu. Faşizmin grev yasasının yürürlüğe girdiği temmuz ayından bu yana **"göze alınan"** dördüncü grev olan **Demsan Mobilya** firması grevinde ise, grevin başladığı 24 Ocak günü, işveren gazetelere şu ilanı veriyordu: **"Fabrikamız çalışmakta olup, mal giriş çıkışları serbest bulunmaktadır... Grev kararını kabul etmeyen aklı selim sahibi işçilerimiz halen çalışmaktadır."** Ve o sıralarda patrona göre **"aklı selim sahibi olmayan"** yiğit grevciler kar altında grev gözcülüğü yapmaktaydılar.

Türkiye'de son günlerde, işçi kesiminde, sendikaların ve işçilerin **"grev korkusu"** tartışılıyor. Faşizmin grev yasasının aslında grevi engelleme yasası olduğu her uygulamada bir kez daha ortaya çıkıyor. 3 Ekim 1984'de **"Yeni dönemin ilk grevleri"** olarak parlak törenlerle, gazetecilerin, fotoğrafçıların flaşları, sendikaların çiçekleri arasında başlayan Türk-İş'e bağlı Dok Gemi İş'in **Yıldırım Tersanesi** ve **Desan** grevleri şu anda tam bir çıkmazda. Her iki işyerinde de, üretim, işyerinin yeni aldığı işçilerle sürüyor. Grevciler ise karda, kışta, yağmurda, kapı önünde dikilip duran **"aklı selim sahibi olmayan işçiler"** olarak grevin sonunun neye varacağını kara kara düşünüyorlar. Yıldırım Tersanesi'nde, yeni grev yasasından yararlanan işveren üretimi yeni işçilerle sürdürüyor. Burada grev sona erdirilse bile grevci işçiler işsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıyalar. **DESAN** grevini ise, İş Mahkemesi, başladığından dört ay sonra **"yasa dışı"** ilan etti. Gerekçe: Işverenin grev oylamasına katılan işçileri işten çıkartmış olduğunu beyan etmesi. **"Yeni dönem"**'in üçüncü grevi olan Hak-İş'e bağlı **Özdemir İş**'in **Testaş**'da ilan ettiği grev, beşinci gününde sendika tarafından **"yoğun baskı"** gerekçesiyle kaldırıldı ve işverenin tüm dayatmalarına boyun eğilerek sözleşme imzalandı.

Bu arada durumu yakından izleyen işçilerin, kimi işyerlerinde grev oylamasında greve **"hayır"** dedikleri gözleniyor. Teksif'in **Bursa Sungurlar** ve **Çaba** fabrikalarında aldığı grev kararları, işçiler greve **"hayır"** dedikleri için uygulanamadı.

Büyük işyerlerinde yeni grev yasasından ürken sendikalar grev kararı almaya cesaret edemiyorlar ve sözleşmenin işçi düşmanlığıyla tanınan devlet-işveren kuruluşu Yüksek Hakem Kurulu'na gitmesini ve orada bağlanmasını engellemek için son anda çok geri haklara sözleşme imzalamayı yeğliyorlar. Bunun son örneği Türk Hava Yolları'nda 6 bin 200 işçi adına imzalanan sözleşme. Sözleşmeye imza koyan sendika başkanı İbrahim Öztürk şunları söylüyor: **"Hiçbir hak alamadık. Koordinasyon kurulu ve YHK kurulu ilkeleri aynen sözleşmeye girdi. Üyelerimize yüzde 30 ücret zammını dayattık. Buna zorlandık..."**

Bu tablo Türk-İş'in düzenlediği son seminerlerden birinde, bir tebliğde, tebliğ sahibi doçentin şu değerlendirmesine konu oluyor: **"Bir yıllık uygulamada adeta grev korkusuna kapılmışlardır. İşverenler de bu korkunun farkına varmışlardır. Bunun sonucu toplu pazarlığa açıkça yansımış, özellikle büyük toplu sözleşmeler enflasyon oranının çok altında ücretlerle bağıtlanmıştır..."** Bu gerçek bizzat Özal tarafından da, İsviçre gezisi sırasında bir gazeteciye şöyle ifade edilmiştir: **"Sendikalar greve gitmeyi göze alamıyorlar, giderlerse işçinin zararına olacağını görüyorlar..."**

İşte faşizmin sendikalar, grev ve toplu sözleşme yasalarının işçi sınıfına dayatmaya çalıştığı budur. Grev, özünü faşizmin anayasasından alan yeni yasalarla, işçi sınıfı için kullanılmaz bir silah haline getirilmeye çalışılmıştır. Bu yasalardan yararlanarak, bir yandan grev sürerken bir yandan işyerinde üretimi devam ettirebilen işveren için grevin hiçbir ürkütücü yanı kalmamış, hatta istemediği **"uyanık"** işçileri işten atabilmek için fırsat haline bile gelmiştir. Dayanışma grevinin, grevcilerle her türlü dayanışmanın, grev yerinde çadır kurmanın, halay çekmek, topluca bulunmak gibi bir grevin başarısının önemli moral unsurlarının süngü gölgesinde faşist yasalarla engellendiği bir ortamda, Türkiye işçi sınıfı, faşizmi yaşayarak, kendi deyimiyle öğrenmektedir. **"Yeni Dönem"**'in grevlerinin her adımı, bir yandan sendikaları ve işçileri faşizmin yasaları çerçevesinde yapılacak grevlerden kaçınmaya iterken, bir yandan bu yasalara karşı tepki büyüyor. Önümüzdeki günlerde Türkiye işçi hareketinin yoğun biçimde tartışacağı konulardan biri-

"Aklı selim" sahibi olmayan kahramanlar

Oya BAYDAR

Yandaki fotoğrafa uzun uzun, dikkatlice bakın. Bakmasını, görmesini biliyorsanız eğer, bu soluk fotoğrafta faşizmi, baskıyı, zulmü göreceksiniz. Ama sadece faşizmi değil sadece ülkemizin üstüne çökmüş olan karanlığı değil, orada başkaldırıyı, direnişi ve kahramanlığı da göreceksiniz. Günlük, sıradan, çoğu zaman farkedilmeyen, gürültüsüz, gösterişsiz, adsız kahramanlığı... Işçi sınıfımızın direniş ve savaşım geleneğini...

Adları nedir, hangi sendikaya bağlılar, dünya görüşleri ne bilmiyorum. Iki grevci işçi, bir demir parmaklık, içinde ateş yanan bir teneke ve kar. Kar yağıyor Ankara'ya. Kar yağıyor DEMSAN fabrikasının üzerine. Günlerden 24 Ocak 1985. Soğuk dondurucu, her yer bembeyaz. Elleri, nasırlı elleri üşüyor iki grevci işçinin. Grev çadırları olurdu eskiden... Şimdi yasak. Davullar, zurnalar olurdu eskiden. Halaylar çekilirdi fabrika avlularında. Grev savaşımı grev şenliğiydi o zamanlar. Pankartlardan geçilmezdi. Yüreklerin bir attığını gösterirdi pankartlar. **"Bu Işyerinde grev var"**... Şimdi yasak.

Kar altında grev gözcülüğü yapan, grev nöbeti tutan bu iki yiğit DEMSAN işçisi **"Aklı selim sahibi olmayan"** kahramanlar. Faşizmin grev yasasından yararlanan işveren, greve katılmayan işçilerle üretimi sürdürürken bir de ilan vermiş gazetelere. **"Grev kararını kabul etmeyen aklı selim sahibi işçilerimiz halen çalışmaktadırlar"** diye... Işte bunlar, bu kar altında grevi bekleyen işçiler **"aklı selim sahibi"** olmayanlar... Eğer **"aklı selim"** Türkiye işçi sınıfına bu kara günleri yaşatmak, kan emici sermayeye yeni kanlar sağlamak için iktidarı gaspetmiş bir avuç omzu kalabalık faşist ve onların sivil uşak-

işçi sınıfının bundan çıkaracağı sonuç, grevden, direnişten, savaştan kaçmak mı olmalıdır? Ve Türkiye işçi sınıfı daha dört yıl önce aylarca süren en zorlu grevleri başarıyla, yiğitçe sürdürmüş, savaşıma boylu boyunca atılmasını bilmiş, değerli deneyimler elde etmiş bir sınıftır. Ve sınıfların tarihinde hiçbir şey iz bırakmadan geçip gitmez; hiçbir baskı, hiçbir zulüm yaşanmışı silemez. Bugün kimi çevrelerin yüzeyden bir bakışla ve işçi sınıfına güvensizlikle **"grev korkusu"** diye niteledikleri durum, aslında yeni bir savaşım evresinin başlangıcına dönüşebilir.

Işçi sınıfı ve toplum, hem de çok yoğun biçimde işçi kesiminin sorunlarını ve faşizmin işçilere ilişkin yasalarını tartışmaya başlamıştır. Bu başlı başına bir adımdır. Şimdi sendikaları faşizmle uzlaşan tutumlardan vazgeçirme, arındırma ve savaşkan sınıf sendikacılığı ilkelerini yeniden hayata geçirme aşaması gelmiştir. Bu dönemde, Türk-Iş üst yönetimi ve kimi sendikaların Evren-Özal rejimiyle uzlaşan, onlara incir yaprağı olan, işçi haklarını hiçe sayan tutumları kendilerini yıkacak tepkilerle karşılaşacak ve tabanın sadece lafta değil eylemde savaşkanlık ve sertlik istemleri gündeme gelecektir. Ve bugün tartışılan sendikalar veya grev yasaları aslında Anayasa'dan bağımsız olmadığı, yani rejimin yapısından özünden kaynaklandığı için de, tartışma ve işçi tabanının tepkisi, kendiliğinden anti-faşist bir tepkiye ve eğer örgütlenebilirse eyleme dönüşecektir.

Türkiye işçi sınıfı mevcut durumu veri kabul ederek işverenin faşizme sığınıp dayattığı koşulları kabul edecek mi? Kuşkusuz hayır. Daha şimdiden grev ve benzeri yasalara karşı tepkiler hızla yükseliyor ve **"bu yasalarla grev yapılmaz"** yargısı **"grev yapmayalım"**a değil, **"bu yasaların değişmesi gerek"** yargısına dönüşüyor. Tabanın zorlaması, uzlaşmacı sendika yö-

yeni kanlar sağlamak için iktidarı gaspetmiş bir avuç omzu kalabalık faşist ve onların sivil uşaklarının aklıysa; eğer **"aklı selim"** direnmeyi, savaşmayı aptallık sayanların aklıysa; eğer **"aklı selim"** ENKA'ların, MENKA'ların, DEMSAN'ların, MERSAN'ların aklıysa, direnen, savaşan Türkiye işçi sınıfı ve kar altındaki bu iki grevci işçi, tabii aklı selim sahibi değiller...

Grev korkusundan, grev ürküntüsünden söz ediliyor Türkiye'de. Öncelikle gerçekleri görmek. Bu ürküntü vardır ve bugüne kadarki birkaç uygulama, mevcut yasalarla grevlerin nasıl çıkmaza mahkum olduğunu her geçen gün ortaya sermektedir. Ancak, yığınlar, sadece kendi deneyimleriyle öğrenir ve ancak o zaman sonuna kadar savaşırlar. Türkiye işçi sınıfı da faşizmi her gün yaşayarak öğreniyor. Ama Türkiye

yasaların değişmesi gerek" yargısına dönüşüyor. Tabanın zorlaması, uzlaşmacı sendika yönetimlerinde önce huzursuzluğa, sonra sarsıntılarla dönüşmeye başlarken, Türkiye işçi sınıfının önünde yeni bir savaşım dönemi açılıyor. Bunun ilk adımı sendika yönetimlerini zorlamak; onların, özellikle büyük işyerlerinde zorlu bir savaşı göze alarak greve girmelerini sağlamak olacaktır. Işin bu evresinde **öncü işçilere** ve **işçi öncülerine** geniş işçi yığınlarını bu savaşa hazırlamak, umutsuzluğu ve ürküntüleri yenmelerine yardımcı olmak görevi düşüyor.

Fotoğraftaki "aklı selim sahibi olmayan" kahramanlar, yiğitlerdir Türkiye'de faşizmi yıkacak olanlar, savaşın düzene karşı, **faşizme karşı savaş** olduğunu kendi deneyimleriyle kavrayan Türkiye işçi sınıfıdır...

Türkiye işçi hareketinin yoğun biçimde tartışacağı konulardan birinin grev uygulamaları ve yasası olacağı bugünden görülüyor.

Kar ve dondurucu soğuk altında grev silahını kullanan ve patrona göre "aklı selim sahibi olmayan" iki grevci işçi

İşçi sınıfı daha ne kadar "zirve" ve "zırva"larla oyalanacak ?

Aylardır yapıldı yapılacak diye beklenen hükümet-Türk-İş zirvesi, üç kez ertelendikten sonra nihayet 11 Ocak'ta yapıldı. Daha önceki iki "Zirve"de olduğu gibi, bu kez de, toplantı öncesinde yağıp gürleyen Türk-İş Genel Başkanı, toplantının sonunda gazetecilerin sorularına kaçamak cevaplar verdi ve **"yüzde 50 umutluyum"** demekle yetindi.

Zirveden önce mangalda kül bırakmayan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Özal'dan bir kuru vaad bile koparamadı

Birkaç kez ertelenen, Özal'ın yapmaya pek niyetli olmadığı **"Zirve"** öncesinde, Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** hükümetten ciddi istekleri olduğunu; **"ara"** veya **"ek zam"** isteyeceklerini; grev yasasında ve toplu sözleşme yasasında değişikliklerde ısrarlı olacaklarını, kıdem tazminatı, işsizlik, işten çıkarmalar ve asgari ücretin arttırılması gibi konuları gündeme getireceklerini söylemişti. Zirveye 10 ana başlıkta toplanan 26 konuyla giden Türk-İş'in, Özal'dan koparabildiği **"kuru vaad"** bile olmadı. Zirve sonunda gazetecilerin sorularını cevaplandıran Özal'ın ve Şevket Yılmaz'ın sözleri, işçi sınıfının gündemindeki en önemli konu olan yeni sendika ve toplu sözleşme yasalarının değiştirilmesinin **"komisyona havale"** edildiğini, yani gerçekleşme umudu olmadığını; Türk-İş'in Koordinasyon Kurulu'ndan şikayetlerine Başbakan'ın bu kurulu savunmakla cevap verdiğini; veya ara zammın gündeme bile getirilmediğini; asgari ücretin artırılması yada vergiden bağışıklı tutulması isteminin kesinlikle geri çevrildiğini; son birkaç ayda Türk-İş rakamlarına göre 5 bini aşan işten çıkarmalar konusunda Özal'ın konuyu dinlemek bile istemediğini; Yılmaz'ın başarı gibi göstermek istediği, Kıdem Tazminatı konusunda hiç değilse kazanılmış haklara dokunulmayacağı konusunda da Özal'ın taahhüde girmediğini açıkça ortaya koydu. Zirveden çıkan tek sonuç, gıda maddelerine Katma Değer Vergisi uygulamasının, Özal'ın deyişiyle **"inşallah"** yani henüz kesin olmayan biçimde temmuza ertelenmesinin düşünülmesi oldu. Zirveden önce **"Serbest toplu pazarlık, grev, hür sendikacılık hakları kağıt üzerindedir. Sendika yöneticileri tehdit ve baskı altındadır. Işçi çıkartmalar işyerinin keyfine kalmıştır. Türk işçisine reva görülen bu muamele değişmelidir"** diyen Türk-İş Genel Başkanı, bu **"Inşallah"**'lı vaadi bile zirve sonrasında yüzde 50 memnuniyet nedeni sayıyordu.

Ücretler konusunda bıçak kemiğe dayandı

Biri Petrol-İş araştırma dairesinin, biri Prof. Y. Kepenek'in, bir diğeri ise istatistikçi Dr. Oktay Varel'in yaptıkları üç ayrı araştırma, 1978-84 arasında gerçek ücretlerdeki azalmanın ortalama yüzde 50 yüzde 53 civarında olduğunu ortaya koyuyor. Ancak bu hesaplar bile gerçeği yansıtmaktan uzak. Çünkü bu hesaplara, kiralar dahil olmadığı gibi, bir işçi ailesinin günlük ihtiyaçları arasında olmayan pek çok madde de giriyor. Kira ve gıda maddeleri üzerinden yapılan bir pahalılık istatistiği ücret istatistikleriyle karşılaştırıldığında, sadece dört yılda işçi ücretlerindeki aşınmanın yüzde 50'yi aştığı, yani bu dönemde işçilerin yaşam düzeylerinin yarı yarıya gerilediği gözleniyor. Durum buyken, her yıl başında yeni yılın resmi enflasyon tahmini yüzde 25 olarak yapılıyor ve rejimin mantığına göre o yıl işçi ücretlerine yapılacak zam bu oran üzerinden saptanıyor. Yıl sonunda, **"küçük bir yanılma"** olduğu, enflasyonun yüzde 50'yi aştığı açıklanıyor. Ama o arada toplu sözleşme veya Yüksek Hakem Kurulu zamları yüzde 30'u aşmamış oluyor. Sonuç: işçinin gerçek ücretlerinin bilinçli şekilde sürekli düşürülmesi...

Son aylarda işten çıkarmalar da sendikalaşma hareketlerine ve girişimlerine bağlı olarak hız kazanmış durumda. Son beş ayda bir tahmine göre 16 bin işçi, bir başka hesaba göre ise 5 bin işçi işten çıkarıldı. Işsiz sayısının 3,5 milyonu aştığı bir toplumda, böyle dev bir yedek işsizler ordusu karşısında, işveren işçi çıkartmaktan korkmuyor. Sendikalaşma hareketlerinde önde görünen işçiler, sınıf bilincine ulaşmış işçiler, işten çıkarılanların başında geliyorlar. Öte yandan kıdemli işçileri işten çıkarıp sonra asgari ücretten yeniden işe alan açıkgöz (!) işverenlere de karışan görüşen yok.

Türk-İş dayanabilecek mi?

Böyle bir ortamda işçilerin kabaran öfkesinin, öncelikle pasif sendikalara, haklarını korumaktan aciz yapılara yönelmesi kaçınılmaz. Nitekim; Türk-İş sendikaları içindeki huzursuzluklar, kendini önce Çimse-İş'de yaşanan, Demiryolu İşçileri Sendikasında, Türkiye Maden-Iş'de ve daha başka sendikalarda da eli kulağında olan Olağanüstü Genel Kurul'larla ortaya koyuyor. Aynı huzursuzluk ve tepkiler Türk-İş üstyönetimine karşı yoğunlaşmış durumda. Taban, aktif ve haklara sahip çıkan sendikalar istiyor. Türkiye işçi sınıfını tarihinin en karanlık dönemine iten bugünkü iktidarla uzlaşmayı reddedip, işçi sınıfının gücünü gösterecek örgütlenmeler istiyor. Bu baskı günde güne yoğunlaşırken Türk-İş'in bu yapısıyla ne kadar dayanabileceği belli değil. Nitekim, bunu iyi bilen üst yönetim faşizmle uzlaşmayı tabanın sesine kulak vermeye yeğler durumda...

Fransız Komünist Partisi 25. Kongresi toplandı

Fransız Komünist Partisi (FKP)'nin 25. Kongresi 6-10 Şubat günlerinde Paris'in işçi semtlerinden Saint-Ouen'de toplandı. Aralarında Türkiye Komünist Partisi'nin de bulunduğu 80 ülkeden komünist ve işçi partilerinin ve ulusal kurtuluş hareketleri delegasyonlarının yer aldığı kongreye, 1717 delege katıldı. Coşkulu tartışmalarla süren Kongre'de, üç ay süreyle parti örgütlerinde hazırlık tartışmaları yapılan kongre karar tasarısı, Kongre'ye katılanların yaptıkları önerilerle daha da zenginleştirildi ve tasarı, yüzde 97 bir çoğunlukla kabul edildi. Merkez Komitesi'nin Kongre'ye sunduğu aday listesi olduğu gibi seçilirken **Georges Marchais** yeniden genel sekreterliğe getirildi.

FKP 25. Kongresi, partinin oy yitirmesinin bir analizini ve yönetimin eleştirisini yaparak, **"Sosyalist Parti ile tepede yapılan anlaşmalar, emekçi yığınların tabandan ortak hareketi ve desteğiyle yönlendirilemediği için Sosyalist Parti'nin manevraları önlenemedi. Birlikte düzenlenen ortak program ve solun iktidara gelip programı uygulamaya başlaması yığınların gözünde herşeyin düzeleceği hayalini uyandırdığı için Sosyalist Parti ve FKP arasındaki çizgi de iyice belirsizleşti"** şeklinde saptamalar yaptı. Kongre'de daha sonra şöyle denildi: **"Bu tür bir birlik artık ülkemizin gerçeklerine uymamaktadır. Yeni koşullarda sol birlik yerine bunalıma karşı yeni bir halk çoğunluğu hareketi oluşturmak gereklidir. Bu hareket, hangi görüş ve inançtan olursa olsun, bunalımdan zarar gören tüm insanların işyerlerinde, mahallelerde somut sorunlardan çıkarak oluşturacakları bir hareket olacaktır. Partiler arasında tepe anlaşmalar, ancak bu hareketin istemlerine uygun olarak yapılabilir"** Kongre'de, **"bunalıma karşı bir halk hareketi yerine 'Amerikanlaşma' olgusuna karşı bir hareket oluşturmayı, sosyalist ülkeler komünist partileri ile ilişkileri kesmeyi ve demokratik merkeziyetçiliği"** kaldırmayı öneren Merkez Komitesi'nin iki üyesinin görüşleri, 1717 delegeden yalnız 65'inin oylarını alarak reddedildi.

TKP ve DKP arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi için somut kararlar alındı

Türkiye Komünist Partisi (TKP) ve **Alman Komünist Partisi** (DKP)'nin üst düzey yöneticileri Şubat ayının ortasında bir görüşme yaparak göçmen işçiler, faşizme karşı savaş ve barışın korunması konularındaki ortak görüşlerini açıkladılar. Dostça bir hava içinde geçen söz konusu görüşmeye TKP Genel Sekreteri **Haydar Kutlu** ve diğer bir TKP yöneticisi, DKP Yönetim Kurulu Prezidyum ve Sekretarya üyesi **Karl Heinz Schröder,** DKP Merkez Onur Kurulu üyesi ve Yönetim Kurulu Danışmanı **Heinz Lang** katıldılar.

Faşizmin ezilmesinin 40. yıldönümünü kutlama amacıyla yapılacak tüm yürüyüş ve gösterileri aktif destekleyeceklerini açıklayan TKP ve DKP sözcüleri, söz konusu eylemlerin Türkiye'deki barış güçlerinin, demokratların askeri faşist cuntaya karşı verdikleri savaşa da güç katacağını belirttiler.

Federal Almanya'daki göçmen işçilerin durumunun günden güne kötüleştiği konusundaki kaygılarını dile getiren TKP ve DKP sözcüleri, göçmen işçilerin eşit haklar elde edebilmeleri için iki partinin de diğer demokrasi güçleri ve sendikalarla birlikte verdikleri savaşımı güçlendireceklerini açıkladılar. **"Bozkurtlar"**'ın artan saldırganlığına işaret ederek faşist Türk Federasyonu'nun yasaklanması istemini yinelediler.

Sayfa 6

Bulgaristan üstüne koparılan yaygaralara etkili bir yanıt

Katliamda ölen Türkler basın toplantısında konuştu

● Filibe Müftüsü Tahsin Ilyasov: "Şükür ki karşınızdayım ve ahiretten gelmiyorum. Ben ismimi değiştirmiyorum. Kimse de beni zorlamadı. Hakikaten delilsiz ve yalan ifade.

"Bulgaristan'daki Türk katliamı" iddiasıyla birbuçuk aydan beri yürütülen kampanyanın kirli çamaşırları ortaya dökülmeye başladı. Bu karalama kampanyası son 15 gün içerisinde doruk noktasına ulaşırken, "nüfus cüzdanları"nda yapılan değişiklik bahane edilerek ortaya atılan **"baskı ve soykırımı"** iddialardan, amacın sosyalist sistemin en sağlam kalelerinden biri olan Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde, halk arasında huzursuzluk yaratarak ülkenin iç istikrarını sarsmak olduğu da iyice görülmeye başlandı. Geçtiğimiz 6-8 Ocak tarihlerinde Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da yapılan uluslararası basın toplantısı bu gerçeğin üzerine güçlü bir ışık tuttu.

Halk'a ve olaylara
Tercüman
13

BULGAR VAHŞETİNİN OCAK AYI BİLANÇOSU:
2500 Türk katledildi

Yanda Tercüman gazetesinin 13 Şubat günlü birinci sayfasının manşet haberinin kupürünü sunuyoruz. Gazetinin bu haberinden sonra öteki haberlerine ve yorumlarına güvenip güvenmemeyi ise okuyucunun sağduyusuna bırakmakla yetiniyoruz...

Ölüler konuşuyor

6-8 Şubat günleri Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da düzenlenen **"uluslararası uyuşturucu maddeler trafiği"** konulu basın toplantısının ikinci günü akşamı, Batı'lı gazetecilerin isteği üzerine, **"Türk azınlık üzerindeki baskılar ve katliam"** iddiaları da ele alındı. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı **Lukhanov**'un ülkesinin iç ve ekonomi politikası konusundaki sorulara yanıt vermesinden sonra, Türkiye boyalı basınının **"öldüklerini"** iddia ettiği iki Türk asıllı Bulgar yurttaşı yabancı gazetecilerle görüştürüldü.

Basın toplantısının ilk günü gazeteciler, burjuva basınının öldüklerini iddia ettiği yedi kişinin adlarını ilgili gazete kupürleriyle birlikte Bulgar makamlarına iletmişlerdi. Bulgar yetkililer bu kısa zaman içinde 7 kişiden ancak 3'üne ulaşabildiklerini, **"çatışmalarda öldüğü"** iddia edilen Bulgaristan masa tenisi milli takımı ikinci antrenörü **Ahmet Davudof**'un o sırada antremanda olduğu için toplantıya katılamadığını söylediler.

21 Ocak tarihli Türk gazetelerinde **"baskılara dayanamayarak görev yaptığı camide kendisini asarak intihar ettiği"** haber verilen Filibe Müftüsü **Tahsin Ilyasov**, aralarında Reuter Ajansı, Amerikanın Sesi, BBC, New York Times ve WDR' den gazetecilerin ve dünyaca ünlü televizyon şirketleri temsilcilerinin de bulunduğu basın mensuplarına şunları söyledi: **"Şükür ki karşınızdayım ve ahiretten gelmiyorum. Türkiye basını kaynağı belirsiz söylentilere değil gerçeklere yer verse hepimize daha çok destek olur. Ben ismimi değiştirmiyorum. Kimse de beni zorlamadı. Bilmem ileride ne düşünürüm. Değiştirenlere de kızmıyorum. Biz Bulgar Türkleri bu bölgede doğmuşuk, büyümüşük, yetişmişik. Bu devletin inkişafında payımız olmuş. Bazıları bu yoldan isim değiştirip kaynaşmaya çalışıyorlar. Kendileri bilirler. Isim değiştirdi diye kimse müslümanlıktan çıkmaz. Dünyada milyarın üstünde müslüman var. Kiminin adı Türkçe, kimininki Çince veya Hintçe. Aralarında hiçbir fark yoktur. Kuran'da da böyle şey yoktur. Ben kimseden çatışma olduğunu duymadım. Dün ajanstan (Sofya Haberler Ajansı) telefon ettiler, sen kendini camide asmışsın, Türk gazeteleri böyle yazıyor diye. Aniden şaştım ve taaccüp ettim. Çünkü hayalimden geçmezdi. Hakikaten çok delilsiz ve yalan ifade. Mantıklı kişi intihar eder mi? Hele camide bu yapılır mı? Çok taaccüp ettim. Elhamdulillah ben mümkün oldukça yaşamak isterim."**

Gazetecilerin, Bulgaristan'daki camilerin yıktırıldığı konusundaki haberleri hatırlatmaları üzerine de Filibe Müftüsü, kendi görev bölgesinde bulunan 26 camiden 26'sının da sağlam olduğunu, bunların cami olarak kullanıldıklarını ve bu camilerin imamlarının hepsinin görevlerini sürdürdüklerini, ama camiye gelenlerin sayısında özellikle gençler arasında bir azalmanın söz konusu olduğunu, bunun da dünyanın her ülkesinde olağan sayılması gerektiğini söyledi.

Türkiye'de yayınlanan **Güneş** gazetesinin 23 Ocak tarihli sayısında, isimlerini değiştirmek istemeyen Türk azınlıkla Bulgar milisleri arasında çıkan çatışma sırasında öldürüldüğü iddia edilen Köseali'nin Cebel ilçesinin tarım kooperatifinde çalışan **Abdullah Memişev** de gazetecilere şunları söyledi: **"Bundan bir süre önce yeni kimlik cüzdanımı alırken gönüllü olarak ismimi değiştirdim ve Apostol Mişev adını aldım. Bu konuda bir baskı yapılmadı. Isim değiştirme kararı, Bulgaristan toplumuyla kaynaşmada ileri bir aşamadır. Bölgemde yaşayan Türk kökenli azınlığın çoğu da gönüllü olarak Bulgar isimleri aldılar. Bazı Türkler ise bunu istemediler. Bu nedenle ortaya çıkan herhangi bir çatışmadan haberim yok ve böyle birşeye de ihtimal vermiyorum."**

Türkçe isim alan Bulgarlar

Basın toplantısının bundan sonraki bölümünde, aralarında Türk kökenli ve Türkçe adlar taşıyan kimselerin de bulunduğu Sofya Haber Ajansı'nın yetkilileri, ülkenin azınlıklar politikası konusunda gazetecilerin sorularını yanıtladılar. Türk kökenli azınlığın sayısının iddia edildiği gibi bir milyon değil 500 bin dolayında olduğunu hatırlatan yetkililer, 1981 yılından beri sürmekte olan kimlik cüzdanlarının yenilenmesi kampanyası kapsamında isteyenlerin isimlerini değiştirebildiklerini söylediler. Bu konuda hiçbir zorlamanın sözkonusu olmadığını, Türk, Yahudi ya da Pomak adlarını değiştirmek istemeyenler olduğu gibi, örneğin bir Türk kadını ile evlenip onun Türkçe soyadını alan Bulgarların da bulunduğunu açıkladılar.

Amerikanın Sesi radyosu munabirinin, **"Madem burada koşullar bu kadar iyi, öyleyse neden çok sayıda Türk Türkiye'ye göç etmek istiyor?"** sorusuna Bulgar yetkililer şu yanıtı verdiler: **"Bu sayı sanıldığı kadar çok değil ve bizce gitmelerinde sakınca yok. Ancak Türkiye bu konudaki anlaşmayı yenilemek istemedi. Türkler arasındaki aile bağları son**

BİR GÖÇMEN MEKTUBU DA BİZ YAYINLIYORUZ

12 Şubat günü gazetemize bir okur mektubu geldi. Federal Almanya'nın Esslingen kentinden "Balkan" imzasıyla yazan bu okurumuz bir Bulgar göçmeni. Şu anda 50 yaşını aşmış durumda. Henüz genç bir delikanlıyken, 1950 yılında, ailesiyle birlikte, Türkiye'ye göç etmiş. "Bulgar mezalimi" yaygarasının ayyuka çıktığı şu günlerde, bu okurumuzun ilginç mektubunu sunuyoruz.

Bulgaristan 500 yıl Osmanlı boyunduruğu altında kalmıştır. Bu 500 yıl boyunca Bulgar halkı Osmanlılardan çok çekmiştir. Osmanlı boyunduruğundan kurtulmak için birçok eyaletlerde ayaklanmalar olmuş ve bu ayaklanmalar sert biçimlerde bastırılmıştır.

Galata ve Sliven eyaletlerinde yaşayan Bulgarlar, işte bu dönemde, erkek, kadın, çoluk, çocuk zorla müslüman yapıldılar ve bunlara **Pomak** denildi.

Bulgaristan 1888 yılında Rusların yardımıyla bağımsızlığına kavuştu. Osmanlı orduları Türk topraklarına çekilirken, Pomak'lardan bir bölümü de Osmanlı ordusuyla birlikte gitti. Ama büyük bir kısmı Bulgaristan'da kaldı. Adları Türk, dinleri islam, giyimleri Türk, ama tek kelime Türkçe bilmezler, temiz Bulgarca konuşurlar.

Bulgaristan 9 Eylül 1944'de sosyalizme geçti. Ve bu Pomak denilen Bulgarlara tekrar Bulgar isimleri verildi.

Bulgaristan'da bir de Cin-

Peki, Remzi Çağlayan'ı kim öldürdü?

Türkiye'de yayınlanan ama ötekiler gibi Batı Avrupa'da satılmayan bir boyalı gazete de, Güneş gazetesi. İşte bu gazetenin 23 Ocak günkü sayısında bir haber vardı. Insanı isyan ettiren, yürekleri parçalayan bir haber... Başlığı şöyleydi: "Akrabalarının acısına dayanamayan göçmen Remzi intihar etti".

ğu hastanenin dördüncü katından merdiven boşluğuna atlayarak intihar etti. Remzi Çağlayan, doktorların tüm çabalarına karşılık kurtarılamadı. Dokuma işçisi Remzi Çağlayan'ın cenazesi bugün Yedi Selviler Camiinde kılınacak öğle namazından sonra kaldırılacak."

Gerçekten de insanı isyan ettirecek bir olay.

Apastol Mişev adını aldım. Bunun için bana baskı yapılmadı. Öldürülmedim. Herhangi bir çatışmadan da haberim yok, **diyor.**

Sakın, Abdullah'ı öldürmüş olan Bulgar milisleri şimdi de gene silah zoruyla onu diriltip basın toplatısında konuşturmuş olmasınlar! Gerçekten de insanı isyan ettirecek korkunç bir yalan makinesiyle karşı karşıyayız.

40 yıl önce Hitler

Heilbro
üssü ki

Remzi intihar etti".

Remzi Çağlayan Bulgaristan'dan Türkiye'e göçmüş Bursa'ya yerleşmişti. 40 yaşında, evli, çocuk sahibi bir işçiydi. Bir süre önce Bulgaristan'ın Kırcaali iline bağlı Cebel ilçesinde yaşamakta olan dayısı Abdullah Memişev'in Bulgar milisleri tarafından öldürüldüğünü öğrenmişti. Dayısı adını değiştirmek istememiş ve çıkan çatışmada öldürülmüştü. Bu haberi duyan Remzi üzüntüsünden sinir krizleri geçirmeye başlamış ve hastaneye kaldırılmıştı. Haberin gerisini Güneş gazetesinden okuyalım:

"Kaldırıldığı SSK Bursa Hastanesi'nde krizi devam eden Çağlayan, tedavi edilmekte oldu-

öğle namazından sonra kaldırılacak.

Gerçekten de insanı isyan ettirecek bir olay. Türk asıllı azınlık üzerindeki bu "Bulgar mezalimine", Türkiye'ye yerleşmiş göçmenlerin bile ölümüne yol açan bu "vahşete" hangi yürek dayanır!

Ama şu işe bakın ki, öldürülen akrabasının acısına dayanamayarak intihar eden Remzi'nin Bursa'da toprağa verilmesinden tam 15 gün sonra, 7 Şubat günü Sofya'da yapılan basın toplantısında, "Bulgar milisleri tarafından çoktan öldürülmüş olması gereken Abdullah Memişev dipdiri gazetecilerin karşısında!.." Üstelik konuşuyor da:

Ismimi gönüllü olarak değiştirdim ve

sın toplantısında konuşturmuş olmasınlar! Gerçekten de insanı isyan ettirecek korkunç bir yalan makinesiyle karşı karşıyayız.

Meğer Abdullah Memişev öldürülmemiş.Ama mesele bununla bitiyor mu? Şimdi, Abdullah'ın öldürüldüğü yalanını yayanlara ve bu yalanı gazetelerinde yayınlayanlara soruyoruz: Dayısının ölüm haberini alınca dayanamayıp intihar ederek karısı Saliha'yı dul ve oğlu Cezmi'yi de yetim bırakan Remzi Çağlayan'ın katilleri nerede?

Türkiye'de ortalığı birbirine katan, basın toplantıları düzenleyen, bu yalan makinesinin ürettikleriyle çarşaf çarşaf dilekçeler hazırlayan göçmen örgütlerine bu soruya da yanıt aramalarını öneririz.

daki anlaşmayı yenilemek istemedi. Türkler arasındaki aile bağları son derece güçlü. Türkiye'ye göç edenler de bu bağların kopmasını istemiyorlar. Bir söylenti birkaç hafta içinde kocaman boyutlar alıyor."

Burjuva basını, Sofya'daki bu basın toplantısını olabildiğince küçülterek ve **"baştan sona kadar uydurma bir senaryo"** başlığı altında verdi. Hatta bazıları ve bu arada Tercüman gazetesi de, Filibe müftüsü ile Abdullah Memişev'in konuşmaları konusunda, **"kendilerine ezberletilen sözleri tekrarlayan ve Türk olduklarını iddia eden iki kişi"** diye yazdı.

mak denilen Bulgarlara tekrar Bulgar isimleri verildi.

Bulgaristan'da bir de Çingeneler var. Nüfus cüzdanlarında **"Çingene"** yazar. Hiç Türkçe bilmezler, evlerinde domuz beslerler ve yerler, düğünlerini Bulgar usulü yaparlar, ama kendilerine tıpkı bu Pomaklar gibi **"Türk"** derler.

Bir de bu Çingenelerden Türkçe konuşanlar vardır. Bunların nüfus cüzdanlarında 1944'den önce de **"Çingene"** yazardı. Bunlar ne olduklarına bir türlü karar veremezler, Türk müdürler Çingene midirler, şaşırıp kalmışlardır. Bunlardan bazıları gönüllü olarak Bulgar adları alıyorlar. Bazıları da, Bulgar adı almak istemiyorlar ama çingeneliği de kabul etmiyorlar. Nüfus memurları bunlara soruyor: **"Çingene mi yazayım, yoksa Bulgar mı?"** Cevap vermezler. O zaman da memur **"Bulgar"** yazar. Çingene dese, **"Çingene"** yazacak.

Biz Türk olarak 1950 yılında ailece Türkiye'ye göç ederken, bunlardan bazıları da göç etmek istedi. Bulgar hükümeti bunlara pasaport verdi. Sofya, Plovdiv ve Varna' daki Türk konsolosluklarından vize aldık. Ama bunlar Çingene oldukları için, Türkiye vize vermedi. Türkiye'ye gidiyoruz diyerek evlerini, mülklerini satmışlardı. Kaldılar ortalıkta. Bulgar hükümeti daha önce bunlara söylemişti, Türkiye'ye gitmeyin demişti. Gene de bunlara acıdı, Bulgaristan'dan çıkış ve gene geriye dönüş vizesi verdi. Bunlar da Türkiye'ye gidiyoruz diye doldular özel bir trene. 30 vagon dolusu insan, geldiler Edirne'ye. Türk hükümeti bunları vagonlardan dahi indirmedi. 6 ay vagonlarda yatıp kalktılar. Sonunda Türk hükümeti bunları Bulgaristan'a iade etti. Bulgaristan bunları kabul etti, hepsine iş verdi, ev verdi, yardım yaptı. Bulgaristan'a dönünce kendiliklerinden adlarını değiştirdiler ve Bulgar adları aldılar. Ama bu Edirne macerasını yaşamayanlar bugün hala **"biz Türküz"** derler.

Balkan/Esslingen

kent Belediye Meclisi'nce füzelerin "istenmeyen misafir" ilan edilmesine karşın, Waldheide üssündeki Pershing-2'lerin montajına devam edildiğinin öğrenilmesi üzerine başladı. Heilbronn Belediye Meclisi'nde söz konusu karar, 3 kişinin ölümüne ve 16 kişinin yaralanmasına yol açan "füze kazası"nın hemen ardından, roketlerin yerleştirilmesinin durdurulması yönünde SPD ve Yeşiller'in verdiği önergeye, halkın protestosundan korkan CDU'luların da verdiği oylarla alınmıştı.

Hiroşima ve Nagazaki'nin atom bombasıyla yokedilmelerinin 40. yıldönümünde "füze kazası" sırasında mutlak bir facianın eşiğinden dönen Heilbronn halkı, kentlerini "atom vahşeti"nden korumak için 2 Şubat günü de etkili bir yürüyüş yaptı. 100 bin nüfuslu kentte 12 bin kişinin katıldığı yürüyüş, gözlemcilerin, basın ve yayın organlarının da deyimiyle "başka bir yürüyüş" oldu. Füzenin patlamasıyla yaralanan Amerikan askerlerinin getirildikleri kliniğin önünden başlayıp Waldheide üssüne doğru yol alan yürüyüş kolunu oluşturanlar ellerinde bastonlarıyla gelen yaşlılar, arabalarıyla getirilen bebekler, işçi, öğrenci, doktor, avukat, profesör, çırak, ev kadını ve hakimler, yani kentin tüm meslek ve yaş gruplarına mensup insanlardı. Yürüyüşü diğer barış yürüyüşlerinden ayıran ve onu Federal Almanya'da şimdiye dek yapılan yürüyüşlerin en güçlülerinden biri kılan özellik, koskaca kent halkının ayağa kalkması ve "füzelere hayır" demesiydi. Pershingleri, üs ve çevresini koruyan ABD askerlerinin kordonu altında yapılan yürüyüş sırasında sembolik bir "atom savaşı alarmı" verilmesiyle Waldheide üssünün çevresinde yaşam durdu.

Bu arada Monitor adlı bir televizyon programında, bugüne kadar tekzibi yapılamayan korkunç bir gerçek dehşeti daha da arttırdı. Haberde, Ocak ayında "kazaya uğrayan" füzeye 250 metre uzaklıkta, her an ateşe hazır bekleyen 9 Pershing'in bulunduğu, patlayan füzenin parçaları 250 metre uzağa fırlasalardı bu 9 füzenin patlayacağı söyleniyordu!

Bulgar Telgraf Ajansı Genel Müdürü Boyan Traykov (soldan ikinci) Batı Berlin'deki basın toplantısında soruları yanıtlıyor

Bulgaristan niçin saldırı hedefi olarak seçildi?

Bulgar Telgraf Ajansı (BTA) Genel Müdürü ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Halk Meclisi üyesi **Boyan Traykov**, 12 Şubat günü Batı Berlin'de düzenlenen basın konferansında **"Papa suikastı ve Antonov olayı"** konusunda yazdığı son kitabı tanıttı ve toplantıyı izleyen gazetecilerin sorularını yanıtladı. Basın Konferansı'nı **Türkiye Postası** adına izleyen muhabirimiz **Mehmet Halaç**, Bulgaristan'daki Türk kökenli azınlığa karşı sözde **"soykırımı"** iddialarını da hatırlattı ve Türkiye'deki diktatörlük rejimini destekleyen Türk basınının da yürütülmesine aktif katıldığı bu **"anti-bulgar"** kampanyada, **"bunca sosyalist ülke arasından Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin özellikle seçiliş nedenini"** sordu. **Traykov** muhabirimizin bu sorusunu şöyle yanıtladı:

"İki olasılık var. Birincisi, emperyalizmin en güçlü sosyalist ülke olarak gördüğü Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'ne saldırmasıdır. Ancak, Sovyetler Birliği dururken, ufak bir ülke olan Bulgaristan'ın en güçlü sosyalist ülke olarak kabul edilemeyeceği ortadadır. Öyleyse ikinci olasılık doğrudur. Yani, birçok batı basınında Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin 'en ortodoks sosyalist ülke' **veya** 'Sovyetler Birliği'ne en çok bağımlı uydu' **olduğu biçiminde yorumlar dikkatimi çekiyor. Kampanyayı örgütleyenler, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti üzerinden Sovyetler Birliği'ni, tüm sosyalizmi vuracağını düşünüyor. Nitekim, Bulgaristan'a yönelik tüm suçlamalarda Sovyetler Birliği'ne de saldırılıyor. Ayrıca, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin sağlıklı bir ekonomik, kültürel ve toplumsal yaşamı var. Bu alanlarda önemli sorunlarımız yok. Fakat tabii ki hiçbir sorunumuz da yok değil. Işte bu sorunlarımızı büyütmek için Bulgaristan'a saldırılıyor."**

Sofya Press: Bulgaristan'da ad değiştiriliyor ama zorla değil

Sofya Haber Ajansı Genel Müdürü **Stefan Petrov**, Bulgaristan'daki Türklere baskı yapıldığı ve katliamlara girişildiği yolunda Türk ve Batı Avrupa basınında ortaya atılan iddialarla ilgili sorularımızı yanıtladı.

Türkiye Postası: Türkiye'de ve Batı Avrupa'da yayınlanan bazı gazeteler Türk azınlığa karşı bir "imha hareketine" **girişildiğini iddia ediyorlar. Bu iddialar konusunda ne diyorsunuz?**

Stefan Petrov: Türkiye'de ve Batı Avrupa'da bazı gazetelerin, kendi deyimleriyle, Bulgaristan'da Türk "asıllı" bazı yurttaşların adlarının zorla değiştirildiği yollu iddiaları doğru değildir. Bulgar toplumu, kopartılan bu yaygarayı, Bulgaristan'a ve onun izlediği politikaya kara çalma yönünde şimdiye kadar yürütülmüş olan başarısız kampanyaları devam ettirme çabası, bu konuda yeni bir yelteniş olarak nitelendirmektedir. Bulgaristan'da zorla ad değiştirme yoktur.

Batının belirli çevrelerinin ülkemize haksız olarak saldırma pratiği yeni bir şey değildir.

Biz, Bulgaristan ile Türkiye arasındaki iyi ilişkilerin gelişmesi üzerine gölge düşürmeyi amaçlayan her türlü çabaya karşı koyma gerektiği kanısındayız. Varsın her ülke iç işlerini kendisi düzenlesin.

Emperyalizmin yalan makinesi nasıl çalışıyor ?

Katliam haberlerinin kaynağı Sofya'daki Amerikan elçiliği

Sofya'daki uluslararası basın toplantısına katılan batılı gazetecilerin bazılarıyla yaptığımız görüşmeler sonucunda, Türk azınlık üzerindeki **"baskı"** ve **"katliam"** haberlerinin ana kaynağının Sofya'daki Amerikan Büyükelçiliği olduğunu saptadık. Yalan haber mekanizması şöyle işliyor: Bulgaristan'ın içinden, kimliği belirsiz kişiler, Sofya'daki ABD büyükelçiliğini telefonla arayarak **"katliam haberleri"** veriyorlar. Elçilik bu haberleri, ölü sayıları da bildirerek **BBC, Amerikanın Sesi, Free Europe, Radio Liberty, Deutsche Welle** gibi batılı haber kaynaklarına geçiyor. Bu haber ajansları ve radyolar da, **"Sofya'daki batılı diplomatik kaynakların belirttiklerine göre"** ya da **"adının açıklanmasını istemeyen bir batılı diplomatın belirttiğine göre"** diyerek **"Bulgaristan'dan katliam haberleri"** veriyorlar. Özellikle **Radio Liberty, Amerikanın Sesi** ve **Free Europe** gibi sosyalist ülkelerin içine yayın yapma ve bu ülkelerde huzursuzluk yaratma amacıyla kurulmuş olan radyoların verdikleri bu haberler Bulgaristan içinde de ağızdan ağıza yayılıyor. Batılı gazeteciler sokaktaki Bulgar vatandaşına soru sorduklarında, doğal olarak, **"Evet, ben de duydum, çatışmalar oluyormuş, ölenler varmış"** gibi yanıtlar alabiliyorlar. Alınan bu yanıtlar, basın organlarında **"bir kez daha"** haber yapılarak söylentilerin bir çığ gibi büyümesi sağlanıyor ve halkın rejime olan güvenini sarsmak ve huzursuzluk yaratmak amaçlanıyor.

Sofya'daki basın toplantısına katılan batılı gazetecilerden görüşebildiklerimize bu konuyu özellikle sorduk. Hepsi de, **"Evet, halk arasında katliam haberlerini duyduklarını söyleyenler oldukça çok, ama bu katliamlara ya da baskılara bizzat tanık olan tek kişiye rastlamadık"** dediler.

Öldükleri iddia edilen iki kişinin basın mensuplarının önüne çıkarıldığı Sofya'daki basın toplantısı haberini **"göstermelik basın toplantısı"** başlığıyla, **"önemsiz bir haber"** olarak veren bu batılı basın organlarının Bulgaristan'a karşı açtıkları kampanya, geçtiğimiz 15 gün içinde de sürdü. Örneğin **BBC** radyosu 6 Şubat günü, **"Batılı diplomatik kaynaklara"** dayanarak, 200 kişinin öldüğü haberini verdi. Amerikan **AP** ajansı da, 9 Şubat günü, gene **"Sofya'daki Batılı diplomatik kaynaklara göre"**, Karadeniz kıyısındaki Şumnu'da çıktığını iddia ettiği çatışmalarda çok sayıda ölü ve yaralı olduğunu iddia etti. **Hürriyet** gazetesi, 12 Şubat tarihli sayısında, **"Isminin açıklanmasını istemeyen, uluslararası bir kuruluş adına sık sık Bulgaristan'a gidip incelemeler yapan Avrupalı bir profesörün"** Bulgaristan'daki Islam eserlerinin yokedildiğini söylediğini haber yaptı ama bu sözde **"profesörün"** ismini niçin açıklamadığını yazmayı unuttu.

...Hitler faşizminin belini kıran güçler, bu gün de emperyalist savaş aygıtını parçalamak için savaşım veriyor. insan bedenlerinden örülmüş zincirlerde kenetleniyor...

Foto: Soner Gürler

gen blokajı" diye anılan eylemi karalamak için "bir avuç profesyonel göstericinin işi" 'da oma'lar, opa'lar (nineler ve dedeler) etkili bir yanıt verdiler. İşte bir "opa". Yaş emiş. Hatta sanki yeni başlıyor. Yatmış bir cemsenin önüne. Uğursuz, ölüm silahları rine rampalık görevi üstlenen bir cemseyi durdurmuş opa tek başına. Yaşlı, yorgun beıyor barışı, insanlığın aydınlık geleceğini, ve gördüğünüz gibi bunu başarıyor da...

bronn halkının ABD ü kuşatması sürüyor

da "füze geldiği ü, Heilbronn bat gününden ddetli soğuk en blokaj ediyor. giriş çıkışları -2'lerin tiren amaya n önüne tüne çıkarak, avaş unuyorlar. zerindeki inktiği blokaj kişinin yor. Blokaj, l'nce misafir" ilan

Halkların bayramı 8 Mayıs 1945

1985 yılı, insanlık tarihinin en önemli olaylarından ikisinin 40. yılı. Bunlardan birisi, Hitler faşizminin yenilişi. Öteki ise, hâlâ yaşamakta olduğumuz nükleer savaş karabasanını başlatan olay: Japonya'ya atom bombasının atılışı... Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, dünyanın bütün ilerici ve demokrat güçleriyle birlikte Hitler faşizminin yenilgiye uğratıldığı 8 Mayıs'ın 40. yılını "faşizmin yenilgisi" ve bir "zafer" olarak kutlamaya hazırlanıyorlar. 40 yıl önce Japonya'nın iki kenti üzerine atom bombası yağdıran Amerika'nın bugünkü yönetimi ve İngiltere ise, 8 Mayıs'ı zafer olarak değil, "barışmanın 40.yılı" olarak ele almaya çalışıyorlar. Niye? Çünkü NATO içindeki müttefikleri Federal Alman hükümeti ve neo-naziler, 8 Mayıs'ı faşizmin değil, "Alman devletinin yenildiği" bir "yas günü" olarak görüyorlar da onun için. Kısacası, 8 Mayıs, 40 yıl sonra bir kez daha "savaş ve faşizm" konusunda kimin neyi savunduğunun ölçüsü oluyor. Kimin ne olduğu da bu bağlamda daha iyi kavranıyor...

Kimler için bayram, kimler için yas?

" 8 Mayıs kimileri için yenilgi, yıkım günü, savaşın 'kaybedildiği' gün. Bu, nazileri 1933'de erke getiren, faşist soygun savaşını isteyen ve ondan kazanç sağlayan tekellerin, generallerin ve gericilerin düşünce geleneği...Diğerleri içinse bu gün, halkımızın savaş ve faşizmden kurtulduğu, ana hedefleri nazi rejiminin yıkılması ve barış olan tüm Alman direnişçilerinin bu hedeflerine ulaştıkları gün..."

"Kurtuluş ve Barışın 40. Yıldönümü Inisiyatifi" adlı **bin imzalı** girişimin yayınladığı 8 Mayıs'ı kutlama çağrısında böyle deniyor. Gerçekten de **"40. yıldönümü"** tartışması, gericilik ve savaş yanlısı güçlerle, barışsever güçler arasındaki sınırı belki de ilk kez bu kadar kesin bir biçimde çizdi; akla kara ayrıldı. Bir yanda **"8 Mayıs kutlanmalıdır"** diyen, faşizmin toplama kamplarını, korkunçluğunu, sefaletini yaşamış, ya da bunları yaşa-

ya Halk Cumhuriyeti sınırları içindeki Silezya'ya **"bizim"** diyen, Hitler ordularının sahip olamadığı ve bugün sosyalist ülkelerin sınırları içinde yer alan toprakları **"geri isteyen"**, DDR'i ise, toptan ortadan kaldırmayı planlayan **"Schlesien"** (Silezya) grupçuklarının haziran ayı içinde yapılacak toplantılarına katılmayı kabul etti. Federal hükümetin, açıkça emperyalist savaş propagandası yapan ve içinde CDU'lu milletvekillerinin de yer aldığı bu grupları meşrulaştırması ve onlara arka çıkması, mecliste tartışmalara, SPD'lilerin, FDP'lilerin ve bir dizi CDU ve CSU milletvekilinin protestosuna yol açarken, 8 Mayıs'ı kutlama girişimleri, **Kohl'un "Silezyalılar Derneği"** nin toplantısına katılma kararını geri almasını istiyorlar.

Aralarında 8 Mayıs'ı resmen kutlama günü olarak ilan eden DGB' ye bağlı sendikaların başkan ve

HEILBRONN HALKI NE DİYOR ?

Güllü Çetinkaya

(Bir ana, bir barış savaşçısı)

Ben beş çocuğumu pisipisine öl-sünler diye doğurmadım. Eskiden yürüyüş yapanların aklı mı yok derdim. Bu kaza olduktan sonra ise her gece kabuslarla uyanmaya başladım, hep o uğursuz günü düşündüm. Acaba ben ve çocuklarım ne yaparken ölecektik. Bu roketler sökülüp atılıncaya kadar yürüyeceğim, dolu değil, gökten buz yağsa yürüyeceğim.

Ralf Klotz

(İşçi - DKP üyesi)

Bu kaza bilinen gerçeğin, yani ABD ile Federal Alman hükümetlerinin ülkemizi bir cehenneme çevirmeyi düşündükleri gerçeğinin acı bir göstergesidir. Füzeler Waldheide'den de, Federal Alman topraklarından da atılmalıdır.

Wolfgang Bebber

(SPD eyalet milletvekili)

Füzelerin montaj işlemini durdurmadıkları için bu kaza her an tekrarlanabilir, ya da başka bir kentte olabilir. Kaza olasılığı çok yüksek olan bu füzelerin bölgemize, başka bölgelere yerleştirilmesine karşıyım, onun için yürüyorum, yürüyeceğim, yaşamak istiyorum.

Jörn Gollisch

(Heilbronn Barış Komitesi sözcüsü)

Heilbronn ayağa kalkmış vaziyette. Bugüne kadar 'roketler yerleştirilmesin' dememize kulaklarını tıkayanlar, örneğin CDU dahi halkın öfkesinden korkar oldu. Ve Heilbronn Belediye Meclisi Federal Almanya'da ilk olarak füzelerin yerleştirilmesinin durdurulması kararını aldı.

kamplarını, korkunçluğunu, sefaletini yaşamış, ya da bunları yaşamayıp tarihten ders çıkarmış antifaşistler, demokratlar, komünistler sosyal-demokratlar, sendikacılar, Yeşiller; Federal Almanya topraklarına atom roketlerinin yerleştirilmesine karşı direnen barışseverler... Diğer yanda ise **"8 Mayıs bir kapitülasyon günüdür, kutlanmamalı, yas tutulmalıdır"** diyen bir avuç tekelci ve onların Kohl hükümeti içinde ve çevresinde yer alan bir dizi temsilcisi. Birincilerin kurduğu girişimin çağrısıyla tek tek kentlerde kurulan **"8 Mayıs'ı kutlama komiteleri"** mayıs ayı içinde yapılacak büyük miting ve yürüyüşlerin hazırlığı içindeyken, federal hükümetçe açıklanan **"resmi"** törenler, mecliste bir saygı duruşu, Köln'deki kilisede yapılacak bir dini tören ve **Kohl'le Reagan**'ın **Dachau** toplama kampında birlikte yapacakları **"dostlar alışverişte görsün"** türü bir gösteriden öteye gitmiyor.

8 Mayıs örneğin Başbakan Kohl'e göre **"bir kapitülasyon günü"**. Kohl **"8 Mayıs'ı kutlamak için bir neden görmediğini, o günün tarihin en karanlık günlerinden biri olduğunu"** söylerken, meclis başkanı CDU'lu **Jenninger** **"8 Mayıs düşündürücü bir gün, kutlanmasına gerek yok"** diyor. CDU/CSU meclis grubu başkanı **Dregger** için ise bu gün bir **"felaket"** günü. CDU'lu Aile Bakanı **Geißler** ise, **"komünistlerin zaferini mi kutlayacağız, keşke faşizmle birlikte komünizm de tarih sahnesinden silinmiş olsaydı"** diyerek, **"8 Mayıs kutlamaları Sovyetler'in işine yarayabilir, onlara bu fırsatı vermeyelim"** diyen Ingiltere Başbakanı **Thatcher** gibilerinin hislerine tercüman oluyor.

Federal hükümet bu yaklaşımıyla yalnız 139. maddesinin 8 Mayıs'ı **"Alman halkının nasyonal sosyalizm ve militarizmden kurtuluş günü"** olarak tanımladığı Federal Anayasa'yı çiğnemekle kalmıyor. Tam 40. yıl kutlamalarının arifesinde bir kez daha sahneye çıkan rövanşistlere de prim vererek, Anti-Hitler Koalisyonu'nun Yalta, Postdam kararlarını, Helsinki Sonuç Belgesi'ni ve Federal Almanya'nın Polonya, Sovyetler Birliği ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'yle (DDR) yaptığı anlaşmalarla defalarca teyid ettiği savaş sonrası sınır anlaşmalarını da çiğnemeye kalkışıyor. 8 Mayıs'ın kutlanmasına karşı çıkan **Kohl**, bugün Polon-

lama günü olarak ilan eden DGB'ye bağlı sendikaların başkan ve üyelerinin, Anti-Faşistler Birliği (VVN) yöneticilerinin, DKP'lilerin, SPD'lilerin, Yeşillerin, gençlik örgütlerinin, din adamlarının, ve bir dizi tanınmış kişiliğin yer aldığı bin imzalı çağrıda, merkezi yürüyüş ve mitinglerin 4 Mayıs günü Hamburg, Frankfurt ve Köln'de yapılacağı bildiriliyor.

Sosyalist ülkelerin dışında şimdiye dek 8 Mayıs'ı kutlayacağını resmen ilan eden Batı Avrupa ülkeleri Norveç ve Danimarka. Birleşmiş Milletler de, DDR'in önergesi üzerine 8 ve 9 Mayıs 1985 günlerini resmen **"zafer günü"** olarak ilan etti.

1 Eylül 1939'dan 8 Mayıs 1945'e nasıl ve ne pahasına gelindi ?

8 Mayıs'ı kutlamaya hazırlanırken, 40-45 yıl öncesinin tarihsel gerçeklerine bir kez daha dönmekte yarar var.

Bilindiği gibi Hitler'in Nasyonal Sosyalist Partisi 1933'de iktidara geldiğinde Avrupa'da o gün mevcut sınırları değiştireceğini açıkça ilan etmişti. Nitekim ilk darbe 1938'de Avusturya'ya indirildi ve Nazi birlikleri ülkeye girdiler. Altı ay sonra ise Almanya, Ingiliz ve Fransız hükümetlerinin de onayıyla Çekoslovakya'nın bir kısmını işgal etti. Nazi birlikleri ilerliyor, öte yanda ise Batı ülkeleri Sovyetler Birliği'nin Hitler ordularına karşı kollektif bir güvenlik sağlama çağrılarına kulaklarını tıkıyorlardı.

1 Eylül 1939'da Nazi birliklerinin Polonya'ya saldırmalarıyla savaş fiilen başladı. İngiltere ve Fransa hemen Almanya'ya karşı savaş ilan ederken, Italya Almanya'nın yanında yer aldı. 1940'ın Ekim ayında ise Almanya, İtalya ve Japonya birlikte hareket etmek üzere bir anlaşma imzaladılar; 1940 ve 1941 yıllarında da Macaristan, Romanya, Slovakya ve Bulgaristan Almanya'nın yanında yer aldılar.

1940'ın Nisan ve Mayıs aylarında, Nazi orduları Danimarka, Norveç, Hollanda, Belçika ve Fransa'ya girdiklerinde çok az bir direnişle karşılaşmışlardı. Fransa, Nazi işgali başladıktan birbuçuk ay sonra teslim anlaşması imzaladı. Bu durum, Hitler'in Nazi ordularının yenilmezliği konusundaki güvenini daha da artırmıştı. Ve böylece 1941'de İngiltere, İsviçre ve İsveç dışında tüm Avrupa Nazi ordularının kontrolü altına girdi. Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçmeye hazırlanan Almanya, cephe gerisini güvence altına almak için Doğu Avrupa ülkelerini de işgal etmiş, 18 Haziran 1941'de de Türkiye'yle bir dostluk anlaşması imzalamıştı.

Oysa Nazi ordularının daha başlangıçta durdurulması olanaklıydı. Çünkü Sovyet-

Yalta Konferansı'nda (soldan sağa) Churchill, Roosevelt ve Stalin görülüyorlar

ler Birliği, Fransa ve İngiltere'nin birleşik askersel potansiyeli Almanya'dan üstündü. Sovyet yönetimi, ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi, savaş tehlikesine karşı, tüm antifaşist güçlerin birleşmesi gerektiğini sürekli vurgulamaktaydı. Ancak batı ülkeleri, ikircimliydiler. 1939 bahar ve yaz aylarında Sovyetler Birliği, Ingiltere ve Fransa arasındaki görüşmelerde bu yönde hiçbir sonuç alınmadığı gibi, batı ülkeleri Sovyetler Birliği'ni Nazi orduları karşısında yalnız bırakacaklarını da belli etmişlerdi. Anti-hitler koalisyonun o dönemde oluşturulamaması Almanya'da, İtalya'da ve Japonya'daki faşist yönetimlere cesaret verdi.

Ve 1939'da Hitler ordularının Avrupa ülkelerini bir bir işgale başlamasından aylar sonra bile hâlâ İngiltere ve Fransa yönetimleri, Hitler'le anlaşabilmek ve savaşı kapitalist güçlerin tümünün Sovyetler Birliği'ne karşı bir haçlı seferine dönüştürmekten umudu kesmemişlerdi. Savaşın başlamasından yedi ay sonra ise, İngiltere ve Fransa'nın savaş ilan etmiş olmalarına karşın, Batı Cephesi'ndeki Alman birlikleri ile İngiliz-Fransız birliklerinde hiçbir hareket görülmüyordu.

21 Haziran 1941 gecesi ise faşist Alman ordularının dörtte üçü Sovyet sınırına yerleştirildi ve sabahın erken saatlerinde Nazi uçakları sınırdaki Sovyet kentlerini bombalamaya başladılar. 22 Haziran 1941'den 9 Mayıs 1945'e dek, tam 1418 gün boyunca Doğu Cephesi, II. Dünya Savaşı'nın başlıca cephesini oluşturdu.

22 Haziran 1941'de Ingiltere, 24 Haziran'da ise ABD, Sovyetler Birliği ile birliğe hazır olduklarını açıkladılar. 12 Temmuz 1941'de Ingiltere ile Sovyetler Birliği arasında Almanya'ya karşı ortak mücadele etme anlaşması imzalandı. 1942 yılının başında Hitler'e karşı savaşan 26 ülke, Washington'da savaşın hedefleri üzerinde anlaşmaya vararak bir açıklamada bulundular. Bunun ardından aynı yılın mayıs ve haziran aylarında, Ingiltere ve ABD'nin Sovyetler Birliği ile uzun süreli bir birlik anlaşması imzalamaları ve nihayet 1942 yılında ikinci cepheyi açmaya karar vermeleri, anti-faşist koalisyonu geliştirdi.

Hiç kuşku yok ki, Almanya'ya karşı savaş ilan eden kapitalist ülkeler Sovyetler Birliği'nin savaşın gidişatını değiştirmesi üzerine onunla işbirliğine girmişlerdi. Ve bu işbirliği, nazi Alamanya'sının yenileceğinin gittikçe daha açık hale gelmesiyle güçlendi. Sovyet halkının nazi birliklerine karşı olağanüstü direnişi, Avrupa'daki anti-faşist direniş hareketlerini de olumlu yönde etkiledi.

Sovyet orduları 1943'den itibaren saldırıya geçtiler ve vurdukları her darbe sonuç alıcı oldu. 1943 ve 1944'de İngiliz, Amerikan ve Fransız birliklerinin Kuzey Afrika'da ve Batı Avrupa'da Alman ve İtalyan birliklerine karşı elde ettikleri başarılar da savaşın sona ermesinde önemli rol oynadı.

Doğu Cephesi'nde 1418 gün süren savaş boyunca Sovyetler Birliği her dakika yaklaşık on, her saat 588 ve her gün 14 bin insanını yitirmişti. Cephedeki her dört askerden biri Sovyetler Birliği Komünist Partisi üyesiydi. Parti savaşta, üç milyon üyesini yitirdi, bunların yerine beş milyon yeni üye aldı.

Sosyalist sistem, Sovyet halkı ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi savaşta önemli bir sınavdan geçti ve büyük bir özveriyle çoğunluğu Avrupa'da olmak üzere yaklaşık 200 milyon insanı faşizmin çizmeleri altında ezilmekten kurtardı. Emperyalist sistem, kendi yarattığı savaştan konumlarını ve prestijini yitirmiş olarak çıkarken, sosyalizmin tüm dünyadaki etkisi artmıştı.

Özal hükümetinin birçok ürüne yaptığı zamlar bir avuç parababası dışında toplumun tüm kesimlerine kan ağlatıyor

Türkiye'de dev zam dalgaları...

24 Ocak kararlari beşinci yılını tamamlayıp altıncı yılda yol alırken adımlarını daha da azgınlaştırdı. Ülkemiz IMF memuru, tekelci sermaye hizmetkârı Özal ekibinin ardarda ilan ettiği acımasız zamlar karşısında sarsılıyor. Türkiye'yi "cennete çevireceğiz" diye iktidarı gaspedenler beş yılda yurdumuzu gerçek bir pahalılık cehennemine çevirdiler. İşçi semtlerinde, gecekondu mahallelerinde açlık kol geziyor, can alıyor. Gün geçmiyor ki yeni bir zaman dalgası halkımızın üstüne çullanmasın. Bu sayfada, sadece yeni yılda, işçi sınıfına, üretici köylüye, esnafa, memura hasılı emekçi sınıfların tümüne vuran zam dalgalarından birkaç örnek sunuyoruz. Rasgele seçilmiş birkaç örnek...

Tütün üreticisi bu yıl da perişan

Ege ekici tütün piyasasında, tütün alım fiyatlarının çok düşük tutulması 225 bin çiftçi ailesini zor durumda bıraktı ve Özal Hükümeti'nin tutumu, tepki ve protestolara yolaçtı. Maliye ve Gümrük Bakanı **Ahmet Kurtcebe Alptemoçin** tarafından 6 Şubat 1985 günü açılan Ege tütün piyasasında, hükümet bir kilo tütünü 710 lira olarak ilan ediyor ve görünürde, geçtiğimiz yıl 465 lira olan taban fiyatına göre, bu yıl tütünün fiyatı yüzde 53 oranında artırılmış oluyordu.

Ancak, piyasanın açılmasıyla birlikte, Tekel Genel Müdürlüğü'nün çok az miktarda tütün alımına girmesi ve ilan edilen fiyatın yarısından daha düşük fiyatla alım yapması nedeniyle, üretici köylüler tüccarın insafına terkedildi ve Ege tütün piyasasında, bir kilo tütünün fiyatı ortalama 300-350 liradan işlem gördü. Tekel Genel Müdürlüğü'nün "kalitesiz" gerekçesiyle Ayvalık, Altınova, İvrindi, Savaştepe, Bigadiç ve Sındırgı'de tütün alım fiyatlarını 90 liraya; Balıkesir, Torbalı, Ödemiş, Alaşehir ve Turgutlu'da 50 liraya kadar indirmesi, üretici köylülerin protestolarına neden oldu ve bu arada, Manisa'nın Turgutlu ilçesinde 500 dolayında tütün üreticisi Koza pazar yerinde toplanarak kaymakamlık binasına kadar bir protesto yürüyüşü yaptılar.

Ayrıca, Ege ekici tütün piyasasının iki kez ertelenmesi sonucu, piyasanın açılmasından önce tütünü tüccara satmak zorunda kalan üreticilere, Tekel'in alımlarda istekli olmaması ve fiyatları çok düşürmesi nedeniyle, tüccar anlaşmaya varılan fiyatın çok altında ödeme yaptı. Bilindiği gibi, Özal Hükümeti Ege tütün piyasasının 10 Ocak 1985 tarihinde açılacağını ilan etmiş ve dışsatımcı holdinglerin **"elimizdeki tütünleri henüz ihraç edemedik, bu nedenle piyasa erken açılırsa para ödeyemeyiz"** gerekçesiyle karşı çıkmaları üzerine, taban fiyatlarının ilanı önce 10 Ocak ve ardından da 6 Şubat 1985 tarihine ertelenmişti.

Manisa'nın Turgutlu ilçesinde Tekel'in tütün alımlarını 50 liraya kadar düşürmesi üzerine bir protesto yürüyüşü düzenleyen köylüler kaymakamlık binası önünde

ANAP iktidarı köylünün de ocağına incir dikmekte kararlı

Köylüye armağan: Gübreye yüzde 20 zam

Özal Hükümeti, gübre fiyatlarına 1 Şubat 1985 ta- ...

girdiyi kullanamayacak noktaya getirildiğini belirtti ...

200 milyon liralık bir kurtarma operasyonu

Özal hükümeti ile büyük holdingler arasında 200 milyar liralık yeni bir **"kurtarma"** operasyonu konusunda anlaşmaya varıldığı belirlendi. Varılan anlaşma gereğince, Türkiye'nin önde gelen holdinglerine ait **"zor"** durumdaki 255 işletme için 200 milyar lira ek kredi verilecek ve yıllık faiz oranının yüzde 70 olduğu bir ortamda, bu işletmelere verilen kredi faizleri yüzde 30'u geçmeyecek. Ayrıca bu kuruluşların devlet bankalarına **"ödeyemedikleri"** eski borçları ertelenecek ve faiz borçları silinecek.

Özal hükümetinin **"kurtaracağı"** şirketlerin önemli bir bölümü, Türkiye'nin en büyük holdinglerine ait bulunuyor. Örneğin **"kurtarılacak"** şirketler arasında Koç Holding'e ait **Otomarsan,** Sabancı Holding'e ait **Sasa,** Çukurova Holding ve **OYAK**'ın ortak sahibi olduğu **Toros Gübre Fabrikası,** Profilo Holding'e ait **AEG fabrikası, Keban Holding,** OYAK'ın sahibi olduğu **Renault** otomobil fabrikası ve yine Sabancı Holding'e ait **Bossa** gibi kuruluşlar yer alıyor.

Kamuoyundan gizli tutu- ...

Yalnız Ocak ayında fiyatlar yüzde 8,2 arttı

1985 için öngürülen enflasyon hızı tam bir hayal

Özal, pahalılıkta 25 yılın ikinci rekorunu da kırdı

Halkın en çok ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlere yapılan zamlar, KDV uygulamasından ve KİT ürünlerine yapılan zamlardan kaynaklanıyor

Son 25 yılın en yüksek fiyat artışları 1985'in ilk ayında gerçekleşti ve Istanbul Ticaret Odası'nın (İTO) istatistiklerine göre, ocakta perakende fiyatlar yüzde 8,2 oranında artış gösterdi. Böylece, 1960' dan bu yana, 1980 yılının şubat ayındaki yüzde 13,5'lik en yüksek fiyat artışından sonra, ikinci yüksek enflasyon oranı bu yılın ocak ayında gerçekleşmiş oldu. Bilindiği gibi, Şubat 1980'deki rekor enflasyona, temel maddelere yapılan yüzde 100'ü aşan zamlar ile yüksek oranlı devalüasyon neden olmuş ve bütün bunlar, yine Turgut Özal eliyle yapılmıştı.

İTO'nun araştırmasında, ocak ayında fiyatların aşırı artmasına Katma Değer Vergisi (KDV) ile Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin ürettiği mal ve hizmetlere ardarda yapılan zamların neden olduğu belirtildi. Oysa, Turgut Özal, KDV uygulamasının enflasyonu daha da körükleyeceğini öne sürenlere karşı çıkmış ve KDV'nin, fiyatları düşüreceğini iddia etmişti. Ayrıca, ocak ayındaki fiyat artışlarının, yıllık yüzde 157 enflasyon hızı demek olduğuna dikkati çeken ekonomi uzmanları, Özal hükümetinin 1985 yılı için öngördüğü yüzde 25' lik enflasyon hedefinin hayal olduğunun bir ayda ortaya çıktığını belirttiler.

Öte yandan, İTO'nun araştırmasına göre, ocak ayı içinde en yüksek fiyat artışları, yığınların en çok ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin fiyatlarında gözlendi. Örneğin, ocak ayında kültür ve eğlenceye ilişkin mal ve hizmetlerin yüzde 74, sağlık ve temizlik hizmetlerinin fiyatları yüzde 18, yolcu taşıma hizmetlerinin fiyatları yüzde 22, ısınma ve aydınlatma ücretleri de yüzde 12 oranında arttı.

Şubat ayı ortasında ise, akaryakıt fiyatları yüzde 5,3 oranında artırıldı. İşbaşına geldiğinden bu yana akaryakıta tam 12 defa zam yapan Özal hükümeti, son zammı daha bir ay önce yapmıştı. Hükümetin işbaşına gelmesinden bu yana geçen 15 ay içinde akaryakıt ürünlerindeki fiyat artışları yaklaşık yüzde 75'i buldu.

KİT zamları KİT'lerin sırtındaki en büyük kambur

KİT ürünlerine 1985'de tam 2 trilyonluk yeni zam geliyor

Yıllara göre KİT zamları 2.000

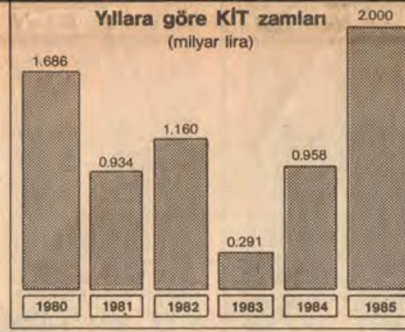
Türkiye halkının sırtındaki en büyük kamburlardan birisinin ha- ...

Özal Hükümeti, gübre fiyatlarına 1 Şubat 1985 tarihinden geçerli olmak üzere yüzde 20 oranında zam yaptı ve yüzde 10 Katma Değer Vergisi'yle birlikte, gübre fiyatları yüzde 30 artmış oldu. Yapılan son zamla, gübre fiyatları son iki yıl içinde yüzde 165 ve 1980 yılı başından bu yana da, 30 kat artış gösterdi.

Gübreye yapılan son zam tarımsal amaçlı meslek kuruluşları ve siyasi partiler tarafından tepkiyle karşılandı ve milyonlarca çiftçi ailesinin perişan edildiği belirtildi. Konuyla ilgili bir açıklama yapan Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı **Osman Özbek**, gübreye yapılan son zammın çiftçiyi ve tarımı çok olumsuz yönde etkileyeceğini söyleyerek, **"Türkiye çiftçisi gübreye yapılan bu zammı kaldıramaz"** şeklinde konuştu. SODEP Tarım ve Köylü Meseleleri Başkanı Prof. **Saim Kendir** de yaptığı açıklamada, 24 Ocak Kararları'ndan en acımasız bir biçimde zarara uğratılan çiftçinin, bu zamla bir defa daha verimli üretim yapılması için gerekli en önemli girdiyi kullanamayacak noktaya getirildiğini belirtti ve **"son zamla gübre fiyatları 1980 yılının Ocak ayına göre 30 katına çıkarılmış olmaktadır"** denildi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkan Vekili **Reşit Kurşun**, zammın çiftçiye vurulan en büyük darbe olduğunu, hükümetin çiftçiyi değil, çiftçinin hükümeti sübvanse ettiğini belirterek, **"Başbakan yaptığımız zirve görüşmesinde, gübreye 5-6 ay içinde hiçbir zam yapılmayacağını belitmişti. Bu zammı hayretle karşıladık"** şeklinde konuştu. Konuyla ilgili olarak Türkiye Ziraatçılar Derneği Genel Başkanı **Ibrahim Yetkin**, **"Türkiye tarımı çıkmaza girmektedir. Türkiye'yi açlığa mahkum eden uygulamalara artık dur denmelidir"** şeklinde konuşurken, Adana Çiftçiler Birliği Başkanı **Izzettin Özgiray** da, köylünün gübreye yapılan zammın altından kalkamayacağını ve bu durumun üretimi düşüreceğini belirterek, **"gübreye zam yapan hükümet, galiba ey çiftçiler, gübre kullanmayın ki üretim azalsın, ihracat yapılmasın demek istiyor"** dedi.

Kamuoyundan gizli tutulan bu **"kurtarma"** operasyonu basına sızınca, gerek hükümet yetkilileri ve gerekse holding patronları binbir yalanla konuyu örtbas etmeye kalktılar. Ancak yapılan açıklamalar olayın doğruluğunu kanıtladı. Örneğin, Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem, **"Kurtarma diye birşey yok, sözkonusu olan düşük faizle kredi vermek ve kitlenen banka-şirket ilişkilerini çözmektir"** diyerek kamuoyunu yanıltmaya çalıştı. Fakat bu sözler bile olayın doğruluğunu kanıtlamaktan başka bir işe yaramadı.

Türkiye halkının sırtındaki en büyük kamburlardan birisinin hayat pahalılığı olmasına ve bunun nedeninin başında temel maddelerin fiyatlarının sürekli arttırılması gelmesine rağmen, Özal hükümeti, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin (KİT) ürettiği mal ve hizmetlerin fiyatlarına yaptığı zamları aralıksız sürdürüyor. KİT ürünlerine yapılan zamların, 1980-1984 dönemini kapsayan beş yıl içinde 5 trilyon lirayı aştığı belirlenirken, 1985 yılında kamu kuruluşlarının ürettiği mal ve hizmetlere 2 trilyon liralık zam yapılacağı açıklandı.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) yayınladığı verilere göre, 1984 yılı fiyatlarıyla KİT'lerin ürettiği mal ve hizmetlere 1980'de 1 trilyon 686 milyar, 1981'de 934 milyar, 1982'de 1 trilyon 160 milyar, 1983'de 291 milyar ve 1984 yılında da 958 milyar liralık zam yapıldı ve böylece, son beş yıl içinde KİT ürünlerine yapılan zamların tutarı 5 trilyon 29 milyar liraya ulaştı. Özal hükümetinin 1985 yılı programına göre, KİT'lerin ürettiği mal ve hizmetlere 2 trilyon liralık zam yapılacak ve böylece, son altı yılın en büyük zam miktarı 1985'de gerçekleşmiş olacak.

Özal'ın programına kendisinden başka inanan yok

Özlem ÖZGÜR

> "Hükümetin 1984 yılı ekonomik uygulamaları başarısız 1985 için öngörülen hedeflerin tümü de gerçekçi olmaktan uzaktır..."
> ("1985 Yılına Girerken Türk Ekonomisi" TÜSİAD Raporu)

TÜSİAD'ın ve İMF'nin son yayınladıkları raporlarda, ilk defa, uygulanan ekonomi politikalarının olumsuz sonuç verdiği kabullenilmiş; Özal hükümetinin 1984 yılındaki uygulamaları **"başarısız"** olarak nitelendirilmiş ve 1985 yılı için öngörülen ekonomik hedeflerin hiçbirisinin **"gerçekçi"** olmadığı belirtilmiştir. Oysa, TÜSİAD ve İMF, **"24 Ocak Kararları"**nın ve Özal'ın ekonomi politikalarının yalnızca destekçisi değil, bu programın sahibidir. Bu nedenle bu değerlendirmeler herşeyden önce, emperyalizmin bunalım karşısında çözümsüz oluşunun bir kanıtı olmuştur.

İMF ve TÜSİAD, neden kendi programları hakkında ilk defa **"olumsuz"** değerlendirmesini yapmak zorunda kalmışlardır? Birincisi, **"24 Ocak"**ın altıncı yılında, uygulanan ekonomi politikalarının savunulabilecek bir yanı kalmamış ve gerçekleri, yalan ve demagoji ile dahi örtbas etmek olanaksız hale gelmiştir. Ama asıl önemlisi, TÜSİAD ve İMF'nin bu değerlendirmelerinin temelinde, ekonominin toptan yıkıma uğramasından duyulan korku ve endişe yatmaktadır. Kuşkusuz, Türkiye ekonomisinin çökmesi, İMF'nin umurunda değildir. İMF için önemli olan tek şey, Türkiye'nin dış borçlarını zamanında ödeyebilmesidir. Ancak İMF dış borç ödemeleri açısından kritik bir döneme girilmekte olduğunu görmekte ve Türkiye'nin, yeniden dış borçlarını ödeyemez bir konuma düşmesinden endişe duymaktadır. İMF'nin tek derdi budur.

TÜSİAD için, elbette durum farklıdır. Ekonomik bunalımın derinliği, yapısallığı ve ekonominin toptan bir yıkımın eşiğine gelmesi, büyük sermaye gruplarını bile olumsuz etkilemeye başlamıştır. TÜSİAD'ın Özal'ın ekonomi politikalarına ilk defa olumsuz not vermesinin temelinde yatan bir neden budur. İkincisi, sermaye çevrelerinin büyük bir bölümü bunalımdan, sıkı para ve faiz politikalarından, kredi kıtlığından ve iç pazarın darlığından şikayetçi iken ve Özal'ın programına karşı çıkarken, TÜSİAD'ın tek başına Özal'a destek vermesi, bu kuruluşun bünyesinde huzursuzluklar yaratmıştır. Sonuçta, Özal'ın koşulsuz destekçisi TÜSİAD yönetiminin yıkılarak yeni bir yönetimin işbaşına gelmesi, bu değerlendirmede rol oynayan ikinci faktör olmuştur.

"24 Ocak Kararları"nın ve Özal'ın baştan sona destekçisi ve savunucusu olan Uluslararası Para Fonu (İMF) ve Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) son yayınladıkları raporlarda, ilk defa uygulanan ekonomik politikalarını **"başarısız"** olarak nitelendirdiler ve Özal hükümeti tarafından, 1985 yılı için öngörülen ekonomik hedeflerin hiçbirisinin **"gerçekçi"** olmadığını belirttiler. Türkiye Masası Şefi Geoffrey Tyler başkanlığında Ankara'ya gelerek 17-28 Ocak 1985 tarihleri arasında Türkiye ekonomisini denetleyen İMF heyetinin hazırladığı raporda, 1984 yılı başarısız olarak değerlendirildi ve **"Özal hükümetinin işi 1985'de daha da zor olacak"** denildi.

İMF'nin **"Türkiye Raporu"**nda, Özal hükümetinin enflasyonla mücadelede başarılı olamadığı, bütçe açıklarının büyüdüğü ve vergi gelirlerinin gerilediği vurgulandıktan sonra, 1985 yılı için öngörülen hedefler tek tek ele alınarak bunların hiçbirisinin gerçekçi olmadığı belirtildi. İMF raporunda, vergi gelirlerinin 1984 yılında cari fiyatlarla ancak yüzde 25 arttırılabildiği hatırlatılarak, **"hükümetin 1985 yılında öngördüğü yüzde 45'lik vergi artışının gerekçesi ve neye dayandırıldığı anlaşılamadı"** denildi.

Raporda, Özal hükümetinin 1985 yılı için öngördüğü yüzde 25'lik enflasyon hedefinin gerçekçi olmadığı, 1985'de enflasyonla mücadelede başarı şansının az olduğu belirtildi ve **"bütçenin gelir ve gider kalemleri gerçekleri yansıtmıyor"** denildi. İMF'nin değerlendirmesinde, Özal hükümetinin hazırladığı 1985 bütçe hedeflerinin gerçekleri yansıtmadığına gerekçe olarak, bütçenin enflasyonun yüzde 25 olacağı varsayımına dayandırılması gösterildi ve bütçe açığının, hükümetin tahmininin çok üstünde gerçekleşeceği belirtildi.

İMF'nin **"Türkiye Raporu"**nda, program ve bütçede 1985 yılı için bir ABD dolarının 475 lira olarak öngörülmesi ve bütçeye konan dış borç ödeneklerinin bu hesaba dayandırılmasının yanlış olduğu belirtilerek, **"oysa dolar daha şimdiden 450 lirayı aşmış durumda"** denildi. İMF'nin değerlendirmesinde, 1985 yılı devlet bütçesinden ödenecek olan 1,6 milyar dolarlık dış borç için, bütçeye konan 771 milyar liralık ödeneğin doların 475 lira olacağı varsayımına dayandırıldığına dikkat çekilerek, hükümetin karşılıksız para basmak zorunda kalmasından endişe duyulduğu belirtildi.

TÜSİAD'ın geçtiğimiz günlerde yayınlanan **"1985 Yılına Girerken Türk Ekonomisi"** adlı raporunda ilk defa Özal hükümetinin ekonomi politikaları başarısız olarak nitelendirildi ve **"1984 yılı uygulamalarının en zayıf tarafı, enflasyonun durdurulamamasıdır"** denildi. Hükümetin 1985 yılı için hedeflediği yüzde 25 enflasyon oranını gerçekçi bulmayan TÜSİAD raporunda, **"enflasyonun en çok yüzde 34-38 dolaylarına çekilebileceği"** belirtildi.

"1985 Yılına Girerken Türk Ekonomisi" adlı raporda, yatırımların ve toplam yatırımlar içinde de özel sektör yatırımlarının sürekli gerilediği belirtilerek, **"enflasyon kargaşası yüzünden önemli yatırım kararları alınamıyor"** denildi. Raporda, sanayi sektörünün düşük kapasite ile çalıştığı vurgulanarak, buna neden olarak devlet teşviklerinin yeterli olmaması gösterildi ve sanayicilere,ek teşviklerin verilmesi istendi.

TÜSİAD'ın raporunda, enflasyondan sonra şikayet edilen konulardan birisini de bütçe açıkları oluşturdu ve bu durumun, özek sektör kredilerini olumsuz yönde etkilediği belirtilerek, **"1984 yılında bütçe harcamalarında artışlar önlenemez ve ödeneklerde tasarruf sağlanamazken, vergi gelirlerinde bariz düşmeler olmuş ve Hazine'nin giderek büyüyen açıkları ortaya çıkmıştır. Kamu sektörü açıklarının faiz hadlerinden daha cazip tahviller kanalıyla piyasadan karşılanması, özel sektörün makul borçlanma olanaklarını da önemli şekilde azaltmıştır"** denildi.

Ayrıca TÜSİAD raporunda, uygulanan sıkı para politikasından özel sektörün tedirgin olduğu belirtilerek, enflasyonun yalnızca para politikalarıyla önlenemeyeceği dile getirildi ve üretimi arttırmayı hedefleyen politikaların gündeme getirilmesi istendi.

TÜSİAD'ın raporunda, yeniden bir döviz darboğazına düşülmesinden ve Türkiye'nin, dış borçlarını ödemede zor bir döneme girmekte olduğu endişesi **"diplomatik"** bir dille belirtilerek, **"Dış denge sorununa, sadece kısa vadeli bir sorun olarak bakmamak gerekir. Son otuz yıl içinde üç kez döviz darboğazı nedeniyle ekonominin bunalıma girdiği unutulmamalı, döviz konusunda gereken hassasiyet ve ihtiyat gösterilmelidir"** denildi.

Yatırımlar en düşük düzeye indi

Ekonomik bunalımın başlangıç yılı olan 1977'den bu yana yatırım harcamaları sürekli geriledi ve geçtiğimiz yıl en düşük düzeye indi. Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) verilerine göre, 1977 yılında toplam yatırımların ulusal gelir içindeki payı yüzde 24,1 iken, bu miktar 1983'de yüzde 19'a ve 1984'de de yüzde 16,1'e düştü.

DPT'nin verilerine göre, kamu kesimine oranla, özel sektör yatırımlarında daha büyük düşüşler gözlendi. Nitekim, özel sektör yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payı 1977 yılında yüzde 48,9 ve 1978 yılında yüzde 51,2 iken, bu miktar 1984 yılında yüzde 39,7'ye geriledi. Yatırımlardaki gerilemeye, kemer sıkma politikasının sonucu olarak iç pazarın daralması, devlet gelirlerinin gerilemesi ve enflasyon sorununa çözüm bulunamaması gibi nedenler gösteriliyor.

ABD Savunma Bakanı Weinberger Batı Avrupa'da reklam turuna çıktı

"Yıldızlar Savaşı"nın tek müşterisi Kohl hükümeti

12 Mart'ta başlayacak olan Sovyetler Birliği-ABD silahsızlanma görüşmelerine "güçlü" konumlarda oturmak isteyen Reagan yönetimi, Pentagon'un silahlanma programlarına müttefiklerinden destek istiyor. ABD yönetiminin en önemli sorunlarından biri, NATO ortaklarının tümüne uzayı silahlandırma programının gerekliliğini kabul ettirmek. Diğer bir sorun ise Belçika ve Hollanda'nın topraklarına yeni atom füzelerinin yerleştirilmesini ertelemiş olmaları. Geçtiğimiz günlerde ABD Savunma Bakanı Weinberger müttefiklerine uzay programının reklamını yaparken, NATO Genel Sekreteri Carrington da, Belçika hükümetini füzeler konusunda uyardı. Ancak Reagan yönetimi uzay programı konusunda Kohl hükümeti dışındaki ortaklarından destek sağlayamamış iken, Heilbronn'daki Pershing-2 kazası sonucunda kamuoyunda atom füzelerine karşı tepkiler de artmış durumda...

Geçtiğimiz günlerde Reagan yönetimi gerek ABD Kongresi'nde, gerekse NATO müttefikleri arasında **"Yıldızlar Savaşı"** programı konusundaki propaganda çalışmalarını hızlandırdı. Şubat ayının ilk haftasında Kongre'ye **"Ulusun Durumu"** konulu raporunu sunan **Reagan**, Washington yönetiminin bundan böyle de **"askersel ve ekonomik güç konumundan hareket edeceğini"** söyleyerek, uzayı silahlandırma programının da sürdürüleceğini belirtti. **Reagan**, dünyada barışın ve güvenliğin, ABD'nin askeri gücü sayesinde korunduğunu bir kez daha iddia etti.

Reagan'dan birkaç gün sonra ise, Batı Avrupa'da bulunan Savunma Bakanı **Weinberger**, müttefiklerine uzay programının dünya barışı ve Batı Avrupa'nın güvenliği açısından ne kadar gerekli olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

Weinberger'in uzayı silahlandırma ve yüksek teknolojileri bu stratejinin hizmetine sokma konularını vurgulayan konuşması, 9 Şubat günü Münih'de yapılan ve 150 kadar üst düzeyde hükümet temsilcisinin ve uzmanın katıldığı **"22. Wehrkundetagung"** (Askerlik Bilimi Toplantısı)'nda da okundu. Hava koşulları nedeniyle **Weinberger**'in bizzat katılamadığı toplantıda yardımcısı **Perle** ile ABD yönetiminden ve askerlik konuları uzmanlarından önemli kişiler bulundular.

ABD yöneticilerinin Pentagon'un uzay programını bir NATO projesi haline getirme çabalarını Federal Almanya yönetimi dışındaki NATO müttefikleri kaygıyla karşılıyorlar. CSU Başkanı **Strauss**, uzayın silahlandırılması programının dünya barışı için yararlı olacağı görüşünü savunurken **"Wehrkundetagung"**'a bizzat katılmış bulunan Başbakan **Kohl** da bu planların desteklediklerini ve Federal Almanya'nın bu konuda ABD ile işbirliği yapacağını açıkladı.

Öte yandan Fransa, Yunanistan, İngiltere ve Kanada yöneticileri farklı nedenler göstererek, uzay programı konusundaki kaygılarını dile getirdiler. Fransa Savunma Bakanı **Hernu**, uzayın silahlandırılmasının yeni bir silahlanma turunu başlatacağı ve mevcut silahlanma dengesini bozacağı görüşleri üzerinde durarak, programa karşı çıktı. Benzer eleştiriler, SPD silahsızlanma uzmanı **Egon Bahr** tarafından da yapıldı.

Belçika uyarılıyor

Sovyetler Birliği ile görüşme masasına uzay programını ve Batı Avrupa'ya füzelerin yerleştirilmesini tüm müttefiklerine kabul ettirmiş, dolayısıyla **"güçlü"** bir konumda oturmayı planlayan ABD yönetimi, 1979 Brüksel kararlarına ve ülkeye 48 Cruise füzesinin yerleştirilmesi takvimine uyması için Belçika üzerindeki baskılarını sürdürüyor. Geçtiğimiz günlerde NATO Genel Sekreteri **Lord Carrington** da, Belçika'daki **Martens** hükümetinden Federal Almanya, İngiltere ve İtalya örneğini izlemesini istedi ve mart ayında füzelerin yerleştirilmeye başlanmasının doğuracağı **"kötü sonuçlar"** konusunda uyardı.

Bilindiği gibi bir süre önce **Martens** hükümeti Belçika'ya füzelerin yerleştirilmesini mart ayının sonunda tekrar ele almak üzere ertelemişti. Geçtiğimiz haziran ayında da Hollanda hükümeti füzelerin yerleştirilmesi konusunu 1985 Kasım'ında tekrar ele almaya karar vermişti.

Belçika ve Hollanda'nın **"oyun bozan"** olma konumları ve ocak ayı içinde Heilbronn'da Waldheide üssündeki Pershing-2 patlamasının Batı Avrupa'daki füzelere karşı hareketi güçlendirmesi, **Reagan** yönetimi açısından **"yeni bir olumsuzluk"** ortaya çıkarmış bulunuyor.

Sovyetler Birliği ile ABD arasında başlayacak silahsızlanma görüşmelerine bir aydan daha az bir süre kaldığı şu günlerde, gelişmeler, **Reagan** yönetiminin görüşme masasına müttefiklerinin her konuda desteğini sağlamış bir biçimde oturamayacağını gösteriyor.

Yeni Zelanda halkı hükümetin atom silahlarına karşı tavrını destekliyor

Yeni Zelanda, limanlarına atom gemilerini sokmuyor

Yeni Zelanda'nın, Amerikan atom gemilerini kendi karasularına sokmama kararını yinelemesi üzerine ABD, ANZUS anlaşması gereğince Mart ayında yapılması planlanan askeri manevralardan çekildiğini açıkladı. Bilindiği gibi, ANZUS Karşılıklı Güvenlik Anlaşması Yeni Zelanda, Avustralya ve ABD arasında 1951 yılında imzalanmıştı.

Ocak ayının ikinci haftasında Yeni Zelanda'ya resmi bir ziyaret yapmış olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri **Perez de Cuellar** da ziyaretinin sonunda Yeni Zelanda Başbakanı'nın atom silahlarına karşı aldığı kararlı tavrı memnuniyetle karşıladığını açıkladı.

Yeni Zelanda'da Temmuz ayında iktidara gelen İşçi Partisi, dokuz yıllık muhalefeti döneminde Güney Pasifik'de atom silahları bulunmaması görüşüne daha çok yaklaşmış ve seçim platformunda da, Yeni Zelanda karasularına ABD atom gemilerinin girmesine izin verilmeyeceği yeralmıştı. Hükümet ve Başbakan **D.Lange** seçimlerde verdiği sözü tutarak, ABD'nin dayatmacı tavrına karşın atom gemilerini limanlarına almama kararlılığını sürdürüyor ve Pasifik Okyanusu'nda atom denemeleri de dahil olmak üzere tüm askeri denemelere karşı çıkıyor.

Kamuoyu yoklamaları, halkın yüzde 70'inin, hükümetin bu tavrını desteklediğini gösterirken Yeni Zelanda'da 100 kadar yerleşim yeri de atom silahlarından arındırılmış bölge ilan edilmiş durumda.

Yeni Zelanda'nın kararının ardından ANZUS üyesi olan Avustralya Başbakanı **Hawke** de, partisi içinden ve halktan gelen baskılarla, Pentagon'un MX füzelerini denemek üzere ülkesinin topraklarından yararlanmasını reddetti.

Reagan yönetimi bu tepkiler karşısında Yeni Zelanda yönetimini ekonomik ve ticari alanda bazı önlemler almakla tehdit etti. Gelişmeler karşısında ABD, Güney Pasifik'deki askersel hegemonyasının zedelenmesi kadar, Norveç ve Danimarka'nın da Yeni Zelanda örneğini izleyerek limanlarına atom gemisi sokmamalarından endişe ediyor.

Vatikan, Latin Amerika'da düzeni kurtarmaya çalışıyor

Papa'nın 6. Latin Amerika turu da bitti

Ocak ayının üçüncü haftası içinde 25. yurtdışı ve altıncı Latin Amerika gezisine çıkan **Papa Johannes Paul II**, aralarında Venezuella, Ekvador ve Peru olmak üzere bir dizi Latin Amerika ülkesini ziyaret etti. 12 günlük gezisi sırasında tam 45 konuşma yapan Papa'nın gezisini izleyen Latin

rinden **Fresna**'yı atamıştı. Ancak, Şili'de özellikle emekçi semtlerinde yaşayan papazların diktatörün zulmü altındaki yığınlara verdiği desteğin önüne geçemedi. Kaldı ki, geçtiğimiz Kasım ayı içinde **Fresna** da toplu tutuklamaları kınadı ve Şili Katolik Kilisesi 23 Kasım'da halkı, **"Pinochet git-**

Nelson Mandela, ırkçı rejimin özgürlük pazarlığını reddetti

Güney Afrika'da 22 yıldır hapiste olan Afrika Ulusal Kongresi (ANC)'nin lideri özgürlük savaşçısı **Nelson Mandela**, Güney Afrika ırkçı rejiminin kendisini koşullu olarak serbest bırakma teklifini reddetti. Irkçı Güney Afrika rejimi 31 Ocak günü, Mandela ve zindandaki diğer yurtseverlerin, ırkçı rejime karşı özgürlük mücadelesinden uzak durmaları koşuluyla serbest bırakılacaklarını açıklamıştı.

1912'de kurulmuş olan Afrika Ulusal Kongresi (ANC), 1960'dan bu yana ırkçı rejim tarafından yasa-dışı ilan edilmiş olup, faaliyetlerini illegal olarak sürdürmektedir. 1960'a dek ANC, ırkçı rejimle, ırk ayırımının kaldırılması konusunda barışçıl görüşmeler yoluyla anlaşmaya varmaya çalışmıştı. Ancak 1961'de ırkçı rejimin yığınların istemlerini gönüllü olarak kabul etmeyeceği açıkça ortaya çıkınca, kurtuluş hare-

sini ziyaret etti. 12 günlük gezisi sırasında tam 45 konuşma yapan Papa'nın gezisini izleyen Latin Amerika'nın gerçekçi din adamları şöyle diyorlardı: **"Ekonomik krizin tırmandığı, yoksulluğun dizboyu olduğu koşullarda Papa, işadamları ve yöneticiler için ilaç gibi geldi..."**

Şimdiye dek 336 bin kilometrekarelik bir yol katederek, dünyanın çevresini sekiz kez dönmüş olan **Papa**'nın son yıllarda özellikle Latin Amerika ülkelerini sık sık ziyaret etmesi hiç de rastlantı değildi. **Papa**, ekonomik çöküntünün geniş emekçi yığınlarını sefalete sürüklediği, gerici veya faşist yönetimlerin insan haklarını ayaklar altına aldığı bu ülkelerde sözümona halka moral verme adı altında dini bir görev değil, politik bir misyon yerine getiriyordu.

Papa, konuşmalarında halka **"adaletsizliklere karşı çıktığınız kadar düzeni değiştirmek isteyenlerin yürüttükleri mücadeleye de karşı çıkın"** diyordu. Bir taraftan kendisini dinleyen yığınlara **"bizim en çok fakirler için dua ettiğimiz aklınızdan çıkmasın"** diyen ve kilisenin başlıca görevinin sosyal adalet mücadelesi olduğunu söyleyen **Papa**, diğer taraftan da onları sınıf mücadelesine karşı uyarıyor ve **"kurtuluş yolunu sadece İsa gösterebilir"** diyordu.

Papa'nın özel olarak uyardıkları ise, yoksulluk ve baskı karşısında yığınların ekmek ve özgürlük mücadelesinin yanında yer almış olan din adamlarıydı. Zaten **Papa**, Latin Amerika ülkelerindeki özgürlük ateşi dalga dalga din adamlarını da sardığı, Katolik Kilisesi'nde **"özgürlüğün teolojisi"** adı altında gerçekçi bir dini akım yaygınlaşmaya başlayalıberi, bu ülkelere gezilerini sıklaştırmıştı. Oysa Latin Amerika'da halkın çoğunluğu 500 yıldır Katolik'di ve yine 500 yıldır milyonlarcası yoksulluk ve baskı altında yaşamaktaydı. Yani, **Papa**'nın deyimiyle **"morale ve umuda"** çok uzun yıllardır ihtiyaçları vardı.

Vatikan'ın esas sorununun Latin Amerika'da halkın mücadelesini destekleyen din adamlarını tasfiye etmek olduğu geçmiş yıllardaki kimi uygulamalarla da ortaya çıkmıştı. Geçtiğimiz yaz aylarında **Papa**, Şili'de **Pinochet**'in baskıları karşısında anti-faşist bir

Papa turizmi ilerletmiş. Adına bonbon şekerleri bile çıkarılıyor

tutum alan Santiago Başpiskoposu **Kardinal R. Silva Henriguez**'i görevinden almış ve yerine kilise içinde tutucu ekolün temsilcile-

içinde **Fresna**'da toplu tutuklamaları kınadı ve Şili Katolik Kilisesi 23 Kasım'da halkı, **"Pinochet gitsin"** talebiyle oruç tutup dua etmeye çağırdı.

Şimdi de Vatikan, Nikaragua hükümetinde bakan olan dört papazın işlerini bırakıp yalnızca dini görevleriyle uğraşmalarını istiyor. Bunlardan, Kültür Bakanı ve aynı zamanda bir ozan olan **Papaz Ernesto Cardenal**'in ise kilisedeki görevinin Papa tarafından askıya alındığı bildiriliyor.

yurtseverlerin, ırkçı rejime karşı özgürlük mücadelesinden uzak durmaları koşuluyla serbest bırakılacaklarını açıklamıştı.

Mandela'nın, ANC'nin üzerindeki yasağın ve ırk ayırımının sürdüğü koşullarda bu teklifi kabul edemeyeceği, 10 Şubat günü Soweto'de binlerce siyah derili Afrika'lının katıldığı bir gösterideki kızı **Zinzi Mandela** tarafından açıklandı. Kızı tarafından okunan mesajında **Mandela**, ırkçıların zor kullanımına ve teröre son vermedikleri, kendisinin ve halkının gerçekten özgür olmadığı koşullarda zindandan çıkmayı kabul edemeyeceğini söylüyordu.

varmaya çalışmıştı. Ancak 1961'de ırkçı rejimin yığınların istemlerini gönüllü olarak kabul etmeyeceği açıkça ortaya çıkınca, kurtuluş hareketinin silahlı cephesi de geliştirilmiş ve böylece ANC beyaz azınlık yönetiminin şiddetine, halkın kendi devrimci şiddetiyle karşı koymasına öncülük etmişti.

Yığınların politik faaliyeti ve işçi sınıfının ekonomik ve politik mücadelesiyle de sıkı bağlar içinde olan ANC'nin ana amacı, Güney Afrika halkının kendi gerçek demokratik devletini kurabilmesi için erki beyaz azınlığın elinden almak.

22 yıl önce ırkçı Güney Afrika Rejimi tarafından tutuklanan Nelson Mandela

Gericilik, "sol" grupçukların eylemlerini barış hareketini kırmada bir koz olarak kullanıyor

"Sol" terör Batı Avrupa'da tırmanışa geçti...

1 Şubat sabahı Münih'te Motoren-und Turbinen Union (MTU) Yönetim Kurulu Başkanı ve Federal Almanya Hava, Uzay ve Silahlanma Endüstrisi Derneği Başkanı **Ernst Zimmermann**, biri kadın iki kişi tarafından evinde vurularak öldürüldü. Olayın sorumluluğunu bir gazeteye telefon eden **Kızıl Ordu Fraksiyonu** RAF üstlendi.

Bu olay, 24 Haziran 1984'te Brüksel yakınlarındaki bir kasabadaki taş ocağından patlayıcı maddeler çalınmasıyla başlayan bir dizi terör eyleminin son halkasını oluşturuyor. O tarihten bu yana geçen 8 ay içinde ABD ve NATO'ya ait tesislere karşı Fransa, Belçika ve Federal Almanya'da bombalı saldırılar yapıldı.

Son bir ay içinde ise iki suikast olayı meydana geldi. Önce 25 Ocak'ta Fransa Savunma Bakanlığı Uluslararası Silah Satışları Bölümü Müdürü General **Rene Audran** Paris'e öldürüldü. Onu **Zimmermann** izledi.

Bütün bu olayların sorumluluğunu Fransa'da **Doğrudan Eylem** (AD), Belçika'da **Savaşan Komünist Hücreler** (CCC) ve Federal Almanya'da **Kızıl Ordu Fraksiyonu** adlı "sol" terör örgütleri üstlendi.

Portekiz'de de ABD'nin ve Federal Almanya'nın NATO kapsamı içindeki kuvvetlerine karşı saldırılar yapıldı. Bu eylemleri de **FP-25** adlı Portekiz terör örgütünün düzenlediği sanılıyor.

Ocak ayı içinde ise, Fransız **Doğrudan Eylem** ile Federal Alman **Kızıl Ordu Fraksiyonu** Fransa'daki bir haber ajansının bürosuna Almanca ve Fransızca yazılmış bir mesaj yollayarak, iki örgütün **"Batı Avrupa gerilla örgütünü yaratmak üzere eylemlerini birleştirme"** kararı aldıklarını bildirdiler.

Batı Avrupa'da terör eylemlerinin artması üzerine gericiliğin sözcüleri ve yayın organları terör örgütlerinin özellikle NATO ve ABD'yi hedef almalarından yola çıkarak, terörün sorumluluğunu barış hareketine ve barış isteyen insanlara yüklemek çabası içine girdiler.

Daha önceki yıllarda tutuklanmış bulunan ve tutuklulukları insanlık dışı koşullarda süren RAF üyelerinin, hapisane koşullarının düzeltimesi istemiyle başlattıkları açlık grevini ilerici-demokrat güçlerin desteklemesini de fırsat bilen burjuva basını, bu güçlere saldırmaya başladı. Federal Almanya hükümetinden de bu yönde sözler duyulmaya başlandı.

NATO yanlısı çevrelerin bu saldırısı bir yandan Batı Avrupa'ya yerleştirilmeye başlanan ABD roketlerine karşı başlayan hareketi bölmeye ve güçsüz düşürmeye, diğer yandan da son zamanlarda artış gösteren neo-faşist saldırıların üstünü örtmeye ve bu saldırıları da **"sol"** terör örgütlerinin eylemleri arasına katmayı hedefliyor. Nitekim hükümet ortağı CSU partisinin lideri Franz Josef Strauss'un Ernst Zimmermann'ın cenaze töreninde yaptığı konuşma, F. Alman gericiliğinin son terör eylemlerinden nasıl yararlanmayı planladığını açıkça ortaya koydu.

Strauss bu konuşmasında, sadece RAF üyelerinin değil bu örgütün sempatizanlarının da artık **"terörist"** olduklarını ve bu **"sempatizanlar batakhğının kurutulması gerektiğini"** söylerken, bunun nasıl gerçekleştirileceğini de açıklıyordu: Barış hareketinin durdurulması ve vatandaşların daha sıkı bir biçimde izlenmesi!..

Öte yandan, örneğin ABD'de yayınlanan haftalık Newsweek dergisinin yaptığı gibi, Sovyetler Birliği'nin Batı Avrupa'daki teröristlere **"pasif destek"** verdiği yolundaki iddialar da, sosyalist ülkeleri "terörün başı" gibi göstermek ve böylece silahlanmayı daha da hızlandırmak için kamuoyu yaratmak amacını taşıyor.

"Bu önlemler de mi teröre karşı ?"

Barış gösterilerine katılan "terörist" kılığına giren polisler, arkadaşları tarafından tazyikli su ve copla dağıtılıyorlar

Kapitalist bunalımın çocuğu: "sol" terör !

1960'lı yılların sonlarında başlayan ağır ekonomik ve toplumsal bunalımlarla birlikte **"proletaryanın silahlı öncüsü"** oldukları iddiasıyla ortaya çıkan Batı Avrupa terör örgütleri, kısa süre içinde adlarını duyurdular. Aralarında Federal Almanya İşverenler Derneği Başkanı **Hanns Martin Schleyer** ve eski İtalya Başbakanı **Aldo Moro**'nun da bulunduğu çok sayıda insan, başını **Kızıl Ordu Fraksiyonu** ve **Kızıl Tugaylar**'ın çektiği bu örgütlerin eylemlerine kurban gittiler. **Kızıl Tugaylar**'ın beyninin eski bir neo-faşist olması ve bu örgüte CIA ajanlarının sızmış olduğunun ortaya çıkması, bu tür örgütlerin gerici güçlerin elinde nasıl birer basit alet olabildiklerini de gösteriyor.

1970'li yıllarda sadece terörist eylemlerle yetinen küçük gruplar niteliği taşıyan bu akımlar, 1980'li yıllarda özellikle barış hareketinin yığınsallaşmasının da etkisi altında, içine düştükleri yalnızlıktan kurtulmak için, yığın hareketlerine yöneldiler. Örneğin RAF, diğer benzer aşırı "sol" akımlarla birlikte, son beş yıl içinde gittikçe daha çok barış ve çevre (ekoloji) hareketleri gibi yığınsal hareketlerde yer almaya başladılar. Bunu yaparken kuşkusuz terörizmin yanlışlığını kabul etmiyorlar, ama yığın hareketlerinin etkisinden de kurtulamıyorlardı.

Genellikle küçük burjuva kökenli gençlerden ve öğrencilerden oluşan bu grupların yandaşları, içinde yer aldıkları yığın hareketlerinde işçi sınıfıyla ve diğer ilerici güçlerle tanışma olanağı da buldular. Bu "tanışma", bunların çevresindeki gençleri işçi sınıfına ve ilerici güçlere yakınlaştırırken, terör eylemlerinden yararlanma hesabı içindeki gericiliği de korkutuyor. Bu nedenle, gerici güçler, hükümetler eliyle başvurdukları anti-demokratik ve kışkırtıcı önlemlere, bu hareketleri tekrar terörün içine çekmeyi, bu yakınlaşmayı baltalamayı, barış hareketini zayıflatmayı ve ülkedeki demokratik hakları "terör" bahanesiyle budamayı amaçlıyorlar. Öte yandan da, yüksek silahlanma harcamalarını, patlamaya hazır füzeleri, NATO'nun saldırgan manevralarını ve ülkedeki ekonomik ve toplumsal bunalımı unutturmak için de, terör eylemlerini abartarak en ön plana çıkartıyorlar.

Batı Avrupa'daki yığın hareketlerinin belkemiğini oluşturan ilerici güçlerin tavrı ise, terör eylemlerine kesinlikle karşı çıkmak ve bu eylem biçimlerinin barış hareketi ve diğer yığın hareketlerine taşınmasına izin vermemek. Ancak bu akımların yandaşlarını yığın hareketleri içinde tutma çabası içinde oldukları da bir gerçek... Bu nedenle terörizmin gerçekten gericilikten başkasına yaramadığını gösteriyorlar ve örneğin Waldheide askeri üssünde meydana gelen füze kazasının veya neo-faşistlerin eylemlerinin "sol"dan gelen terör eylemlerinin gölgesinde kalmaması için halkı uyanık olmaya çağırıyorlar.

Batı Berlin Modeli üstüne eleştirel bir bakış

Rıza BARAN • Kemal ŞEREF

Federal Almanya'da göçmen işçi çocuklarının okullaştırılmaları sorununu irdelerken uygulamada somutlaşan iki uç modele, yani **Bavyera** ve Batı Berlin modellerine değinmeden geçmek olanaksızdır. Bunlardan birincisini bundan önceki yazımızın konusu olarak seçip tartışmıştık. İkincisine, yani **Batı Berlin** modeline gelince, şu saptamaları yapmak olasıdır:

Batı Berlin'de yaşayan göçmen işçi yurttaşların yaşamlarını belirleyen politika **"Integrasyon (uyum)"** politikası adı altında sunulmaktadır. Gerek Bavyera'da, gerekse Batı Berlin'de aynı ekonomik ilişkiler egemendir. Yani buralarda aynı anaparacı düzen ve bu düzenin varlığını ve gelişimini güvence altına alan kurumlar var. Bavyera ve Batı Berlin'in ayrıldığı noktalar ise, Bayern eyaletinin geniş bir kırsal geri plana sahip olması ve bunun sonucu olarak da işgücü konusunda zorlayıcı bir sorunu olmayışı, buna karşın Batı Berlin'in böyle bir olanaktan yoksun oluşu ve nüfus azalmasına koşut olarak başgösteren işgücü gereksinimi... Ayrıca Batı Berlin'in özel coğrafi ve politik koşullarından dolayı burada yaşayan Alman nüfus sürekli olarak Federal Almanya'ya gitme eğilimi göstermektedir.

Yukarıda kısaca değindiğimiz olgular **Batı Berlin Senatosu**'nun yabancılar politikasının **kaynaştırma** yolunda olmasını gerekli kılmıştır. Bugün Batı Berlin'de ekonomik ve sosyal yaşamın sürebilmesi için belli sayıda yabancı işgücünün burada tutulması zorunludur. Bu bağlamda hemen şunu belirtelim: Batı Berlin Senatosu göçmen işçilerin bir bölümünü bazı önlemlerle dönmeye özendirmek istemektedir. Yanlış anlamayı yada sorunun yanlış konulmasını önlemek için şu gerçek vurgulanmalıdır. Geri dönmeleri istenen işçiler artık ekonomik yarar ilkesi açısından işlevlerini yerine getirmiş olanlardır. İkinci kuşaktan geri göndermek istedikleri kişiler ise, onlara göre kaynaşma konusunda gerekli koşulları karşılamayan, yani kültürel ve dilsel alanda öz kökenine bağlı kalmada direnen ve Alman kültürünü ve dilini benimseme eğilimi göstermeyenlerdir. Batı Berlin modelini belirleyen iktisa-

sistemi, göçmen işçi çocuklarının çağdaş kültürlerini ve anadillerini müfredat programlarına alarak özerk bilinç geliştirme ve toplumun demokratikleşmesine katkıda bulunmalarını sağlamak yerine, bu özelliklerini unutturarak onları Almanlaştırmak istemektedir. Almanlara karşı en küçük bir önyargı beslemeden, onları çağdaş kültür değerlerine ve dillerine nasıl saygı gösterilmesini istemek demokratik bir istemse, göçmen işçilerin çağdaş kültürlerine ve dillerine de saygı gösterilmesini ve ders kitaplarına alınmasını istemek de o denli demokratik bir istemdir.

Yukarıda belirtilen düşüncelerin daha da belirginleşmesi açısından Batı Berlin modelinin aşağıdaki şu özelliklerini bilmek gerekmektedir:

Göçmen işçi çocuklarının külür ve anadil dersleri haftada 5 saat öğleden sonra Türkiye'den gönderilen öğretmenlerce yapılmaktadır.

Öğretmen eğitiminde en küçük bir değişiklik yapılmamakta, sayıları 40 binin üstünde olan göçmen işçi çocuklarının varlığı görmezlikten gelinmektedir. Öğretmenler çok kültürlü toplumsal durumun isterlerine yanıt verecek biçimde ders yapacak nitelikleri kazanamamaktadırlar.

Yönetmeliklerde yapılan son değişikliklerle, göçmen işçi çocukları dil bilgileri ve buradaki toplumsal ve okulsal yaşama alışma düzeylerine bakılmadan düzenli Alman sınıflarına konulmakta ve bu sınıflarda ihmal edilmektedir. Bu hor görülme, göçmen işçi çocuklarının ruhsal gelişiminde olumsuz izler bırakmaktadır.

Salt ruhsal gelişimleri değil, okulsal ve toplumsal gelişmeleri de yanlış ve tek yanlı eğitim sisteminden dolayı engellenmekte ve göçmen işçi çocukları akademik mesleklere ulaşma olanağından yoksun bırakılmakta ve endüstrinin isteği doğrultusunda yalnızca eli işe yatkın işgücü olarak yetiştirilmektedir.

Kültürel ve dilsel mirasın görmezlikten gelinmesi yada kültürel ve dilsel gelişimin baskı altında tutulması giderek anne-babalarla çocukların arasını açmakta; hatta bazı durumlarda, çocukları anne-babalarından koparmaktadır.

Okul göçmen işçilerin ve onların çocuklarının toplumda uğradıkları haksızlıkları azaltacak en küçük girişimden kaçmakta ve böylece de göçmen işçi çocuklarının demokratik bir bilinç geliş-

---

1975-1985 Kadın Onyılı Nairobi Konferansı'yla sona erecek

Tüm kadınlara eşitlik, barış, kalkınma, istihdam, eğitim, sağlık için...

Zülal KILIÇ

Uluslararası kadın hareketinde 1975'den farklı bir hava esiyor; yeni sorunlar ve gerici güçlerin yeni saptırma ve entrikaları gözleniyor. Kadın Onyılı biterken elimizdeki olanakları kullanmak, doğru stratejilerin çizilmesinde sesimizi duyurmak için Türk-Kürt tüm Türkiyeli kadınların birliği gerekir

Kadın Onyılının sona ermesi dolayısıyla, bu yıl yapılması planlanan Birleşmiş Milletler (BM) konferansı 15-26 Temmuz tarihlerinde Kenya'nın başkenti Nairobi'de düzenlenecek. Meksiko, Kopenhag gelenekleri sürdürülerek Nairobi'de **resmi** konferansın yanısıra gene bir **gayrıresmi** örgütler toplantısı yapılacak. Ancak bu toplantı daha öncekiler gibi resmi konferansla aynı günlerde değil, biraz daha önce olacak (8-17 Temmuz). Böylece yığın örgütlerinin sesinin BM Konferasına daha etkin biçimde yansıması sağlanacak. BM Konfesansına sadece üye ülkeler hükümetlerinin temsilcileri katılırken, "forum" adını taşıyan gayrıresmi örgütler toplantısı tüm örgüt ve kişilere açık.

Her iki toplantının da ana belgisi gene **"Eşitlik, Barış, Kalkınma"** ve daha sonra Kopenhag'da eklenen alt başlık **"İstihdam, Eğitim, Sağlık"**. Bu yıl şu konular da ayrı birer başlık altında ele alınacak: Genç kızların sorunları, yaşlı kadınların sorunları, mülteci ve göçmen kadınlar, savaş bölgeleri ve baskı rejimleri gibi olağanüstü koşullarda yaşayan kadınlar, kadınlar ve kitle iletişim araçları.

BM Konferansına hazırlık olarak Asya, Afrika, Latin Amerika ve Avrupa bölgesel toplantıları yapıldı. Bu yıl Mart ayında Viyana'da yapılacak toplantıda ise tüm çalışmalar gözden geçirilecek ve konferansa sunulacak belgeler son biçimlerini alacak.

Forum çalışmalarını ise, BM' de danışman statüsü olan uluslararası gayrıresmi örgütlerden oluşan bir komite yürütüyor. Böylesi statüde olan 700 dolayındaki örgüte çağrıda bulunuldu, ama bun-

Tüm hazırlık çalışmaları yoğun tartışmalara sahne oluyor. 1975' den yani uluslararası yumuşamanın zirvesine ulaştığı dönemden bu yana çok şey değişti. Gerici güçler öncelikle barış sorununu

şılıyor. Gelişmekte olan ülke kadınlarına yaklaşım ise bizim **"hamiyetperver"** kadın derneklerinkinden farksız.

Tüm bu yaklaşımlar feminist sloganlar altında saklanmaya ça-

sı siyonist yada Yahudi Kadın Birlikleri gibi açık siyonist örgütler adına değil, toplantıya çok çeşitli biçimlerde katılmayı becermişlerdi.

Nairobi'de öncelikle Onyılın değerlendirilmesi yapılacak. Başarı ve başarısızlıkları, eksik ve gedikleriyle... Bu amaçla BM tüm üye ülkelere bir soru formu göndererek yanıtlamalarını istedi. Aynı zamanda 2000 yılına kadar stratejiler çizilecek.

Bu stratejiler BM Konferansında karara bağlanacak. Forum herhangi bir belge benimsemeyecek. Ama eski deneylerin gösterdiği gibi tartışmaların en ayrıntılı sürdüğü alan forum olacak. Forumda sadece resmi görüşler değil, bizim gibi baskı rejimlerinde yaşayan kadınların sesleri de duyulacak. Üstelik Nairobi'de resmi konferansı etkilemek için daha çok olanak bulunacak. Bu nedenle forum, sadece ilişkiler kurmak, deneyim alışverişi için değil, karar süreçlerini etkileyebilmek açısından da önemli.

Nairobi öncesi

Ancak resmi konferansı etkilemenin tek yolu forum değil. Her örgütün yürüteceği ön çalışmalar burada belirleyici rol oynabilir. Örgütler istemlerini, önerilerini hükümetlere iletebilir, bunların gündeme getirilmesini isteyebilir. Hemen her ülkede konferansa hazırlık için çeşitli kadın örgütleri biraraya gelmekte, bunların bir kısmının o ülkenin resmi komitesiyle de ilişkisi olmaktadır. Böylesi eylembirlikleri güçlü bir ses çıkarmak, konferansta geniş kadın yığınlarının sorunlarında önceliklerin doğru saptanmasını sağla-

kültürünü ve dilini benimseme eğilimi göstermeyenlerdir. Batı Berlin modelini belirleyen iktisadi ve kültürel geri planı böyle belirleyince, neden kaynaştırmaya yönelik bir eğitimin gerçekleştirildiğini anlamak daha da kolaylaşmaktadır. Politik olarak bu eğitim modeli şöyle gerekçelendirilmektedir: 1) Göçmen işçilerin Batı Berlin'de yaşama süreleri giderek uzamaktadır. 2) Göçmen işçilerin büyük bir bölümü burada yerleşecektir. Bu gerekçelerden birincisi bir olgu, ikincisi ise henüz bir varsayımdır. İlk bakışta mantıklı gelebilirler.

Batı Berlin'de çok sayıda ülkeden gelen göçmen işçi kümesi bulunmaktadır. Bunların en kalabalığını ise Türkiye'den gelenler oluşturmaktadır. Bu insanların kültürel ve dilsel gereksinimleri kaba bir biçimde görmezlikten gelinmektedir. Kullanılan ders araç-gereçlerinde göçmen işçi çocuklarının kültürel ve dilsel gelişimini sağlayacak yada destekleyecek nitelikte olanına rastlamak olanaksızdır. Batı Berlin eğitim politikası kesinlikle tek kültürlü, tek uluslu ve tek dilli bir öze sahiptir. Bu eğitimin yetiştirdiği insanların dünya görüşleri ve değer yargıları da tek kültür ve tek ulus ilkesi doğrultusunda belirlenmektedir. Eğitimin işlevi, var olan ekonomik ilişkilerin devamını sağlayacak eleştiri ve değiştirme yeteneğini körelten geleneksel kültür degerlerini genç kuşaklara aktarmaktan öte gitmiyor. Böyle bir eğitim küçük girişimden kaçmakta ve böylece de göçmen işçi çocuklarının demokratik bir bilinç geliştirmesini engellemektedir.

Alınan örgütsel önlemlerle Alman ve göçmen işçi çocuklarının kültürel iletişimlerini yoğunlaştıracak bir sayıda aynı sınıfta bulunmaları engellenmekte, bu da Alman çocuklarda egemen ulus tavrı gelişmesine yol açmaktadır.

Yazımızın sonunda şu saptamayı yapmayı zorunlu görüyoruz. Gerek bundan önceki yazımızda irdelediğimiz **Bavyera modeli, gerekse bu yazıya konu olan Batı Berlin** modeline getirdiğimiz gerekçeler ve eleştiriler ışığında bakıldığında, bu iki modelin de göçmen işçi çocuklarının sorunlarına, gereksinimlerine yanıt verecek durumda ve yönelimde olmadığı görülecektir. Gerçek bu olunca, çok kültürlü ortamda tüm kültürlerin demokratik ve ileriye açık ögelerinin ve konuşulan dillerin karşılıklı iletişim içinde gelişimlerini sağlayacak yeni bir modelin yaratılmasının zorunlu olduğu kabul edilmelidir. Göçmen işçilere ve Alman kamuoyunun demokratik kesimine düşen görev ise, Federal Alman eğitim sisteminin demokratikleştirilmesini sağlayacak düşünceler geliştirmek ve bu düşüncelerin gerçekleşmesi için çabada bulunmaktır.

(*) Yazarların Bavyera Modeli'ne ilişkin görüşleri için bak: Türkiye Postası, Sayı 47, S. 10: "Bavyera Modeli üstüne eleştirel bir bakış..."

statüde olan 700 dolayındaki örgüte çağrıda bulunuldu, ama bunlardan ancak 60-70'i olumlu yanıt verdiler. Bu örgütler arasında kadın sorununa sınıfsal açıdan yaklaşan ve bunun barış savaşımıyla bağlantısını kuranların sayısı 7-8'i geçmiyor. Forum çalışmalarına katılan örgütler bir yürütme komitesi seçtiler, başkanlığına da **Nita Barrow** adlı Barbados adasından bir kadın getirildi. Forum Koordinasyon bürosu New York'ta ama çalışmaların bir bölümü Cenevre, ve özellikle de pratik yanları Nairobi'de yürütülüyor.

Hazırlık komitesi daha önce sıralanan 11 tema için birer alt komite oluşturdu. Ekim ayında Viyana'da yapılan bir konferansta tüm alt komiteler ve diğer uluslararası örgüt temsilcileri biraraya geldiler. Her ana konu için genel istem ve önerileri saptayan birer rapor hazırladılar. Bu raporlar Birleşmiş Milletlere iletilerek resmi konferansın belgelerinde yansıtılmaları istenecek. Konferansta forumun pratik sorunları da gözden geçirildi.

bu yana çok şey değişti. Gerici güçler öncelikle barış sorununu geri plana atmaya, bulandırmaya, giderek anlamsızlaştırmaya çalışıyorlar. Bazıları nükleer bir savaş tehlikesinin sözünü bile etmek istemiyor. Bir diğer çaba da toplantıyı "apolitize" etmek. Faşizm, apartayd (ırkçılık), siyonizm, yeni sömürgecilik, saldırganlık politikaları gibi milyarlarca kadını etkiliyen sorunları neredeyse gündeme bile almamaya çalışıyorlar. **"Bunlar genel sorunlardır, biz sadece kadınları ilgilendiren konuları ele alalım"**, diyorlar.

Bu tutumun bir yanı tüm dünya kadınlarının durumunu eşitlemek, yani sosyalist ülke kadınlarının kazanımlarını yok saymak. Öte yanı ise kadın sorununu sadece **"ırza geçme, evde ve toplumda kadınlara karşı şiddet olayları, fuhuş, cinsel özgürlük"** düzeyine indirgemek. Kapitalist ülke kadınlarının bugün ana sorunları olan işsizlik, silahlanma masrafları artarken sosyal harcamaların gitgide azalması ve yoksullaşma alabildiğine sulandırılmaya çalışılsa da

Tüm bu yaklaşımlar feminist sloganlar altında saklanmaya çalışılsa da emperyalist politikaların bir uzantısından başka birşey değil. Nitekim ABD hükümeti, açıkça, foruma vereceği paranın kendi politikalarına karşı amaçlarla kullanılmaması koşulunu getirdi. (Eh, bu da kadın ve insan hakları doğrultusunda kullanılmasın demekle eş anlamlı). Bu durum aynı zamanda feminizmin tehlikeli yanını da gösteriyor: Ne gibi amaçlara hizmet edebileceği yada bunlar için kullanılabileceği...

Kuşkusuz tüm uluslararası örgütler yukarıda belirtilen görüşlere katılmıyorlar. Hazırlıklarda geniş bir yelpaze temsil ediliyor. Bu nedenle sayıca az da olsa ilerici güçlerin hazırlıklarda önemli ölçüde etkin olmaları mümkün oldu. Viyana toplantısından genel olarak olumlu raporlar çıkarıldı.

Ancak şu da bir gerçek ki, uluslararası kadın hareketinde de 1975'dekinden farklı bir hava esiyor. Bu kısmen Kopenhag'da da görülmüş, onyılın ana belgisinin savunulması için yoğun uğraşı gerekmişti. Gerici güçler Nairobi'ye daha örgütlü biçimde hazırlanıyorlar. Ön çalışmalarda birçok entrika da çevriliyor. Örneğin çeşitli komitelerin oluşturulmasında. Gelişmekte olan ülke kadınları yürütme komitesinin başlıca Amerikalı ve Batı Avrupalı kadınlardan oluşmasını şiddetle eleştirdiler Viyana'da. Öte yandan katılanlar arasında siyonist kadınların çokluğu da dikkat çekiciydi. Bunlar yalnızca Uluslararası yığınlarının sorunlarında öncelikleri doğru saptanmasını sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu yıl yapılacak çalışmalar Türkiyeli kadınlar için de çok önemlidir. Bu dönemde kamuoyu kadın sorunlarına çok daha hassastır, kitle iletişim araçlarında ses duyurma olanakları artmıştır. Kısacası, gerek Türkiye içinde olsun, gerekse göçmen yada mülteci olarak yurdışında olsun kadınlarımızın sorunlarını duyurmak bunlara çözüm yolları bulmak için 1985 de daha fazla olanaklarımız var.

Birleşmiş Milletlerin benimsediği kadın haklarına ilişkin konvansiyon, plan ve kararlar bizim için de sahip çıkacağımız ve savunacağımız belgeler.

Kadın Onyılı biterken elimizdeki olanakları kullanmak, 2000 yılına doğru stratejilerin çizilmesinde sesimizi duyurmak için temel ön koşul, politik görüşleri ne olursa olsun Türk ve Kürt tüm Türkiyeli kadınların birlik içinde hareket etmeleri ve uluslararası demokratik kadın hareketiyle bağlarını güçlendirmeleridir.

Nairobi'deki foruma kadın sorunlarıyla ilgili her örgüt yada kişi katılabilir. (Masraflarını kendisi karşılamak koşuluyla) Foruma katılabilmek için Mart başına kadar gerekli başvurular yapılmalı. Bu konularda daha fazla bilgi almak için İKD Dış Bürosuna başvurulabilir:

Adres: **İKD Dış Bürosu**
Faelledvaj 16 C 4tv
2200 Copenhagen N
Danimarka

1983 Prag Barış Konferansı'na katılan kadın delegeler

BİLİM/TEKNİK

Katalizatör, hava kirlenmesini ne oranda önleyebilir?

Federal Hükümet'te haftalar süren tartışmalar sonucunda, çevre kirlenmesinde küçümsenmeyecek payı olan arabalara **"katalizatör"** takılması karara bağlandı ve katalizatör sistemli otomobiller piyasaya sürüldü bile.

Otomobillerin egzozuna takılan ve motordan çıkan gazları, çevreye yayılmadan zararsız hale getiren katalizatör, bir çeşit "filtre" sistemi. Katalizatörün içindeki, bal peteği şeklinde biraraya getirilmiş ince çelik boruların iç yüzeyleri platin ve rodyum metalleriyle kaplı. Bu metaller, motordan egzoz yoluyla çıkan ve **"kömür zehirlenmesi"**ne neden olmasıyla tanıdığımız **karbonmonoksit karbondioksite**, diğer gazları ise oksijene çevirme yoluyla zararsız hale getiriyor. ABD'de ve Japonya'da milyonlarca otomobilde denenmiş ve uzun bir süredir de kullanılıyor olan katalizatörün, arabaların çevreye yaydığı maddeleri **"zararsız hale getiriyor"** denecek oranda, en aza indirdiği hesaplanıyor.

Doğanın korunmasını ve insan sağlığını hiçe sayan tekeller gerekli önlemleri almaya zorlanmadıkları sürece, nefes alıp verdiğimiz havaya fabrikalardan ve santrallerden zehirli gazların yayılması ve artık sonuçları ölümcül olmaya başlayan hava kirlenmesi önlenemeyecek. Ama sanayi karşısında bire on oranında bile kalsa, şehir trafiğindeki arabaların da çevre kirliliğindeki payı küçümsenemeyecek boyutlara ulaşmış durumda. Özellikle son yıllarda kendini yaygın bir biçimde hissettiren "stres"e, başağrılarına yolaçan karbonmonoksitin dışında, otomobil egzozlarından çevreye hidrokarbür, kurum ve kurşun parçaları yayılıyor. Her kilometrede havaya on miligram kurşun püskürten arabaların, **"kurşun zehirlenmesi"**ndeki payının yüzde 10 olduğu hesaplanıyor. Özellikle çocuklarda kemik yapısının oluşmasını etkileyen bu zehirli metalin insan vücuduna girmesinde yiyeceklerin payı yüzde 90 ise, geri kalan yüzde 10 da nefes yoluyla aldığımız, havadaki kurşun miktarı. Son yıllarda en hassas cihazlarla yapılan ölçümler sonucu, otomobil egzozlarından, özellikle ormanların yokolmasında büyük payı olan kükürt-dioksitin de yayıldığı saptandı. Elektrik santralleri 2 milyon, fabrikalar 990 bin ton kükürt-dioksit saçıyorsa, F.Almanya'daki 25 milyon arabanın yaydığı kükürt-dioksit miktarı da 100 bin tona ulaşıyor. Küçümsenemeyecek bir miktar bu! Doğayı tehdit eden kükürt-dioksitin yanında, otomobiller yüzünden havaya karışan karbonmonoksitin de ağaçları yokeden **"acı yağmur"**un oluşmasında büyük payı var. Diğer yandan, atmosferin üst tabakalarında güneş ışınlarının etkisiyle parçalanıp kimyasal değişimlere uğrayan karbonmonoksit, **smog**'un oluşmasında da rol oynuyor.

Tüm bunlar gözönüne alındığında, katalizatör önleminin azımsanmaması gerekir. Ancak bu yeni sistemin yukarıda belirttiğimiz işlevini yerine getirebilmesi için iki önlemli önkoşul daha var. Birincisi, kurşun parçaları katalizatörün içindeki platini aşındırıp onu ise yaramaz bir hale getirdiği için kurşundan arındırılmış benzin kullanılması. İkincisi ise, katalizatörlere, otomobillerden çıkan zehirli gaz miktarını ölçmeye yarayan cihazların eklenmesi. Gazların miktarı arttığı ölçüde, katalizatör de yetersiz kalacağı için benzin girişini ayarlayacak bu cihaz sayesinde benzinden de tasarruf edilmiş olacak.

Hava kirlenmesinde otomobillerin payını azaltacak diğer bir önlem de, hız sınırlamasına gidilmesi. Federal Hükümet'in yaptığı bir araştırmaya göre, saatte 100 kilometreyle giden bir otomobil, 100'den fazla hız yapandan yüzde 42 oranında daha az karbonmonoksit çıkarıyor ve benzin harcaması da bu durumda yüzde 20 azalıyor. Ancak yine Federal Hükümet, araba firmalarının çıkarını gözetme kaygısıyla, hız sınırlaması yönünde bir karar çıkarmaktan kaçındı.

Bir katalizatörün kesiti

Fransa'da Le Havre yakınlarındaki Renault-Sandouville fabrikasında bir heykel sergisi açıldı. Sarkis ve Nil Yalter'in ürünleri sergilendi

Geleceğin işçi sanatına doğru bir adım mı ?

Feridun AKSIN

Le Havre kenti yakınındaki **Renault-Sandouville** fabrikası 20. kuruluş yıldönümünü ilginç bir sanat gösterisi ile kutladı: **Fabrikada heykel!**

Fabrikanın İşyeri Komitesi'nin bir girişimi bu. Bir jüri tarafından seçilen çeşitli uluslardan 12 sanatçıyla (9 heykelci, 3 videocu) şöyle bir anlaşma yapılıyor: Sanatçılar bir ay boyunca, fabrika içinde, işçilerin yanıbaşında, onların araba üretmek için kullandıkları malzemeleri kullanarak çalışacaklar ve ortaya çıkardıkları eser gene fabrika içinde sergilenerek halka sunulacak.

Aralık ayında fabrika, atölyelerinin kapısını bir günlüğüne ziyarete açtı, fabrikayı ve sergilenen eserleri göstermek üzere.

Dev gibi bir fabrika bu. En modern Renault arabaları, R 18 ve R 25'ler burada üretiliyor. 20-30 metre yüksekliğinde bir tavan altında göz alabildiğine bir alana yayılmış 9 bin işçiyi çalıştıran atölyeler... Fabrika çalıştığı zamanlarda atölyeler arasında araba ile gidip geliniyor. Şimdi herşey olduğu gibi durdurulmuş ziyaretçiler için. Çalışırken birdenbire durdurulmuş bir fabrika... Akarbantlar üstünde tamamlanmamış arabalar... tezgahlar, üstüste yığılmış araba parçaları... kablolar... kaportolar... farlar... koltuklar... Akla gelebilecek herşey. Kocaman presler... büyük madeni canavarlar görünümünde robotlar... Tüm bunların arasında sanatçıların bir aylık çalışmalarının sonucunda ortaya koydukları eserler, kendi seçtikleri yerlerde, sergileniyor.

Beklendiğinden çok daha büyük ilgi gördü sergi. Fabrikanın kapısında, ziyarete gelenlerin oluşturdukları uzun kuyruklar uzanıyor. Fabrika komitesi sorumluları sergiyi 10 bin kişinin gezdiğini belirtiyorlar. İşçiler, aileleri, Le Havre şehri halkı, Paris'ten gelen sanat eleştiricileri,

ler: Bir ütü, bir çaydanlık, tabak, çatal, bıçak, kaset teybi... Hepsi de araba parçalarından kesilerek biçimlendirilmiş... İki saat arasında günlük yaşamın duygulu şiirselliği.

Alman Sanatçı **Irmgard Sigg** ise araba parçalarını isteğince keserek, kaynaklayarak kendi özgün arabasını yaratmış: Bir insan boyu yükseklikte akan iki ray üzerine oturtulmuş bu araba, biraz sonra kayarak uçmaya hazırlanan dev bir böcek ya da dev bir kuş gibi madensel bir hayal-yaratık izlenimi veriyor.

Jüri bu yarışmaya katılmak üzere Paris'te yaşayan iki Türkiyeli sanatçıyı da seçmişti: **Sarkis** ve **Nil Yalter.**

Sarkis, fabrikanın en gürültülü yerinde, pres atölyesinde teyple kaydettiği seslerin bantlarını, yani bant şeritlerini bir malzeme gibi kullanarak oluşturduğu iki insan figürünü sergiliyor, fabrikanın en tenha ve sessiz bir köşesinde. Yorgun ama onurlu işçiler mi bunlar... Bitmez tükenmez, sağır edici gürültülerin ezdiği atölyeden bu sessiz köşeye sığınmış...

Nil Yalter'in **Nicole Croiset** ile birlikte yaptığı, kendi deyimiyle **"Heykel-Video"**su presleri, robotları, işçileri, sesleri ve özellikle akarbantta sürekli tekrarlanan çalışma hareketleri ile fabrikada egemen olan atmosferi yaşatıyor. Sahneler arasına konan işçilerle yapılmış kısa röportajlarsa filmin insansal boyutunu daha da genişletiyor.

Sarkis: "İşçiler sanata yaşamları ile yaklaşıyor"

"Bu iş öyle müzede veya galeride sergi açmaya hiç benzemiyor" diyor **Sarkis,** kendisine bu çalışma ile ilgili izlenimlerini sorduğumuz zaman. "Oralarda sergi açtın mı, sergiyi seninle birlikte düzenleyen bu işin profesyonelleri vardır. Seni çocuk gibi şımartırlar. Duvarlar tertemiz boyanmıştır. İstediğin ışığı ayarlarsın. Her istediğini yaparlar. Halbuki fabri-

bulunmadı. İkinci bir proje sundum. Bu projede: Fabrikanın en gürültülü pres atölyelerinin bulunduğu bir yerde bir günlük çalışmanın sesini kaydederek onunla bir iş yapmayı önerdim. Kabul ettiler.

"Sonra atölyeye giderek sesleri mikrofonla kaydetmeye başladım. Sesler öyle şiddetli ki daha önce bu atölyede bazı işçilerin kulakları patlamış... Bu çalışma sırasında aramızda çok iyi bir ilişki doğdu. Onlara daha önce yaptığım işlerin, sergilerin kataloglarını gösterdim. Nasıl çalıştığımı anlattım...

"Seslerini kaydettikten sonra bantların kopyalarını çıkararak on gün sonra fabrikaya gidip bu bant şeritlerinden heykeller yapmaya başladım. İşçilerin son derece ilgisini çekti. Nijeryalı bir işçi bunları kendi ülkesinde yapılan totem heykellerine benzetti. İçten ve açıkça anlattığım zaman işçilerin yapmak istediğim işi anlamak-

ta hiç güçlük çekmediklerini gördüm. 150'ye yakın işçi ile konuştum. Aralarında 'kavrayamıyorum' diyen çıkmadı.

Katılan diğer sanatçılar konusunda "nerede iş yaptığını bilerek çalışanlar başarılı eserler verdiler" diyor **Sarkis,** "orayı bir müze ya da Galeri gibi düşünenler değil. Örneğin Nil Yalter ve Nicole Croiset bunu kavrayanların başında geliyor. Aynı şekilde Woodrow'un eseri de çok etkili..."

Nil Yalter: "Fabrika kendi estetiğini dayatıyor"

"Sarkis'in dediği gibi, fabrikanın kendi mekanı, ışığı, kendi özgün estetiği var" diyor Nil Yalter de. "Çalışırken bunları göz önünde tutmak zorundasın. Fabrika sanatçıların isteklerine uyamazdı. Sessizlik ve beyaz duvarlar yok orada. Gürültülü, kalabalık, gidip gelen işçiler, çalışan arabalar, robotlar... Orada fabrikanın esteti-

ğinin dışına çıkmak zor. Ama genel olarak çağrılan tüm sanatçılar bunu göz önünde tuttular.

"Örneğin başlangıçta fabrika içinde çalışırken herhangi bir bölümde 'aman ne etkili şey' diye çekiyoruz, sonra bakıyoruz elimize pek de hoş olmayan bir görüntü çıkıyor. Çünkü etrafında o kadar çok şey var ki, o istediğin bölümü yalıtlayarak ayrıca çekemiyorsun. Normal olarak bir sinemacı, bir viedocu görüntüsünü aldığı şeyi etrafındaki gereksiz ayrıntılardan yalıtlar. Hatta bir dekor kurar. Ama fabrikada bunu yapamıyorsun. Örneğin bir robotu görüyorsun. Ne güzel görüntü olur diyorsun. Çektiğin zaman istediğin imajı vermiyor. Çünkü robotun önünde tel var, arkasında borular, öbür tarafta arabalar... 'Şunu ışık verip daha ortaya çıkarayım', 'şunu kaldırıp bunu çekeyim' diyemiyorsun. Fabrika sana kendini dayatıyor.

"Fabrikayı ilk gezdiğimiz za-

man çok etkisi altında kaldık. Öyle büyük, hareketli ve çeşitli ki... Beş gün dolaştıktan sonra ancak ne yapabileceğimiz kafamızda belirmeye başladı.

"9 heykelci ile birlikte biz Video-Heykel yapan sanatçılar olarak çağrılmıştık. Bu deyimi yaptığımız işi anlatabilmek için söylüyorum. Yani bildiğimiz düz bir video filmi değil yaptığımız. Fabrikadan aldığımız ses ve görüntüleri bir malzeme olarak kullanıp bunları bir mekan içinde bir televizyonda tek bir filmin gösterilmesi gibi değil de 8-10-19 televizyonla izlenimlerini, bir mekan içinde bir heykel yapısı gibi görüntü ve ses olarak göstermek.

"Birlikte çalıştığımız Nicole Croiset ile 'fabrikanın bir günlük yaşamını ortaya koyacak' bir çalışma yapmayı düşündük. Koca bir fabrika. Bir uçta çelik rulolardan kesilen parçalarla başlıyor, öbür uçtan yepyeni bir otomobil olarak çıkıyor. Binlerce görüntü. Hangilerini seçeceksin istediğini en iyi verebilmek için. Oradaki yaşamı en iyi ne yansıtır? Sonra işçilerin yaptıkları işe büyük saygıları var. Sen de onlara saygını göstererek nasıl yapacaksın?

"Çekime başladığımızda her gördüğümüz şeyden etkileniyor ve çekmek istiyorduk. Elbette ki bu duygusal tuzağa karşı bir seçme yapmak ve kendimizi bir disiplin içine koymak gerekti. Bütün atölyelerde çekimler yaptık. Bir süre sonra fabrikanın atmosferini verebilecek görüntüleri seçme konusunda sezgimiz gelişmeye başlamıştı.

Çalışmalar boyunca işçilerin çok büyük yardımlarını gördük. Koskoca fabrika içinde ağır aletlerle çekim yapan iki kadın sanatçı. Onların ilgisini çekiyordu. Bir bölümde çekim yapıyorsun. Tüm bunlar somut yardımlar istiyor. Bir yandan fabrika işliyor. Tüm yaşantısını sürdürüyor, bir yandan biz bunun çekimini yapıyoruz. Tabii bize yol gösteren, açıklamalarda bulunan deneyli işçiler de vardı.

diler.

"Çektiklerimizin montajını yapmak en güçlük çektiğimiz kısım oldu. Videoya alınmış bazan birbirine bağlı, bazan birbirine aykırı iki ayrı görüntüyü 8 televizyon üzerinde uzunlamasına birinden birine akan iki ayrı çember biçiminde ve hareket içinde görüntülemek istiyorduk. Böylece akarbant ve çalışma temposunun izlenim ve atmosferini yaratmak amacındaydık. Yani bir yandan gösterdiğimiz görüntülerle, tam bir dokümanter olmasa bile bir mantık içinde bir arabanın nasıl üretildiğini göstermek, diğer yandan bu görüntülerin televizyonlarda oluşturduğu yarı çember biçiminin akarbant atmosferi izlenimini yaratan hareketli bir heykel yapısı kazanmasını sağlamak...

"İşçiler bizlere yol gösterdiler"

"Eserlerin sergilenmesi sırasında aileleriyle gezen işçiler büyük ilgi gösterdiler sergilenen eserlere. Bize birçok sorular sordular. Örneğin biz iki filmi onbir görüntü ile gösteriyorduk. Bazı görüntüler de tersti. Bazı televizyonlarda düz çalışan insanlar diğer bazılarında başaşağı gösteriliyordu. Bu tür şeyleri müzelerde yaptığımız zaman bile bazan ters karşılıyorlardı. Halbuki fabrikada çok iyi karşıladılar. Sanıyorum akarbandın havasını verebildiğimiz için çok rahatlıkla kabul edip sevdiler.

"Hatta bir işçi: 'Daha çok ters imaj koysaydınız, keşke. Çünkü bu fabrikada neyin ters, neyin düz olduğu belli olmuyor.' dedi. Gerçekten de fabrikada arabalar düz gidiyor, sonra ters dönüyor, koca aletler arabayı 90 derece çeviriyor, aşağı iniyor, yukarı çıkıyor... Robotların elleri de öyle. Hiçbir şeyin ne zaman düz ne zaman ters olduğu belli olmuyor. Hiçbir zaman düz görüntü yok fabrikanın içinde.

Nil Yalter

Fabrika içinde video gösterisi

aileleri, Le Havre şehri halkı, Paris'ten gelen sanat eleştiricileri, sanatseverler, Kültür Bakanlığı sorumluları... CGT Genel Sekreteri Henri Krasuki de gelenler arasında.

Sergide iki Türkiyeli sanatçı

Eserler ilgi ile izlendi gezenlerce. Tüm sanatçılar bu ilginç deneyimi kendi özgün duyarlılıklarına göre değerlendirmişler.

İngiliz Heykelci **Bill Woodrow'**un eseri en beğenilenler arasında. Duvara yanyana asılmış iki araba şasisi: İki büyük duvar saatine dönüştürülmüş iki kara araba... Ve onları birbirine bağlayan nesne-

tır. İstediğin ışığı ayarlarsın. Her istediğini yaparlar. Halbuki fabrikada bunların hiçbir yok. Üstelik bu serginin fikri ve nasıl olacağı da Fabrika Komitesinde çalışan bir hanım tarafından ortaya atılmış. Yani fikir de işyerinden geliyor. Kuralları da çizilmiş: Yapılacak eser orada, oranın malzemesi ile yapılacak. Yani sen atölyende çalışıp oraya götürmeyeceksin. Orada çalışıp, orada yaratacaksın. Bu yönde kontrat da yapıldı her sanatçıyla.

"Fabrikayı gezdikten sonra bütün sanatçılar bir proje sundular. Nerede, nasıl çalışacağı konusunda bir proje. İlk sunduğum proje fabrika kurallarına uygun

Renault fabrikası içindeki heykel sergisinden bir görünüş

yoruz. Tabii bize yol gösteren, açıklamalarda bulunan deneyli işçiler de vardı.

"Çalışırken çektiğimiz kısımları işçilere gösteriyorduk. Bu sırada bunun çeşitli atölyeler arasında bir ilişki kurma vesilesi olduğunu da gördük. Örneğin bir işçi 8 yıldır fabrikada çalışıyor ama diğer bir atölyede nasıl çalışıldığını bilmiyordu. Robotların önünde çalışan bütün ömrünü orada geçiriyor. Diğer atölyeleri gidip görecek vakti yok. Örneğin boya bölümünde çektiklerimizi bir başka bölümde gösterdiğimiz zaman: 'Yahu bu boya bölümünde çalışan arkadaşların işleri de çok ağırmış. Kolları hep havada çalışıyorlar. Bizim kadar ağırmış işleri.' de-

man düz görüntü yok fabrikanın içinde.

"Birisi de: 'Zaten bizim tersimiz dönmüş, ters miyiz, düz müyüz anlayamıyoruz. Bunu çok güzel anlatmışsınız' dedi.

"Şunu belirtmek isterim ki tüm bu çalışmalarımız boyunca işyeri komitesinde görevli bazı deneyli işçilerin bizlere yol gösteren yardımları olmasaydı, ne biz ne de diğer sanatçılar böyle bir ay içinde işçilerin duyarlıkla izleyecekleri işler yapamazdı. Onların bizim ne yapmak istediğimizi sezerek bizi fabrika içinde yönlendirmelerinin bu çalışmalarda büyük katkısı olmuştur."

Hasan Hüseyin unutturulmamalıdır...

Aydın KARAHASAN

Bir yıl olmuş Hasan Hüseyin öleli. Zaman nasıl da çabuk geçiyor. 26 Şubat 1984 Pazar gecesi saat 21.05'te büyük ozan , değerli dostum Hasan Hüseyin **"Elveda dünya... ve merhaba kâinat..."** diyerek aramızdan ayrıldı. Çetin bir hastalık geçirmişti. Beynini **"Bal yoğuran bir kovan"** gibi şiirin balına adamış bu insan beyin kanamasından öldü. Acılar içinden süzüle süzüle, bilene bilene gelmişti. Zindan, işsizlik, acı, zulüm Türkiye'de düşünen yazan, araştıran insanın gündeminden eksilmiyor. Bir tek onurlu sanatçı yoktur ki, mahpusane damından geçmemiş olsun Türkiye'de. Nazım Hikmet'ten Sabahattin Ali'ye, Kemal Tahir'den Orhan Kemal'e Hasan Izzettin Dinamo'dan Rifat Ilgaz'a, Refik Halit'ten Kerim Korcan'a, Aziz Nesin'den Demirtaş Ceyhun'a, Çetin Altan'dan İlhan Selçuk'a, Mahmut Makal'dan Fakir Baykurt'a, Aşık İhsani'den Aşık Mahzuni'ye, Can Yücel'den Ataol Behramoğlu'na, A. Kadir'den Erdal Öz'e, Ahmed Arif'ten Hasan Hüseyin'e dek bir çırpıda aklıma gelen isimlerin yanında daha nice aydınlar, eli kalem tutan, fırça tutan nice düşünen insanlar, eli kazma, eli çekiç tutan nice emekçiler geçti mahpus damından. Her onurlu, her yaratıcı sanatçı gibi Hasan Hüseyin de bu zehir zemberek, bu zakkum acıları süze süze şiir balını sunuyordu bize. En güzel şiir kitaplarından birinin adını da onun için **"Acıyı Bal Eyledik"** koymuştu.

"....
acılar ey acılar
işsizlik acısı
özgürlük acısı
bağımsızlık acısı ey
ve ey mızmız acılara direnmenin
yoksul kahramanlığı
ey hergün ölüm
ey hergün ölüm
toplanın
birleşin
bir olun
acıların şâhı gibi gelin üstüme
gelin
ve bitsin şu iş"

diyordu **"Kızılırmak"** şiirinde.

Değerli dostum Dr. Bülent tanıştırmıştı Hasan Hüseyin'i bana. Ne büyük bir dostluk kurmuştuk. Aksatmadan mektuplarını yazar, yeni bir şiir kitabı çıkınca imzalayıp hemen gönderirdi. Bense mektuplarına düzenli yanıt veremezdim. Resim yapmanın değil ama yazı yazmanın tembeliydim. Eşe, dosta yazdığı mektupları derlenip toplanmalı, mutlaka bir kitap olarak yayımlanmalıdır. Hasan Hüseyin, düz yazılarında da şiirindeki kadar usta bir sanatçıdır. Onun gülmece öyküleri, gezi yazıları, gazete fıkraları yazı hayatında şiirleri kadar önemli bir yer tutar. **"İtin Ağası"** adlı öyküsü 26 Kasım 1962 günlü **"Zübük"** dergisinin 43. sayısında yayımlandığı zaman **"Kavel"** adlı şiir kitabı kadar gürültü koparmıştı. Köylünün okutulmasını, eğitilmesini istemiyenleri yeren bu öyküyü Çankırı Kız Enstitüsü'nde hanım bir Türkçe öğretmeni kendi çabasıyla oyunlaştırıp yıl sonunda öğrencileriyle sahneye koymuş, oyunu seyredenlerden bir general eskisi yerinden fırladığı gibi **"İstemezüüük!.. Bizi it yerine koyuyor bu komünist!"** diye bağırıp, ortalığı karıştırmıştı. Durum basına, hükümete, meclise, senatoya yansımış, ortalık toz duman içinde Hasan Hüseyin'e gerici güçlerden saldırılar başlamıştı. O yıllarda 27 Mayıs'ın getirdiği göreceli, yarım yamalak bir özgürlük ortamı var gibi görünmüyordu. Hasan Hüseyin'le uzaktan tanışmam yukarıda sözünü ettiğim yankılar uyandıran yapıtlarıyla oldu. Yazılarını **"Sosyal Adalet"** ile **"Forum"** dergilerinde okurdum. Onunla kişisel tanışınca yapıtlarına olduğu gibi kendisine de hayran kaldım. Dal gibi bir boy, aslan yelesi saçları, gür sesiyle bana eski Yunan Mitoloji'nin kahramanlarını anımsatıyordu. Seksen yaşına gelmiş, işe yaramaz general eskilerinin ya bir bankada bol maaşlı yönetim kurulu üyeliği yaptığını, ya da can sıkıntısından evinin bahçesini suladığını düşününce, daha kırkına basmadan erken yaşında ölen Orhan Veli, Raffael, Gericault, Lautrec gibi yaratıcı insanların, Yunus'un deyişiyle **"Gök ekini biçercesine"** doğanın adaletsiz yasasına boyun eğmek zorunda kalışları, insanı çaresizlikler içinde kıvrandırıyor.

Hasan Hüseyin yaşamıyla da dengeli, saygılı, yüreği sevgi dolu bir insandır. Yaşantısıyla sanatı çelişkili değildir. Bazan olur, yapıtlarına, ürünlerine hayran kaldığınız sanatçılarla tanışırsınız da sonra düş kırıklığına uğrarsınız. Bu denli güzel şeyler yapan insanın bu ne çirkin davranışları var diye şaşırırsınız. **"Dengesiz sanatçı"** ile **"Dengeli sanatçı"** arasında sanat değeri bakımından bir ayrım yapmak doğru değildir. Sanat dünyasında nice dengesiz, deli, bohem sanatçılar vardır ki, yapıtlarına hayran kalırız da yaşantılarının ayrıntılarını öğrendiğimizde, alışkanlıklarımıza ters gelen davranışları karşısında düş kırıklığına uğrarız. Van Gogh'un, Gauguin'in, Lautrec'in yaşamları densizliklerle doludur. Ama bu densizlikler yapıtlarının sanat değerinden hiç bir şey eksiltmez. Ama Hasan Hüseyin eskilerin deyimiyle **"kavliyle fiili bir"** olan sanatçılardandı. Bence tek kusuru, içki ile sigaraya aşırı düşkünlüğü olmasaydı belki de bu kadar erken yıkılmazdı. Gene de bilinmiyor. Her gün bir koca şişe "Bordeaux" ya da "Beaujolais" ile üç-dört paket kara tütünden "Gauloise" içen Picasso doksan iki yıl yaşadı.

Yazımın başlığını **"Hasan Hüseyin Unutturulmamalıdır"** diye koydum. Biliyoruz ki, bizim ilkelin ilkeli, görgüsüzün görgüsüzü "burcuvalar" her güzel olanı Türkiye halkına unutturduğu için Hasan Hüseyin'i de unutturmak isteyeceklerdir. İşte ilericilerin, demokratların, namuslu, onurlu tüm aydınların en önemli görevlerinden biri de bu değerlerin unutturulmasına engel olmak, onları gözümüzün bebeği gibi korumak, halka daha mal etmek için elimizden geleni yapmaktır. Hitit anıtlarına, Güzel İstanbul Heykeline, Haliç'e, Gökova'ya düşman olan bu "burcuva" takımını Türkçe'nin büyük ustası Nazım

Hikmet yıllarca önce çoğumuzun ezbebere bildiği o doyumsuz dizeleriyle ne güzel tanıtmış.

"....
sana düşman, bana düşman,
düşünen insana düşman
vatan ki bu insanların evidir
sevgilim onlar vatana düşman."

İki kez Almanya'ya çağrılı gelmişti. İkisinde de benim konuğumdu. Bochum Müzesi'nde şiirlerinin Almanca çevrileri okunduğu zaman bütün salon ayağa kalkarak dakikalarca alkışlıyordu Hasan Hüseyin'i. Çok duygulanmıştı bu ilgiden. Kulağıma eğilip **"Yurdumda kelepçe takıyorlar, burada ayakta alkışlıyorlar"** demişti. Öyledir. Bilimden sanata, eğitimden kültüre, hukuktan ekonomiye dek her alanda kısırlaştırılmış bir ülkenin üç-beş yüzakı, üç-beş onuru da olmasaydı ne ile çıkacaktık uluslararası alanda eloğlunun karşısına? Lahmacunla mı, köfteyle mi?

Tahsin İncirci ve grubunun F. Almanya turnesi başlıyor

Tahsin İncirci ve **Sema**'nın solistliğini yaptığı **Kreuzbergli Dostlar** müzik grubunun Federal Almanya turnesi başlıyor. Batı Berlin İşçi Korosu'nun içinden çıkan "şarkı grubu"nun çekirdeğini oluşturduğu Kreuzbergli Dostlar'ın Mart ayı içindeki ilk turnesi güney kentlerini kapsıyor. İncirci'nin besteleri olan yeni parçaların da yer alacağı turne programını aşağıda okuyucularımıza sunuyoruz. Geçtiğimiz yıl Hollanda'daki **Kırmızı Karanfil Festivali** ve Hamburg'daki "Yabancılarla Dostluk Haftası"nda başarılı konserler veren grubun solisti Sema ve Tahsin Incirci ile yaptığımız bir söyleşi gazetenin önümüzdeki sayısında yer alacak.

8 Mart: **Erlangen - Helmstr. 1'deki Kulturtreff, saat: 20**

9 Mart: **Nürnberg - Aula Def Scharrer Gymnasiums, Saat: 19.30**

14 Mart: **Augsburg - DGB Saal, Saat: 19**

15-16 Mart: **Münih - Haidhausen Bürgersaal, Saat: 20**

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

DEDİLER KI...

"Bir de diyorlar ki ilmî özerklik yok. Işte ilmî özerklik var ki bu fakülte geçerli notu 50'den 60'a kendisi çıkartmış." **Adana Üniversitesi'ni gezerken öğrencilerin şikayetlerine cevap veren Diktatör EVREN**

"Hiç bir film bize tam uymaz. Ama biz keser biçer hepsini uydururuz." **TV Daire Başkanı Mehmet AKKÖPRÜLÜ**

"Türkiye'ye pahalı diyenler, gelsin bir de Avrupa'yı görsünler." **Başbakan'ın karısı Semra Özal**

"Memlekete şu anda demokrasi tamamen hakimdir. Demokrasiye geçilmiştir. Bilmem anlatabildim mi?" **Turgut SUNALP, MDP Genel Başkanı**

"Siyasi hak ve hürriyetler ya vardır, ya yoktur. Bu iş hamileliğe benzer. Az hamile, çok hamile olmaz. Ya hamiledir, yada değildir." **Gökberk ERGENEKON, DYP Genel Başkan Yardımcısı**

"Ben bugün bu ekonomiyi Deli Dumrul ekonomisine benzetiyorum. Herkes 'Köşeyi dön Osman' diye bağırıyor. Hasan'ın böreğine vaktinde yetişmeli, hemen miğdeyi şişirmeli hesabı yapıyor." **SODEP Merkez Yönetim Kurulu üyesi, iktisatçı, yazar Tevfik ÇAVDAR**

"Bu konuda açıklama yapmak istemiyorum ama, Cezayir Başkanı'nın kardeşi ölmüş...

ABD cennetinden manzaralar: iki yıldır sokaklarda yaşıyor

Bu yaşlı Amerikalı iki yıldan beri sokaklarda yaşıyor ve gecelerini nerede bir dam veya kuytu bir köşe bulursa orada geçiriyor. New York'un 19 "hane berduş (evsiz barksız)" barınağından biri olan bir eski silah deposunda, hele kara kışın bastırdığı şu günlerde, evsiz barksızlar kıvrılabilecek bir yer bulabilmek için geceleri birbirlerinin üstüne yığılıyorlar.

Küçük Afrikalının kara alnına bu kara yazıyı yazan kim?

Etyopya'da bir yardım kampına ulaşıp ölümden belki de kurtulabilme şansını elde etmiş olan bu 10 yaşındaki çocuğun alnına "Intensive", yani "yoğun" sözcüğünün baş harfi yazılıyor. Bu işaret çocuğun ölümün kıyısında olduğunu gösteriyor ve çeşitli kamplarda binlerce, onbinlerce çocuk alınlarında bu işareti taşıyorlar. Yüzbinlercesi, alınlarına "I" yazılma mutluluğuna bile erişemeden açlıktan ölüp gitmiş, yada ölümü bekliyor. Milyonların alnına bu kara yazıyı asıl yazan kim? Dünyada, bir yıllık silahlanma harcamalarının sadece onda biri açlığı sona erdirmeye yetecekken, İNSAN'ların açlıktan sinekler gibi öldüğü 1985 dünyasında, ölüm silah tekellerinin, savaşçı politikaların, savaş kışkırtıcılığının, uluslararası dev gıda tekellerinin, sömürgenler ağının elinden geliyor; insanların alnına kara yazıyı bu kan emici devler yazıyor.

Cezayir başkentinde "hak edilmiş" bir soğuk duş

Hürriyet

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

Başbakan: "Hatadan dönmek de fazilettir"

Cezayir Başbakanı bir "Hoşgeldiniz"i bile esirgedi ama Özal, "1958'de bağımsızlığınızı kabul etmemekle hata ettik" dedi

Özal'dan tarihi özür

Özal'ın diplomaside alışılmamış jesti de, iki Başbakan'ın başbaşa konuşması da buzları eritmeye yetmedi. Toplantıdan sadece "ekonomik görüşme" kararı çıktı

KUCAKLAŞTILAR, AMA...

Özal'ın özrü kabahatinden büyük oldu

Başbakan Turgut Özal Cezayir'e büyük umutlarla gitti. Türkiye'nin büyük ağabey Amerika adına Ortadoğu'nun müslüman liderliğine soyunduğu şu sıralarda, Özal'ın niyeti faşizm döneminde özellikle kayırılan ve palazlandırılan kimi müteahhitlik şirketleri ve ENKA holding tipi holdinglere yeni kâr ve yatırım alanları sağlamak arasında bin türlü yalan ve mürayilikle adam kandırdığını sanan Özal için hiçbir temeli olmayan bir sürü özür ve temenni sıralamak işten bile değildi. Nitekim, karşılanışındaki soğukluğu farkeden Özal, gazetelerin "Tarihi Özür" diye niteledikleri sözleri söylemekten ve "1958'de sizin bağımsızlığınızı kabul etmemekle hata ettik"...

Pinochet'e yeğeni bile başkaldırdı

Faşist Pinochet'i destekleyen güç ve kişilerin sayısı her geçen gün azalıyor. Diktatörün yeğeni ve en sadık destekleyicilerinden biri olan bayan **Monaca Madariaga**, Pinochet'i protesto için Şili'nin Amerikan Devletleri Örgütü elçiliğinden istifa etti. İstifa etmekle de kalmadı, faşist diktatörün yönetimini sert biçimde eleştirdi. Pinochet'e karşı, kendisini uzun süre desteklemiş olan sağdan da kaynaklanmaya başlayan tepkilerin başlıca nedeni son günlerde muhalefete karşı rejimin aşırı derecede sertleşmesi ve Pinochet'in yaptığı kimi gizli anlaşmaların ortaya...

"Bu konuda açıklama yapmak istemiyorum ama, Cezayir Başkanı'nın kardeşi ölmüş. Soğuk tutumunu buna bağlamak gerek." **Cezayir'de soğuk karşılanan Başbakan ÖZAL**

"Ücretlere müdahale işçinin lehinedir." **Başbakan Turgut ÖZAL**

"Hırsızlık yapılmayan belediye yoktur. Belediye zabıtanız her gün belli bir yere gidip rüşvetini almaktadır. Haberiniz olsun." **İzmir Valisi Vecdi GÖNÜL**

"Politikayı hiç sevmiyorum. Delege oldun dediler. Ama benim delege* olurken bile haberim yoktu. Koymuşlar, liste başı yapmışlar, arada babam olduğu için kabul ettim." **Başbakan ÖZAL'ın kızı Zeynep ÖZAL**

"Ben olağanüstü bir insanım. Buna rağmen örnek bir terörist oldum." **Mehmet Ali AĞCA**

"Ben sanığın çocukluk arkadaşıyım. Çok iyi tanırım. Rüşvet alamayacak kadar salak bir adamdır." **Kapıkule gümrük yolsuzluğu davasında sanık avukatlarından Ümit TEOMAN**

"Türkiye'de işçi ücretleri öylesine düşük ki yüksek enflasyon yabancı sermayeyi etkilemiyor." **Türkiye'de yatırım incelemesine gelen İngiltere Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Michael TURNER**

"Hayali ihracatın, eskisine göre anlamı kalmadı. Eskiden çok avantajlıydı." **İşadamı, ihracatçı Üzeyir GARIH**

niyeti faşizm döneminde özellikle kayırılan ve palazlandırılan kimi müteahhitlik şirketleri ve ENKA holding tipi holdinglere yeni kâr ve yatırım alanları sağlamak, bunun yanında, bağlantısız ülkeler ve Arap dünyasında önemli saygınlığı olan Cezayir halkı Fransa'ya karşı verdiği şanlı bir bağımsızlık savaşımını kazandığı sırada, Türkiye, Birleşmiş Milletlerde ağababası ABD'nin dümen suyundan ayrılmayarak Cezayir'in bağımsızlığı aleyhinde oy kullanmış ve bu tutumu büyük tepki çekmişti. Özal, her zamanki umursamazlığı ve hafifliğiyle, Cezayir Başkanıyla şöyle bir sarılıp öpüşmenin Cezayir'in tavrını değiştireceğini sanıyordu. Üstelik, kaşla göz karşılanışındaki soğukluğu farkeden Özal, gazetelerin "Tarihi Özür" diye niteledikleri sözleri söylemekten ve "1958'de sizin bağımsızlığınızı kabul etmemek hataydı" demekten çekinmedi. Ne var ki bağımsızlık çizgisini ve ilerici tutumunu koruyan Cezayir'in yöneticileri, bunun ticari yolları açmaya yönelik havada bir sözden ibaret olduğunu, aynı durum bugün tekrarlansa Özal'ın bağımsızlık aleyhinde oy kullananların başında geleceğini biliyorlardı. Riyakârlığı yutmadılar ve Özal'ın gezisi aynı soğuk hava içinde sonra erdi. Özal'ın sözde özürünü duyanlar, "özürü kabahatinden büyük oldu" değerlendirmesini yapmaktan kendilerini alamadılar.

Sakalda direnmenin bedeli işten atılmak

Türkiye'de yönetim, gençlerin kıyafetlerinden memurların giyimine, öğrencilerin saçlarının uzunluğundan öğretim üyelerinin sakallarına kadar tüm kişi hak ve özgürlüklerine tecavüzü sürdürüyor. Bu alanda zorlu savaşı ise Üniversitelerde, bazı öğretim üyelerinin sakallarına karşı veriyor. Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğretim görevlilerinden **Erhan Acar**'ın sakalı, son günlerde akademik çevrelerin en önemli konularından biri oldu. **Erhan Acar,** sakalını kesmeyi "Öğretim elemanlarına uygulanmakta olan kılık kıyafet hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğu ve sakalını kesmesinin istenmesinin yasal dayanağı bulunmadığı" gerekçesiyle reddetmişti. ODTÜ Rektörlüğü, öğretim üyesine önce uyarma, kınama, aylığını kesme ve kademe ilerlemesini durdurma cezaları verdi. Ancak Erhan Acar, sakal meselesini bir inat olarak değil kişi hak ve özgürlükleri için, demokrasi için savaşımın bir parçası olarak görüyordu. Herşeyi göze alıp diretti. Anayasaya dayattığı gerekçeleri hiç de temelsiz değildi. Gerçekten de ne YÖK yönetmeliklerinde ne yasalarda, sakalını kesmesini zorunlu kılacak bir hüküm bulunmamaktaydı. Ama **Erhan Acar**'ın "suçu" sadece sakalı da değildi. O aynı zamanda "Aydınlar Dilekçesi"ni imzaladığı için de mimlenmiş ve Rektör tarafından kendisine hakaret edilmişti. Sonunda Ocak ayı ortasında 1978'den bu yana görev yaptığı ODTÜ Mimarlık Fakültesindeki işinden atıldı. Ancak Acar savaş meydanını terketmiyor.

İngiltere'de grev savaşı 7'den 70'e sürüyor

İngiltere'de son yılların zorlu ve yiğit madenciler grevinde, savaşım, fabrika duvarlarını aşarak işçi mahallelerinde yediden yetmişe sürüyor. Babasının omuzuna binmiş küçük grevci kızının taşıdığı pankartta "Babamın geleceği benimdir" yazılı. Ingiliz işçi sınıfının sendikal savaşım tarihine bu güçlü direnişi armağan eden madenciler Thatcher gericiliğine teslim olmuyorlar.

Faşizmde "ölümden öte köy" var

Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği (MLSBP) örgütü davasında idama mahkum edilen **Hasan Şensoy** ve **Ibrahim Yirik**'e verilen cezalar yetmiyormuş gibi, sıkıyönetim bir de bu iki gencin, celselerden birinde mahkemeye verdikleri yazılı dilekçe metninde mahkemeye ve cuntaya hakaret olduğu kararına vararak ikişer yıl hapse mahkum etti. Kararda bu cezanın ölümden önce mi sonra mı çekileceği ise belirtilmedi. Böylece faşizm altındaki Türkiye'de **"Ölümden öte köy"** olduğu ispatlanmış oldu.

Bitmeyen çile: Gecekondu yıkımı

Kadın erkek, çoluk çocuk dozerin kepçesinin önüne dikilmişler. Beyaz başörtüleriyle kadınlar yumruklarını havaya kaldırmış. Ama 40 yıllık evlerinden arda kalan sadece yıkıntılar. İstanbul'da, Ankara'da, Adana'da, İzmir'de aylardır gecekondu yıkımı sürüyor. Yukarıdaki fotoğraf İstanbul **Yeşildirek**'ten... Yeşildirek'te günlerdir yıkım var. Kırk yıldır burada kurulu 60 kadar gecekondunun 300 nüfusu, günlerdir Belediye'nin yıkım ekibine karşı koymaya çabalıyor. Yıkım için hiçbir resmi kağıt ve hiçbir bildirim yok. **"Açız, dört çocuğumla dört gündür açız. Nerede tebligat? Birden gelinir de yıkılır mı"** diye bağırıyor **Emine Elgin. "20 yıl önce vergiciler geldi. Bütün vergiyi ödedik. Elimizde Özel İdare'nin makbuzları var"** diye bağırıyor bir başkası. Muhtar **"Bu işi kurcalayan birileri var. Bu işte menfaatleri olan birileri var. Yıkım emri çıkaramadılar. Ama ne olursa olsun yıkabilmek için evlere doktor getirip "yaşam koşulları sağlıksız" raporu aldılar. Biz 40 yıldır buralarda nasıl yaşamışız peki? Ama elimizden birşey gelmiyor"** diye yakınıyor. Doğru. Ama günü geldiğinde, **"konut sorununu çözeceğiz"** diye iktidara çöreklenen Özal ve ekibini alaşağı etmeyi becerecekleri de bir o kadar doğru. Üstelik bu gidişle bu pek de gecikeceğe benzemiyor...

Tarlada beraberler, neden kahvede değil?

Antalya'nın Dağbeli nahiyesine bağlı Akkoç köyünde, köy kahvesinde kadın erkek birarada oturuyor, çay içiyor, oyun oynuyor, söyleşiyor. 800 nüfuslu Akkoç, bir Yörük köyü. Yörüklerin taassuptan uzak, eşitçi, ilerici geleneklerinin mirasına sahip. Köy kahvesindeki kadınlar "Köyümüzde asırlardan beri bu böyledir. Kadın erkek, tarlada çubukta nasıl yanyanaysa kahvede, köy odasında da yanyanadır" diyorlar.

harekete karşı rejimin aşırı derecede sertleşmesi ve Pinochet'in yaptığı kimi gizli anlaşmaların ortaya çıkması. Bu anlaşmalardan biri de İngiltere'nin "Demir Leydi"si **Thatcher**'le yapılmış. Thatcher-Pinochet gizli anlaşmasına göre **Arjantin**'le **Falkland** savaşı sırasında Pinochet İngiltere'ye kendi hava üslerini kullanma hakkı tanımış. Buna karşılık da gerici İngiltere Başbakanı Thatcher, Pinochet'e, Şili'de insan haklarının ihlali konuları uluslararası forumlara geldiğinde Şili'nin kınanmasını engellemek için söz vermiş. İşte gerici-faşist işbirliğinin parlak bir örneği...

Bu arada Şili basınında gizli ama çok ilginç bir sansür uygulamasına başlandı. Pinochet, komşu ülke Arjantin'de mahkeme önüne çıkarılan diktatör generallerle ilgili yargılama haberlerinin ve ayrıca **"kayıpları Araştırma Komisyonu"**nun tutanaklarının yayınlanmasını engelliyor. Anlaşılan Şili halkının, Arjantin'den **"ilham almasını"** önleme hesabında.

Bir polis köpeğine hakaretin cezası ne?

İngiltere'de bir adam polise kızdı ve polise çatıp suç işlemek için öfkesini en zararsız yoldan boşaltmayı denedi. Polis köpeğinin karşısına geçip **"miyav"** diyerek onu kızdırdı. Ancak, adamcağız olayı sandığı ve hesapladığı kadar ucuz atlatamadı. Köpeğin sahibi olan Polis tarafından "Köpeğe hakaret" iddiasıyla mahkemeye verilen İngiliz, tek celsede hakaret suçundan mahkum oldu ve yüklü bir para cezası ödemek zorunda kaldı. Mahkeme "Miyav"ın köpeğe hakaret olduğu ve bu hakaret görev başındaki bir polis köpeğine yapıldığı için cezanın iki kat ağırlaştırılması gerektiği hükmünü verdi.